

รายงานเฉพาะเรื่องที่ ๑๒

หลักสูตรและการเรียนการสอน

ฐานสมรรถนะ

- WHY? ทำไมต้องปฏิรูป
- WHAT? แนวคิด แนวทาง วิธีการอะไรที่จะช่วย
- HOW? เราจะทำอะไร อย่างไร

คำนำ

สองทศวรรษหลังการปฏิรูปการศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ สังคมไทยเห็นว่าคุณภาพการศึกษาไทยตกอยู่ในภาวะวิกฤติของปัญหาที่มีความรุนแรง สลับซับซ้อน และฝังลึกในระบบที่ยากต่อการแก้ไข และมีความเหลื่อมล้ำในโอกาสทางการศึกษาอย่างมาก สถานศึกษาชั้นนำที่มีคุณภาพการศึกษามีจำนวนไม่มากนัก ส่งผลให้สมรรถนะขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับภูมิภาคเดียวกัน ในส่วนของการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไม่สามารถผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีทักษะ สมรรถนะตอบสนองตามความต้องการของภาคการจ้างงานได้ และไม่สามารถสร้างสรรค์งานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่ๆ ได้ แสดงให้เห็นถึงความด้อยประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการจัดการศึกษาไทยทุกระดับ ซึ่งการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีสมรรถนะสูงเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศในเวทีโลก เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายไทยแลนด์ ๔.๐

ด้วยสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้เกิดคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาขึ้น โดยได้รับการแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติ มาตรา ๒๖๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ให้ทำการศึกษาข้อมูล จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และยกร่างกฎหมายที่จำเป็น ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ มีระยะเวลาในการดำเนินงานรวม ๒ ปี ในระยะเวลา ๒ ปีที่ผ่านมา คณะกรรมการอิสระฯ ได้ทำการศึกษาเอกสารและข้อมูลจากรายงานของสภาปฏิรูปประเทศ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ รายงานผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ ทั่วประเทศ รวมถึงการศึกษาข้อเท็จจริงจากสถานศึกษาในระดับต่างๆ แล้วนำมาวิเคราะห์ถึงปัญหา ต้นตอของปัญหา และจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษานำเสนอคณะรัฐมนตรี ซึ่งได้ให้ความเห็นชอบในหลักการแล้ว เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ นอกจากนี้ คณะกรรมการอิสระฯ ยังได้ยกร่างกฎหมายการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ ซึ่งเป็นการถอดหลักการและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญออกมาเป็นธรรมนูญด้านการศึกษา และกฎหมายลำดับรองที่เห็นว่าจำเป็นอย่างเร่งด่วน ประกอบด้วย พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกฎหมายลำดับรองดังกล่าวได้ถูกประกาศใช้เป็นกฎหมายเรียบร้อยแล้ว

ในส่วนของรายงานเฉพาะเรื่องฉบับนี้เป็นเอกสารประกอบรายงานพันธกิจของคณะกรรมการอิสระ
เพื่อการปฏิรูปการศึกษา มีจำนวน ๑๒ เล่ม ประกอบด้วย

รายงานเฉพาะเรื่องที่ ๑ คุณภาพการศึกษาไทย

รายงานเฉพาะเรื่องที่ ๒ ความไม่เสมอภาคทางการศึกษา

รายงานเฉพาะเรื่องที่ ๓ ความสามารถในการแข่งขัน

รายงานเฉพาะเรื่องที่ ๔ การด้อยประสิทธิภาพและธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการการศึกษา

รายงานเฉพาะเรื่องที่ ๕ การปฏิรูประบบการศึกษาโดยรวม

รายงานเฉพาะเรื่องที่ ๖ ความสำคัญและความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย

รายงานเฉพาะเรื่องที่ ๗ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

รายงานเฉพาะเรื่องที่ ๘ การปฏิรูปครูและอาจารย์

รายงานเฉพาะเรื่องที่ ๙ การปฏิรูปการเรียนการสอนด้วยสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติ

รายงานเฉพาะเรื่องที่ ๑๐ การปรับโครงสร้างในระบบการศึกษา

รายงานเฉพาะเรื่องที่ ๑๑ การพลิกโฉมการศึกษาด้วยระบบดิจิทัล

รายงานเฉพาะเรื่องที่ ๑๒ หลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาหวังว่ารายงานพันธกิจและรายงานเฉพาะเรื่องชุดนี้
จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจต่อไป

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร ๑

WHY? ทำไมต้องปฏิรูปหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

- ๑. การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม ๘
- ๒. การเกิดปัญหาสำคัญที่รุนแรง ๙
  - ๒.๑ ปัญหาคุณภาพของผู้เรียนโดยรวม ๙
  - ๒.๒ คุณลักษณะของผู้เรียนอันเป็นผลจากการศึกษา ๑๑
- ๓. อะไรคือสาเหตุของปัญหา ๑๒
- ๔. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตร การสอน การวัดประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และคุณภาพของผู้เรียน ๑๔

WHAT? แนวคิด แนวทาง วิธีการอะไรที่จะช่วย

- ๑. กลุ่มประเทศที่ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ ๑๘
- ๒. กลุ่มประเทศที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ๒๐
- ๓. การศึกษาฐานสมรรถนะคืออะไร ๒๓
  - ๓.๑ สมรรถนะคืออะไร ๒๓
  - ๓.๒ การศึกษาฐานสมรรถนะ ๒๔
  - ๓.๓ หลักสูตรฐานสมรรถนะ ๒๕
  - ๓.๔ การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ ๒๖
  - ๓.๕ การวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ ๒๖
  - ๓.๖ จุดแข็งของหลักสูตรฐานสมรรถนะ ๒๗
  - ๓.๗ จุดอ่อนของหลักสูตรฐานสมรรถนะ ๒๗
  - ๓.๘ ระบบการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ ๒๗
  - ๓.๙ การศึกษาความเป็นไปได้ของการใช้การศึกษาฐานสมรรถนะในประเทศไทย ๒๘
    - ๓.๙.๑ กระบวนการและผลการวิจัย ๑ : การพัฒนากรอบสมรรถนะหลัก ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับประถมศึกษาตอนต้น และแนวทางการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ ๓๐
    - ๓.๙.๒ กระบวนการและผลการวิจัย ๒ : การทดลองนำกรอบสมรรถนะ และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสู่การพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน ๓๗

รายงานเฉพาะเรื่องที่ ๑๒ หลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

HOW? เราจะทำอะไร อย่างไร

ข้อเสนอชุดที่ ๑ การปรับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.๑-๓) ในช่วงเปลี่ยนผ่าน ให้มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะและเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนในช่วงรอยเชื่อมต่อระหว่างปฐมวัยกับประถมศึกษา

๑. ทำไมต้องเร่งปรับหลักสูตรระดับประถมศึกษาตอนต้น ๓๙
๒. เราต้องทำอะไร ๔๑
  - ๒.๑ ข้อเสนอการจัดโครงสร้างเวลาเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ และ การวัดผลประเมินผลฐานสมรรถนะระดับประถมศึกษาตอนต้น ๔๒
  - ๒.๒ ข้อเสนอการจัดสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้..... ๔๒

ข้อเสนอชุดที่ ๒ การดำเนินการเพื่อให้หลักสูตร (Curriculum) การเรียนการสอน (Instruction) การวัดผลประเมินผล (Assessment)

๑. หลักการเพื่อการปฏิรูปหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดประเมินผล ๔๖
  - ๑.๑ หลักการทั่วไป ๔๖
  - ๑.๒ หลักการปฏิรูป CIA ในระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.๑-๓) ๔๗
  - ๑.๒ หลักการปฏิรูป CIA ในระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ป.๔-๖) ๔๗
  - ๑.๒ หลักการปฏิรูป CIA ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๑-๓) ๔๘
  - ๑.๒ หลักการปฏิรูป CIA ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๔-๖) ๔๙
๒. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานฐานสมรรถนะ ๕๐
  - ขั้นที่ ๑ มีการจัดตั้งองค์กรและคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ๕๑
  - ขั้นที่ ๒ สร้างความเข้าใจ เตรียมความพร้อมและศึกษานำร่อง ๕๑
  - ขั้นที่ ๓ การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ ๕๒
  - ขั้นที่ ๔ การนำร่องและการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ ๕๔
  - ขั้นที่ ๕ การพัฒนาศักยภาพครูในการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ๕๕
  - ขั้นที่ ๖ การรวบรวม การผลิต และการส่งเสริมการผลิตเอกสาร สื่อและทรัพยากรการเรียนรู้ ๕๖

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

๓. กิจกรรมและ TIMELINE การขับเคลื่อนการปรับและพัฒนาหลักสูตรสู่ฐานสมรรถนะ	
ขั้นที่ ๑ มีการจัดตั้งองค์กรและคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานอย่างเป็นระบบ	๕๘
ขั้นที่ ๒ การปรับหลักสูตรระดับประถมศึกษาตอนต้น	๕๘
ขั้นที่ ๓ สร้างความเข้าใจ เตรียมความพร้อมและศึกษานำร่อง	๕๙
ขั้นที่ ๔ การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ	๖๐
ขั้นที่ ๕ การนำร่องและการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ	๖๓
ขั้นที่ ๖ การพัฒนาศักยภาพครูในการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน	๖๓
ขั้นที่ ๗ การผลิตและการส่งเสริมการผลิต รวบรวมเอกสาร สื่อ และทรัพยากรการเรียนรู้	๖๕

เอกสารอ้างอิง	๖๗
---------------------	----

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก เข้าใจสมรรถนะและหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างง่าย ๆ	๗๑
๑. เข้าใจสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับประชาชน	๗๑
๒. เข้าใจหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับครูและบุคลากรทางการศึกษา	๗๗
ภาคผนวก ข โมเดลเสนอแนะการปรับโครงสร้างเวลาเรียน และสาระการเรียนรู้	
สำหรับหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑	๘๐
ภาคผนวก ค แนวคิดเชิงเหตุผลของข้อเสนอการ “ปลดล็อก” การวัดและประเมินผล	
ด้านคุณภาพผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ โดยใช้ข้อสอบกลาง	
ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๙๗
ภาคผนวก ง รายการเอกสารและผลผลิตของคณะทำงานจัดทำกรอบสมรรถนะหลัก	
ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในคณะกรรมการจัดการเรียนการสอน	
คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา	๑๐๑

รายงานเฉพาะเรื่องที่ ๑๒ หลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

สาระของรายงานพันธกิจด้านการปฏิรูปการศึกษาผ่านหลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ มีประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

๑. ทำไมการปฏิรูปการศึกษาจึงจำเป็นต้องปฏิรูปหลักสูตรและการเรียนการสอน

เนื่องจากผู้เรียนยังไม่มีคุณภาพตามที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ตกต่ำทั้งจากผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) และนานาชาติ (PISA) รวมทั้งยังขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลายประการ เช่น มีความรู้แต่ไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการดำเนินชีวิต เรียนรู้โดยจดจำความรู้ จึงเข้าใจในระดับผิวเผิน ไม่รู้จักไม่รู้จักจริง ไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้จักคุณภาพและความถนัดของตน ไม่เห็นคุณค่าของการเรียน และการเรียนไม่มีความหมายต่อตนเองและชีวิตของตน

จากการศึกษาข้อมูล หลักฐานและงานวิจัยต่าง ๆ พบว่า ปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุสำคัญมาจากการสอนและการวัดประเมินผลของครู ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องมาจากกรอบหลักสูตรที่ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดจำนวนมากที่อิงเนื้อหา รวมทั้งการกำหนดให้ครูต้องสอบตามตัวชี้วัดทุกตัว ทำให้ครูมุ่งสอนเนื้อหาเป็นสำคัญและต้องเร่งสอนเพื่อให้สามารถสอบผู้เรียนได้ตามที่หลักสูตรกำหนด รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ส่งผลให้การเรียนรู้ขาดประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีความรู้แต่ขาดสมรรถนะในการใช้ความรู้ ไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตได้ เนื่องจากหลักสูตรเป็นกรอบในการสอนของครู จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับหลักสูตรให้ไปในทิศทางที่นำสู่คุณภาพของผู้เรียนตามที่ต้องการ หากต้องการผู้เรียนที่มีสมรรถนะสูง สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้จริง การปรับหลักสูตรให้มีเป้าหมายมุ่งสู่การพัฒนาสมรรถนะจึงเป็นความจำเป็น อีกทั้งหลักสูตรปัจจุบันมีการใช้มาประมาณ ๑๐ ปีแล้ว ถึงเวลาที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งโลกแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอันเป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จึงเป็นความจำเป็นที่หลักสูตรจะต้องปรับให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้พร้อมรับและมีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ ๒๑ อย่างมีคุณภาพ

๒. อะไรคือแนวคิด แนวทางที่มีศักยภาพในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

๒.๑ การศึกษาข้อมูลในระดับนานาชาติ จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าในระดับนานาชาติมีหลายประเทศประสบปัญหาที่คล้ายคลึงกับประเทศไทย เช่น สาธารณรัฐเคนยา (Kenya) มีปัญหาเรื่องหลักสูตรขาดความยืดหยุ่น และขาดแนวทางที่เอื้อให้ผู้เรียนได้เรียนตามความถนัดและความสามารถ สาธารณรัฐรวันดา (Rwanda) หลักสูตรเน้นความรู้มากกว่าทักษะการนำความรู้ไปใช้ ผู้เรียนขาดทักษะที่เป็นความสามารถที่ตลาดแรงงานต้องการ รัฐนิวยอร์ก (New York) ประเทศสหรัฐอเมริกา ยังไม่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นของผู้เรียน รัฐคูเวต (Kuwait) มุ่งเตรียมพลเมืองของชาติสู่โลกกว้าง สหรัฐเม็กซิโก (Mexico) มุ่งแสวงหาแนวทางการสอนที่ช่วยส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียน มากกว่าให้เรียนรู้โดยการท่องจำ สาธารณรัฐโปรตุเกส (Portugal) พยายามลดเนื้อหาสาระการเรียนรู้โดยการกำหนด Essential Learning สาธารณรัฐเอสโตเนีย (Estonia) มีการปฏิรูปการสอน การประเมินและการจัดการเรียนรู้ ให้มุ่งสู่การบูรณาการความรู้และการปฏิบัติ จะเห็นได้ว่าประเทศต่าง ๆ ดังกล่าวมีปัญหาคล้ายคลึงกับประเทศไทยมาก และประเทศเหล่านั้น ได้พิจารณาเลือกการปรับหลักสูตรให้มุ่งสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะ นอกจากนั้น ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต่างก็ยอมรับความสำคัญของการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ว่าเป็นสาระสำคัญ

ของการจัดการศึกษาโดยแต่ละประเทศต่างก็กำหนดทักษะ/สมรรถนะสำคัญที่เหมาะสมกับบริบทของตนไว้ในหลักสูตร

จากการศึกษาความพยายามในการแก้ปัญหาของการศึกษาและความก้าวหน้าในการพัฒนาการศึกษาของประเทศต่าง ๆ พบว่า ประเทศจำนวนมากหันมาให้ความสำคัญกับการจัดหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของ PISA ที่เสนอว่า “จากการประเมินความรู้และทักษะของผู้เรียนพบว่า ความสำเร็จในชีวิตของผู้เรียนขึ้นอยู่กับระดับสมรรถนะของผู้เรียน ...ในโลกยุคใหม่สมรรถนะของบุคคลจะมีความซับซ้อนขึ้น มิใช่เป็นเพียงทักษะที่กำหนดไว้แต่เดิม” (ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถนะและหลักสูตรฐานสมรรถนะแสดงไว้ในภาคผนวก ก. เข้าใจสมรรถนะและหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างง่าย ๆ)

๒.๒ การวิจัยเพื่อศึกษาหาแนวทางและความเป็นไปได้ของการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะในประเทศไทย การจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ (Competency-Based Education) ซึ่งประกอบด้วย การจัดหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum: CBC) การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ (Competency-Based Instruction: CBI) และการวัดและประเมินฐานสมรรถนะ (Competency-Based Assessment: CBA) เป็นแนวทางที่มีศักยภาพของหลายประเทศ แต่จะเป็นแนวทางที่มีความเป็นไปได้สำหรับประเทศไทยหรือไม่ เพื่อตอบคำถามนี้ คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา จึงได้สนับสนุนให้มีการดำเนินงาน โครงการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ ๔ ข้อ คือ ๑) เพื่อพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖) ๒) เพื่อพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น (ประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓) ๓) เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ และ ๔) เพื่อทดลองใช้กรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดต่าง ๆ

ผลการวิจัยพบว่า ๑) **กรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน** ประกอบด้วย ๑๐ สมรรถนะหลัก ได้แก่ (๑.๑) ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (๑.๒) คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน (๑.๓) การสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ (๑.๔) ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (๑.๕) ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน (๑.๖) ทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ (๑.๗) ทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม (๑.๘) การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศ และดิจิทัล (๑.๙) การทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะผู้นำ และ (๑.๑๐) การเป็นพลเมืองดีที่มีสำนึกสากล

กรอบสมรรถนะ ๑๐ ประการ ดังกล่าวมีคุณสมบัติที่สอดคล้องกับหลักการ ๖ ประการ กล่าวคือ มีความสอดคล้องกับ (๑) นโยบายและความต้องการของประเทศ (๒) ทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ (๓) ศาสตร์พระราชาและพระราโชบาย (๔) เอกลักษณ์ความเป็นไทย (๕) พัฒนาการตามวัยและความแตกต่างของผู้เรียน และ (๖) มาตรฐานสากล โดยกรอบสมรรถนะดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบและได้รับการยอมรับจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ

๒.๓ **กรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นประกอบด้วยสมรรถนะ ๑๐ ประการ** ที่มีระดับเหมาะสมกับวัย ทั้งนี้ได้มีการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้วิธีสังเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ด้วยโปรแกรมลิสเรล และพบว่า โมเดลนี้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถนำไปใช้อธิบายสมรรถนะของผู้เรียน และนำไปทดลองใช้ในระดับประถมศึกษาตอนต้นได้

๒.๔ **แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสมรรถนะ** คณะวิจัยนำเสนอรวมกับที่ค้นพบจากการทดลองมี ๖ แนวทาง ได้แก่ (๑) ใช้งานเดิมเสริมสมรรถนะ (๒) ใช้งานเดิมต่อเติมสมรรถนะ

(๓) ใช้รูปแบบการเรียนรู้สู่การพัฒนาสมรรถนะ (๔) สมรรถนะเป็นฐานผลงานตัวชี้วัด (๕) บูรณาการผลงานหลายสมรรถนะ และ (๖) สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน ผลการทดลองใช้กรอบสมรรถนะในการพัฒนานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ ในโรงเรียนสังกัดต่าง ๆ พบว่า (๑) ครูสามารถพัฒนาได้หากได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม (๒) สมรรถนะทั้ง ๑๐ ประการ ช่วยให้ครูจัดการเรียนรู้เชิงรุกและเชิงลึกได้มากขึ้น (๓) ครูส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ ๘๓ เห็นด้วยกับการปรับหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ (๔) แนวทางการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ ๖ แนวทาง สามารถใช้ได้ดีในการพัฒนาสมรรถนะ (๕) ปัจจัยที่ช่วยให้ครูทำงานได้ดี คือ ความเข้าใจในสมรรถนะ การได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร และกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)

๓. ทำอย่างไรจึงจะสามารถพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะที่นำสู่คุณภาพผู้เรียนตามต้องการ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและพันธกิจในการนำข้อเสนอแนะสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

จากสภาพปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก การศึกษาหาแนวคิดแนวทางที่มีศักยภาพในการพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งผลการวิจัยเกี่ยวกับความเป็นได้ของหลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะในโรงเรียนสังกัดต่าง ๆ **ทั้งหมดนำมาสู่ข้อเสนอแนะให้มีการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ** เพราะเป็นแนวทางที่สามารถปรับทิศทางการเรียนการสอนสู่การพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน ซึ่งพันธกิจในการนำข้อเสนอแนะดังกล่าวสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม มีขอบเขตที่กว้างและครอบคลุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายฝ่าย โดยมีข้อเสนอ ๒ ชุด ซึ่งมีสาระสำคัญอย่างสังเขป ดังนี้

ข้อเสนอชุดที่ ๑ เป็นข้อเสนอเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรปัจจุบันในระดับประถมศึกษาตอนต้นในช่วงเปลี่ยนผ่าน (ระหว่างการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ) ให้มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะ และเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนในช่วงรอยต่อระหว่างปฐมวัยกับประถมศึกษาเพื่อช่วยลดปัญหา/แก้ปัญหาการเรียนรู้ของเด็กที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลที่เร่งรัด ทำให้เด็กจำนวนมากไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน โดยเฉพาะเด็กที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ ในรายงานพันธกิจฯ ได้นำเสนอหลักการปฏิรูปหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดประเมินผลในระดับประถมศึกษาตอนต้น รวมทั้งได้ให้ข้อเสนอที่สามารถปฏิบัติได้ภายใต้กรอบหลักสูตรปัจจุบัน โดยได้นำเสนอโมเดลการปรับโครงสร้างเวลาเรียน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนปรับตัวในช่วงรอยต่อได้อย่างราบรื่น (รายละเอียดโมเดลเสนอแนะการปรับโครงสร้างเวลาเรียน และสาระการเรียนรู้สำหรับหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ในภาคผนวก ข) โดยใช้หลักบูรณาการในลักษณะหลอมรวมมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับสมรรถนะหลักตามจุดประสงค์ที่กำหนด และใช้การประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลาย เพื่อรายงานพัฒนาการของผู้เรียนต่อผู้บริหาร และผู้ปกครอง **โดยขอปลดล็อกให้ไม่มีการใช้ข้อสอบกลางหรือการทดสอบเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ๒ เพื่อตัดสิ้นผลการเรียน** เพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวและพัฒนาตามความพร้อมของตน ทั้งนี้เมื่อจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ให้มีการคัดกรองเด็กเพื่อดูความสามารถด้านการอ่านเขียน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ รวมทั้งความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็ก เพื่อให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม (รายละเอียดแนวคิดเชิงเหตุผลของข้อเสนอการ “ปลดล็อก” การวัดและประเมินผลด้านคุณภาพผู้เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ๒ โดยใช้ข้อสอบกลางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ แสดงไว้ในภาคผนวก ค)

ข้อเสนอชุดที่ ๒ เป็นข้อเสนอในการดำเนินการเพื่อพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยได้นำเสนอหลักในการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน และการประวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะในแต่ละช่วงชั้น รวมทั้งเสนอแนะกระบวนการสำคัญเพื่อความสำเร็จในการดำเนินงานไว้ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การจัดตั้งองค์กรและคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานต่ออย่างเป็นระบบ

๑.๑ ให้มีการจัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติให้เป็นองค์กรหลักในการดำเนินงานด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนในทุกระดับการศึกษา เนื่องจากงานพัฒนาและการใช้หลักสูตรเป็นงานวิชาการที่ต้องมีผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญที่สามารถดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จึงจะเกิดผลลัพธ์ที่ต้องการได้

๑.๒ ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ เพื่อศึกษาข้อมูล วางแผน จัดระบบประสานงานผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากภาคส่วนต่าง ๆ และดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นขั้นตอน

ขั้นที่ ๒ การสร้างความเข้าใจ เตรียมความพร้อม และการศึกษานำร่อง เนื่องจากสมรรถนะเป็นมโนทัศน์/แนวคิดใหม่ ที่คนในสังคมอาจยังไม่เข้าใจหรือยังไม่ตรงกัน การประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจในแนวคิดนี้ให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มได้เข้าใจ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่องค์กรที่รับผิดชอบจะต้องดำเนินการ เช่น กลุ่มผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและบริหารการศึกษา กลุ่มบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มครู สถาบันผลิตครู และสถาบันที่จัดการศึกษาทุกประเภทและทุกระดับ นอกจากนั้นควรส่งเสริมให้โรงเรียนนำแนวทางการจัดการเรียนการสอนเน้นสมรรถนะไปใช้ เพื่อเรียนรู้และฝึกทักษะการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน โดยสร้างภาคีเครือข่ายโรงเรียนที่มีประสบการณ์และความรู้ให้สามารถช่วยเหลือโรงเรียนอื่น ๆ ได้

ขั้นที่ ๓ การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ พันธกิจในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ มีกระบวนการที่สำคัญ ดังนี้

๓.๑ ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากงานวิจัย เอกสาร ผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ ผู้เชี่ยวชาญทั้งไทยและต่างประเทศ รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรในแต่ละช่วงวัย

๓.๒ กำหนดกรอบสมรรถนะหลัก (Core Competencies) ของผู้เรียนระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณาทบทวนสมรรถนะที่โครงการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะฯ ได้เสนอไว้ นำไปประชาพิจารณ์รวมทั้งตรวจสอบตามหลักการวิจัยให้เกิดความมั่นใจ

๓.๓ จัดทำสมรรถนะย่อยในทุกสมรรถนะหลักให้ครบทุกช่วงชั้น ซึ่งในแต่ละช่วงชั้น อาจมีการเน้นสมรรถนะบางสมรรถนะ แตกต่างกันตามความเหมาะสมกับช่วงวัย

๓.๔ จัดทำรายละเอียดหลักสูตรฐานสมรรถนะให้ครบทุกองค์ประกอบ ที่สำคัญคือ

๓.๔.๑ จัดทำมาตรฐานสมรรถนะ (Competency Standards) ให้เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย

๓.๔.๒ กำหนดสาระการเรียนรู้ขั้นต่ำที่จำเป็นต่อการเรียนรู้สมรรถนะ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะ โดยมีพื้นที่ให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตามความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียน บริบท และภูมิสังคม ในสัดส่วนที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงชั้น

๓.๔.๓ จัดระดับสาระการเรียนรู้ในลักษณะของการไต่ระดับเพื่อการเรียนรู้ตามความสามารถ

๓.๔.๔ จัดทำจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะ (Learning Competencies)

๓.๕ เสนอแนะแนวทางในการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ ให้เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เน้นปฏิบัติ ส่งเสริมการบูรณาการข้ามศาสตร์และผู้เรียนสามารถก้าวหน้าไปตามลำดับขั้นได้เร็ว-ช้าตามความสามารถ โดยใช้ข้อมูลป้อนกลับของครูในการพัฒนาการเรียนรู้ของตน

๓.๖ เสนอแนะวิธีการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ ซึ่งเป็นการวัดและประเมินจากพฤติกรรมการปฏิบัติ (Performance Assessment) ตามเกณฑ์การปฏิบัติที่กำหนด (Performance Criteria) ผู้เรียนได้รับการประเมินไปตามลำดับขั้นของสมรรถนะที่กำหนด หากไม่ผ่านจะต้องได้รับการซ่อมเสริมจนกระทั่งผ่าน จึงจะก้าวไปสู่ลำดับขั้นต่อไป ทั้งนี้จำเป็นต้องดำเนินการประสานงานกับสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (สทศ.) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) เพื่อให้การวัดและประเมินผู้เรียนในช่วงรอยต่อของการศึกษาในแต่ละระดับเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน

๓.๗ เสนอแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะ รวมทั้งการพัฒนาผู้บริหารให้ส่งเสริมการทำงานของครูได้อย่างเหมาะสม

๓.๘ ผลิตคู่มือ เอกสาร และสื่อประกอบหลักสูตรฐานสมรรถนะ เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ ๔ การนำร่องและการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยมีการนำร่องการทดลองใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียนต้นแบบในบริบทที่แตกต่างกัน และนำผลไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร

ขั้นที่ ๕ ประกาศใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ นิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน รวมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูล ประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตรเป็นระยะ ๆ

ขั้นที่ ๖ การรวบรวม การผลิต และส่งเสริมการผลิตเอกสาร สื่อ และทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน และการสอนของครู อีกทั้งรวบรวมและเผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน Digital Learning Platform

งานการพัฒนาหลักสูตรเป็นงานใหญ่ที่จำเป็นต้องมีองค์คณะบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเพื่อดำเนินงานอย่างเป็นระบบโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องจำนวนมาก จึงจำเป็นที่จะต้องมีสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติเป็นองค์กรหลักที่จะรับผิดชอบดำเนินการตามพันธกิจที่กล่าวข้างต้นให้ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

รายงานพันธกิจด้านการปฏิรูปการศึกษา ผ่านหลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ (A Commission Report on Education Reform through Competency-Based Curriculum & Instruction)

วัตถุประสงค์

รายงานฉบับนี้ เป็นบทสรุปของการศึกษาและวิจัยเพื่อเสนอแนะแนวคิดและแนวทางในการปฏิรูปหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของผู้เรียนซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและพันธกิจสำคัญเพื่อการดำเนินงานการปฏิรูปหลักสูตรและการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จ

รายงานฉบับนี้ ประกอบด้วยสาระสำคัญ ๓ ส่วน คือ

๑. WHY? ทำไมจึงต้องปฏิรูปหลักสูตรและการเรียนการสอน
๒. WHAT? อะไรคือคำตอบ อะไรคือสิ่งที่ต้องทำ
๓. HOW? เราจะทำอะไร อย่างไร

RECOMMENDATIONS ข้อเสนอแนะและพันธกิจสำคัญในการดำเนินงานปฏิรูปหลักสูตรและการเรียนการสอน

WHY?

ทำไมต้องปฏิรูปหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน

เมื่อพิจารณาระบบการจัดการศึกษาโดยรวม และพิจารณาที่ผลผลิตสำคัญในการจัดการศึกษาคือ ตัวผู้เรียนนั้น พบว่าผลผลิตของระบบการจัดการศึกษาที่ผ่านมา คือ **คุณภาพของผู้เรียน** มีคุณภาพในระดับต่ำ โดยเฉพาะ **การด้อยความสามารถเชิงสมรรถนะ** คือ **ไม่สามารถนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่มีไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้**

หัวใจของการปฏิรูป เนื่องจากหัวใจสำคัญของการศึกษาคือ **“การเรียนรู้ของผู้เรียน”** การปฏิรูป การศึกษาจึงจำเป็นต้อง **“ปฏิรูปการเรียนรู้”** ของผู้เรียน ซึ่งมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอีกหลาย ประการ ได้แก่ ๑) ครูผู้สอน ๒) หลักสูตร ๓) การเรียนการสอน และ ๔) การวัดและประเมินผล องค์ประกอบ ทั้ง ๔ ประการดังกล่าวจะสนับสนุน เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และเกิดสมรรถนะสำคัญที่สามารถ ใช้ได้ในชีวิตจริง

ในการปฏิรูปการศึกษานั้น มีเรื่องสำคัญที่เป็นบริบท และข้อมูลสำคัญ ที่ควรพิจารณา ๒ ประการ คือ การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม และปัญหาคุณภาพของผู้เรียน ดังนี้

๑. การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม

ในยุคปัจจุบัน และในอนาคต โลกจะเปลี่ยนแปลง เต็มโต และเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วในทุกมิติ และเป็นไปในทิศทางที่หลายคนอาจคาดไม่ถึงซึ่งเกิดจากหลายเหตุผล โดยเฉพาะในปัจจุบันมีความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยี

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และที่สำคัญคือการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาบุคคลให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี

- การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อการศึกษา และการเรียนรู้มีหลายด้าน เช่น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี บุคคล/ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาและข้อมูลได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว การเรียนรู้เนื้อหาจากครุมีความจำเป็นน้อยลง แต่สิ่งที่ผู้เรียนต้องการมากขึ้นคือการพัฒนา **“ทักษะ กระบวนการ”** ที่จะต้องใช้ในการจัดการกระทำกับข้อมูลมหาศาลให้มีความหมาย และไปใช้ประโยชน์แก่ชีวิตของตนเองได้

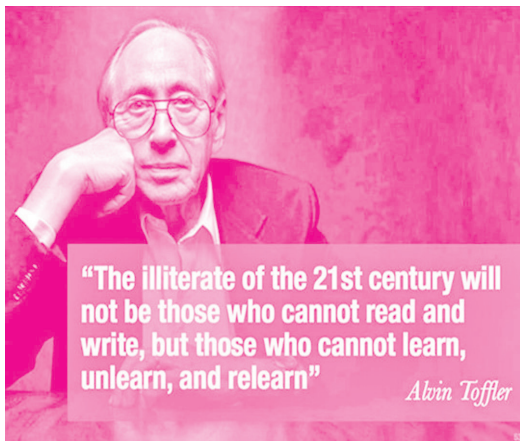
- เมื่อเทคโนโลยีก้าวหน้า การเดินทางติดต่อไปมาหาสู่กัน และการเชื่อมโยงผ่านโลกออนไลน์ จึงเกิดขึ้นอย่างมากมาย หลากหลายช่องทาง คุณลักษณะใหม่ที่ต้องพัฒนาผู้เรียน คือ ความเป็นพลเมือง โลก ทักษะข้ามวัฒนธรรม (Cross Cultural Understanding) การเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizen)

- การมีข้อมูล สารสนเทศ และ ความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นมาก สิ่งสำคัญจำเป็นอีกประการหนึ่งที่บุคคล/ผู้เรียนต้องมีคือเรื่องของการรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล

- ในอนาคตจะเกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับอาชีพมากมาย เนื่องจากความต้องการของผู้บริโภคเปลี่ยนไป อาชีพเก่า ๆ หลายอาชีพจะหายไป และจะมีอาชีพใหม่ ๆ ที่เราไม่รู้จักเกิดขึ้น ที่สำคัญคือ เป็นอาชีพที่เกิดเร็ว และเปลี่ยนแปลงเร็ว จึงต้องเตรียมคนในเรื่องทักษะการเป็นผู้ประกอบการและทักษะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

- ในยุคที่มีการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี และรวดเร็ว ผ่านสื่อต่าง ๆ จึงมักมีแนวคิดหลากหลาย และหลายแนวคิดเป็นประเด็นถกเถียง (Controversial issue) ไม่อาจลงข้อสรุปได้ จึงจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการคิดวิจารณ์ การวิพากษ์ และวัฒนธรรมแห่งการตั้งคำถาม (Questioning Culture) ตลอดจนการทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ปรัชญา (Philosophy for Children: P4C) ในการดำรงชีวิต

- ในศตวรรษที่ ๒๑ ผู้เรียนต้องมีทักษะสำคัญที่จำเป็นในการใช้ชีวิต แม้หลายทักษะจะเป็นทักษะเดิม จึงต้องเพิ่มความเข้มข้นและความสามารถในการนำไปใช้ในสถานการณ์ที่ซับซ้อน อีกส่วนหนึ่งเป็นทักษะใหม่ที่ต้องบ่มเพาะและพัฒนาให้เกิดแก่ผู้เรียน อาทิ ความรอบรู้ด้านการเงิน การเป็นผู้ประกอบการ ความรอบรู้ด้านพลเมือง ทักษะการสร้างสรรค์ และการผลิตนวัตกรรม การคิดเชิงวิพากษ์ การร่วมมือร่วมพลังความเป็นผู้นำ และความสามารถในการปรับตัว

Alvin Toffler (๑๙๓๐) กล่าวไว้ในหนังสือ Future shock ว่า “ผู้ไม่รู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ไม่ใช่คนที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้อีกต่อไปแล้ว แต่เป็นคนที่ไม่สามารถเรียนรู้ใหม่ (Learn) ละทิ้งความรู้ชุดเดิม (Unlearn) และเรียนรู้เรื่องเดิมแบบใหม่ (Relearn)” การจัดการเรียนรู้จึงต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ และเป้าหมายแบบใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพแบบใหม่

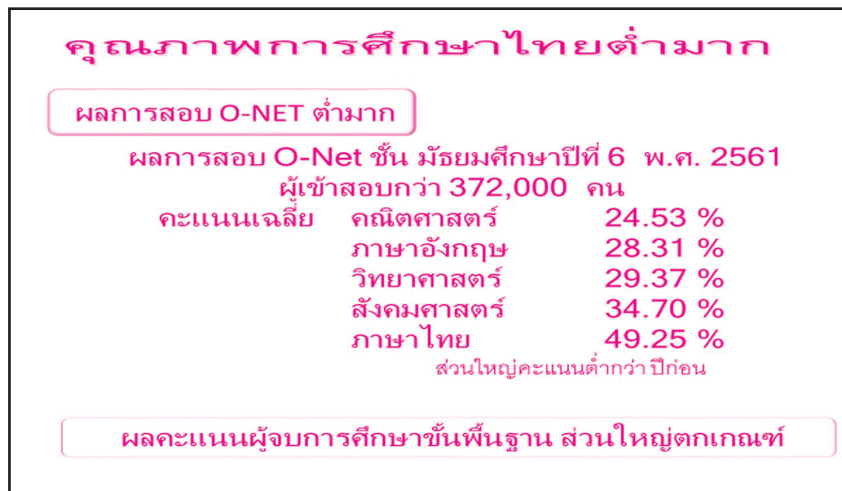
๒. การเกิดปัญหาสำคัญที่รุนแรง

๒.๑ ปัญหาคุณภาพของผู้เรียนในภาพรวม

ปัญหาที่แสดงถึงความด้อยคุณภาพของการศึกษาและระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน คือ ความด้อยคุณภาพของผู้เรียนทั้งในระดับชาติและนานาชาติที่มีคุณภาพต่ำลงจนน่าวิตก รวมทั้งขีดความสามารถในการแข่งขันที่อยู่ในระดับต่ำไม่ได้มาตรฐานสากล แสดงให้เห็นอย่างชัดเจน จากข้อมูลต่อไปนี้

๒.๑.๑ ผลการทดสอบ O-NET ของผู้เรียนต่ำมาก

O-NET (Ordinary National Education Test) คือการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐานจัดขึ้นโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ หรือ สทศ. ซึ่งเป็นการจัดสอบสำหรับนักเรียนชั้น ป.๖ ม.๓ และ ม.๖ เพื่อวัดคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษาของนักเรียนและโรงเรียน โดยใช้มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เป็นกรอบในการออกแบบทดสอบ พบว่าคุณภาพของผู้เรียนต่ำมาก ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในทุกสาระการเรียนรู้ และมีแนวโน้มต่ำลงทุกปี

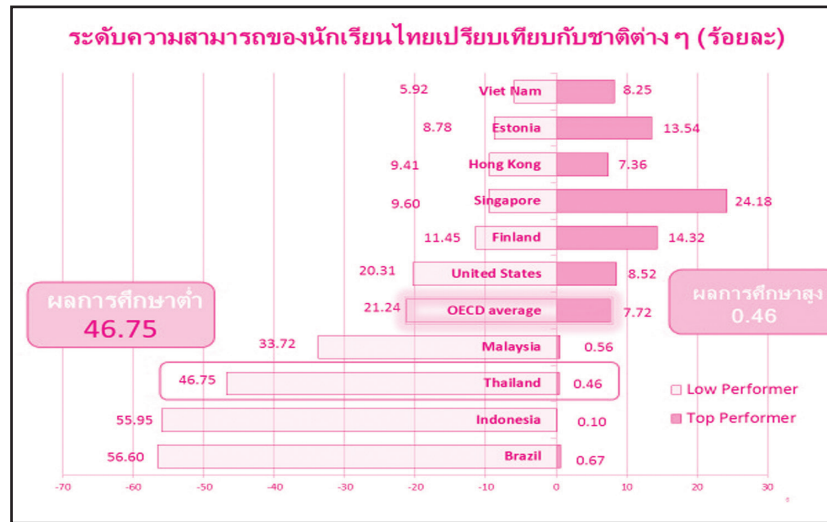
๒.๑.๒ ผลการสอบ PISA ต่ำมาก อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ๑๕ ปี ไม่ได้มาตรฐานสากล

PISA เป็นชื่อย่อของ Programme for International Student Assessment ซึ่งเป็นผลงานของ OECD (Organization for the Economic Cooperation and Development) เป็นองค์กรของประเทศที่พัฒนาแล้วทางเศรษฐกิจ ๓๔ ประเทศ ประเทศสมาชิกของ OECD เหล่านี้ใช้ PISA เพื่อประเมินเด็กอายุ ๑๕ ปี ทั่วโลกว่ามีความพร้อมที่จะอยู่ร่วมในสังคมเพียงใดโดยมุ่งทดสอบว่านักเรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนในห้องเรียนไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาในชีวิต หรือสถานการณ์จริงได้หรือไม่ ผลการประเมินพบว่าเด็กไทยมีคุณภาพต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ทั้งในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และด้านการอ่าน แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของผู้เรียนไทยยังไม่ได้มาตรฐานสากล และคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอย่างต่อเนื่อง

๒.๑.๓ ระดับความสามารถของนักเรียนไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ อยู่ในระดับต่ำมาก เมื่อเทียบกับชาติอื่น ๆ พบว่า มีนักเรียนถึงร้อยละ ๔๖.๗๕ ที่มีผลการศึกษาค่ำ และมีเพียงร้อยละ ๐.๔๖ เท่านั้นที่มีผลการศึกษาในระดับสูง

๒.๒ คุณลักษณะของผู้เรียนอันเป็นผลจากการศึกษา

ผลจากการจัดการศึกษาทั้งในด้านหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดประเมินผล มีข้อค้นพบว่า แม้จะมีผู้เรียนจำนวนหนึ่งประสบความสำเร็จ มีคุณลักษณะเป็นที่พอใจ แต่เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่า ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังนี้

ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด คือ ได้เรียนรู้เนื้อหาสาระจำนวนมาก แต่ไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต

หัวโต ตัวลีบ คือ มีการเรียนรู้ที่ขาดความสมดุล เน้นทางด้านสติปัญญาความรู้ แต่ขาดการพัฒนาในด้านอื่น ๆ เช่น การลงมือปฏิบัติ การพัฒนาลักษณะนิสัย

รู้ธรรมดา แต่ไม่มีธรรมดา คือ มีความรู้ แต่ปฏิบัติตามสิ่งที่รู้ไม่ได้ เพราะขาดการฝึกฝนอย่างเพียงพอ

รวมทั้งขาดประสบการณ์ที่ช่วยให้ซาบซึ้งในคุณค่าและความหมายของสิ่งที่เรียน

นกแก้วนกขุนทอง คือ สามารถเรียนรู้โดยจดจำความรู้ เข้าใจในระดับผิวเผิน ไม่รู้ลึก ไม่รู้จริง ทำให้ไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานและการแก้ปัญหาต่าง ๆ

เก่งแบบเบ็ด คือ ไม่เก่ง ไม่เชี่ยวชาญอะไรสักอย่าง ไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้ศักยภาพและความถนัดของตนเอง ไม่มีเป้าหมายในชีวิต ไม่มีเอกลักษณ์ของตนเอง ขาดความภาคภูมิใจในตนเอง

เรียนเพื่อสอบ คือ เรียนเพื่อให้ได้เกรดหรือให้สอบผ่าน ๆ ไป ไม่ได้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิต

เรียนแบบตัวใครตัวมัน คือ ต่างคนต่างเรียน ไม่เกี่ยวข้องกับคนอื่น ไม่สนใจว่าจะเรียนรู้ไปช่วยเหลือสังคม หรือสร้างความเปลี่ยนแปลงอะไรได้

ไม่แคร์ไม่สนที่จะเรียนรู้ในระบบ เพราะไม่เห็นคุณค่าของการเรียน การเรียนไม่มีความหมายต่อตนเอง ต่อชีวิตของตน

ปัญหาผลลัพธ์คุณภาพของผู้เรียนโดยรวม และคุณลักษณะของผู้เรียนที่น่าเสนอข้างต้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งของปัญหาอีกจำนวนมาก ที่นำมาสู่คำถามสำคัญว่าอะไรเป็นสาเหตุ และจะแก้ไขอย่างไร เพื่อให้สภาพปัญหานั้นหมดไป และเกิดสภาพใหม่ที่พึงประสงค์

๓. อะไรคือสาเหตุของปัญหา?

สาเหตุที่ทำให้เด็กไทยด้อยคุณภาพ? ผู้ที่ตกเป็นจำเลยที่ถูกกล่าวหามากที่สุด ก็คือ **ครู!** และคงเป็นการยากที่จะบอกว่าคำตอบนี้ถูกหรือผิด

คำตอบนี้ถูก เพราะครูเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด การเรียนรู้ทั้งหลายที่เด็กได้รับ มาจากครู เป็นส่วนใหญ่ การที่เด็กจะเรียนรู้ได้ดีหรือไม่ เพียงใด ขึ้นกับความสามารถของครู ทั้งตัวครูและการสอนของครู ต่างก็มีอิทธิพลต่อเด็กในทุก ๆ ด้าน ดังนั้น ความด้อยคุณภาพของเด็ก ก็น่าจะมาจากครูและการสอนของครู เป็นสำคัญ

แต่! ในอีกคำตอบหนึ่ง จะกล่าวว่า ความด้อยคุณภาพของนักเรียนเป็นความรับผิดชอบของครู เพียงฝ่ายเดียวก็ไม่ได้ เพราะมีตัวแปรอื่น ๆ อีก เป็นจำนวนมากที่มีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อทั้งครูและผู้เรียน ผู้บริหารและนโยบาย การบริหารจัดการทั้งด้านกายภาพ งบประมาณ บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก และสวัสดิการ อีกทั้งผู้ปกครอง ชุมชน และนโยบายและการบริหารการศึกษาระดับท้องถิ่น ต่างส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู และไกลออกไปจากครูและโรงเรียน สังคม ชุมชน ก็คือ รัฐและนโยบายระดับชาติซึ่งเป็นระบบใหญ่ ที่ดูเหมือนห่างไกลจากตัวครูและนักเรียน แต่ผลกระทบจากระบบใหญ่ ส่งผลโดยตรงต่อครูและนักเรียนเช่นเดียวกัน

ดังนั้น ความด้อยคุณภาพของนักเรียน จึงมีผลมาจากความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างบริบทต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมปัญหาจึงไม่ได้อยู่ที่ตัวครูเพียงคนเดียว ขึ้นอยู่กับสิ่งที่มาสัมพันธ์กับตัวครูทั้งหมด

ข้อมูลที่จะนำเสนอในตารางต่อไปนี้ เป็นการวิเคราะห์ให้เห็นความสัมพันธ์และผลกระทบที่มีต่อกันของตัวแปรที่สำคัญ ๔ ประการ คือ หลักสูตร การสอนและการวัดประเมินผล กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และคุณภาพผู้เรียน เป็นข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

- การศึกษาข้อมูล งานวิจัย เอกสาร บทความที่เกี่ยวข้อง
- ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ครู คณาจารย์ ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา (ประมวลไว้ในรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นสำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

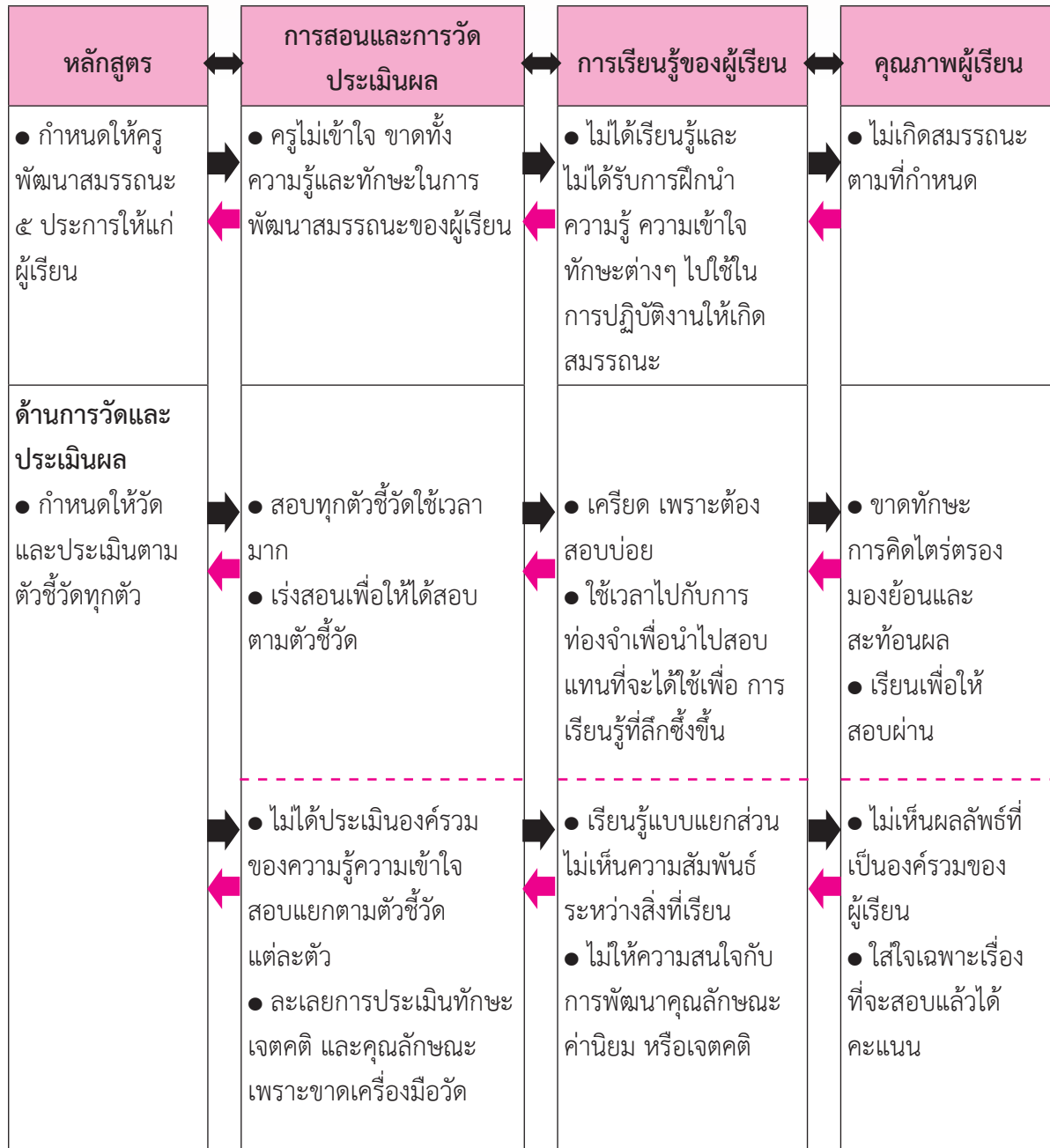
● การรับฟังความคิดเห็นผ่านช่องทาง Line กอปศ. และการจัดประชุมระดมความคิดเห็น ซึ่งได้รวบรวมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๖๐ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๖๑ โดยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอนและประมวลไว้ในเอกสารประกอบลำดับที่ ๑ (เอกสารลำดับที่ ๑ ประมวลความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องผ่านทางไลน์ กอปศ. และการประชุมรับฟังความคิดเห็น)

**ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตร การสอน และการวัดประเมินผลการเรียนรู้
ของผู้เรียน และคุณภาพผู้เรียน**

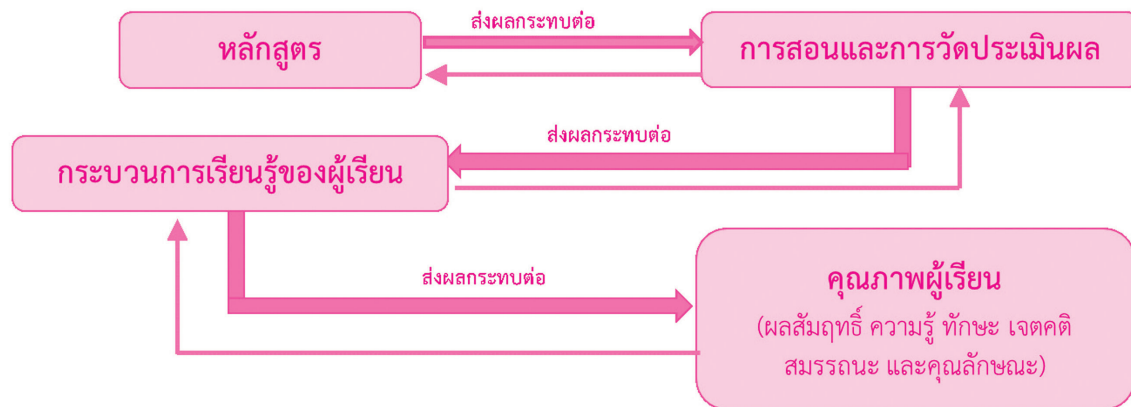

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า

เนื่องจากหลักสูตร การสอนและการวัดประเมินผล **แบบเดิม** ยังไม่สามารถส่งผลกระทบต่อ กระบวนการเรียนรู้ และคุณภาพผู้เรียน ตามที่พึงปรารถนา จึงจำเป็นที่จะต้องแสวงหาแนวคิด แนวทาง และวิธีการอื่นที่สามารถช่วยให้ได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ

**“การศึกษาที่เน้นย้ำการเรียนรู้เนื้อหา
ไม่เพียงพออีกต่อไปแล้วในการดำรงชีวิต
และการทำงานในโลกศตวรรษใหม่
ภายใต้ความท้าทายใหม่ ๆ”**

WHAT?

แนวคิด แนวทาง วิธีการอะไร ที่จะช่วยได้

จากความจำเป็นที่ต้องปรับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และให้สามารถปรับเปลี่ยนสภาพที่เป็นอยู่ไปสู่สภาพที่พึงปรารถนาได้นั้น

คำถามสำคัญก็คือ อะไรที่ช่วยให้สภาพที่พึงปรารถนานั้นเกิดขึ้นได้?

มีแนวคิด แนวทาง หรือวิธีการอะไรที่จะนำไปสู่เป้าหมายนั้นได้?

ในระดับนานาชาติ หลายประเทศประสบปัญหาเรื่องคุณภาพของผู้เรียน จึงได้ให้ความสนใจในการปฏิรูปหลักสูตร โดยให้ความสำคัญกับหลักสูตรฐานสมรรถนะและการกำหนดเป้าหมายคุณภาพของผู้เรียนที่ชัดเจน โดยการกำหนดเป็นทักษะและสมรรถนะสำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตในโลกยุคใหม่ รายละเอียดมีดังนี้

๑. กลุ่มประเทศที่ดำเนินการปรับหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ

กระทรวงการศึกษา ของประเทศแคนาดา (Ministry of Education, Ontario, ๒๐๑๖) ได้ศึกษาการดำเนินการเรื่องหลักสูตรของประเทศต่าง ๆ พบว่าหลายประเทศต่างประสบปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนรู้และคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งคล้ายคลึงกับประเทศไทย ดังนี้

สาธารณรัฐแคนาดา หลักสูตรเดิมมีความเข้มงวดมากเกินไป มีแนวทางไม่หลากหลายที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถ

The major challenge of the current curriculum is that it is too rigid and has limited opportunities to align basic education with children's career interests, aptitude, and abilities.

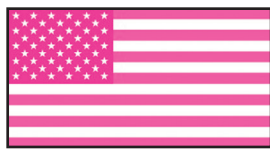
สาธารณรัฐวันดา หลักสูตรเน้นไปที่ความรู้มากกว่าทักษะที่จะนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติได้ เช่น การแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นความสามารถที่ตลาดแรงงานต้องการอย่างมาก

There was emphasis on knowledge acquisition rather than transferable skills, such as problem solving, critical thinking essential to the appropriate attitude and essential to productive employment.

รัฐ Alberta ประเทศแคนาดา มุ่งจัดการศึกษาเพื่อการทำงานในอนาคตได้ ต้องมีหลักสูตรระดับจังหวัด ที่จัดการศึกษาให้นักเรียนได้เริ่มต้นชีวิตที่ดีที่สุด และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ ได้ โดยประสบความสำเร็จ หลักสูตรจึงต้องสนองความต้องการจำเป็นของผู้เรียน เป็นหลักสูตรที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน และเอื้อต่อผู้เรียนเป็นรายบุคคล

Looking ahead to the future and working to ensure that provincial curriculum continues to give all students the best possible start in life and meet the demands of living in the 21st century. To ensure students success, we need our curriculum to be relevant, meaningful and engaging for all children.

รัฐ New York ประเทศสหรัฐอเมริกา หลักสูตรเดิมจัดการศึกษาให้เด็กเลื่อนจากชั้นหนึ่งสู่อีกชั้นหนึ่งได้ แต่ไม่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นของผู้เรียน

The design of the traditional system-with students advancing from grade without successfully building the necessary skills-is getting in their way.

รัฐคูเวต มุ่งยกระดับการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการจำเป็นของผู้เรียน และมุ่งเตรียมพลเมืองของชาติให้ไปสู่โลกกว้างได้ตั้งแต่ช่วงต้นศตวรรษที่ ๒๑

The focus has shifted to a need for preparing its citizens for greater involvement in globalization development in globalization developments underlying the beginning of the 21st Century.

สหรัฐ เม็กซิโก มุ่งมั่นที่จะพัฒนาความชัดเจนระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาในการศึกษาขั้นพื้นฐานและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการแสวงหาแนวทางการสอนที่ช่วยส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียน มากกว่าให้เรียนรู้ด้วยการท่องจำ

Efforts to develop a more explicit articulation between learning objectives and the content of education in basic and upper secondary education, while implementing pedagogical methods that focus on developing students' competences rather than rote learning.

สาธารณรัฐโปรตุเกส เผชิญความท้าทายที่จะลดภาระเกี่ยวกับเนื้อหา โดยการนิยามใหม่เรื่อง “การเรียนรู้ที่สำคัญจำเป็น” โดยเน้นข้อเท็จจริงและสมรรถนะสำคัญที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นนักคิด

Portugal faces the challenge of showing that reducing the burden of content within the curriculum by defining “essential learning” (facts and competences that are essential to the formation of students as thinkers.

สาธารณรัฐเอสโตเนีย ปรับการทดสอบและการประเมินที่จะช่วยให้ความมั่นใจว่าสะท้อนเป้าหมายในหลักสูตรระดับชาติ ได้แก่ การบูรณาการความรู้และการปฏิบัติ รวมทั้งการเรียนรู้เชิงรุก

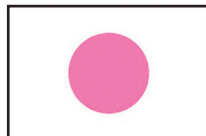

Refining the initial assessment and testing instruments to ensure that they reflect the goals of national curricula such as integration of knowledge and practice and active learning.

๒. กลุ่มประเทศที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

นอกจากนี้ยังพบว่า มีประเทศอีกจำนวนมากที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ ๒๑ อาทิ

๒.๑ ประเทศในทวีปเอเชียตะวันออก

	<p>เขตบริหารพิเศษ ฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐ ประชาชนจีน</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ความสามารถในการใช้ภาษา ๒-๓ ภาษา (Trilingual and bilingual competency) • ความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในบริบทต่างๆ (T-shaped knowledge) • ความรู้ในการควบคุมการใช้เทคโนโลยี (Knowledge to master and go beyond technologies) • ความรู้ด้านภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของสังคม ประเทศชาติ และโลก (Knowledge of the geography, economy, history, and culture of society, the nation, and the world)
	<p>สาธารณรัฐสิงคโปร์</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การตระหนักรู้ตนเอง (Self-awareness) • การจัดการตนเอง (Self-management) • การตระหนักรู้ทางสังคม (Social awareness) • การจัดการด้านความสัมพันธ์ (Relationship management) • การตัดสินใจที่มีความรับผิดชอบ (Responsible decision-making)

	<p>ประเทศญี่ปุ่น</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การรู้ขั้นพื้นฐาน (Basic literacy) • ความสามารถในการคิด (Thinking ability) • ความสามารถเชิงปฏิบัติในการกระทำเพื่อโลก (Practical ability to act for the world)
	<p>สาธารณรัฐเกาหลีใต้</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ความสามารถในการจัดการตนเอง (Self-management competency) • ความสามารถในการประมวลความรู้และข้อมูลสารสนเทศ (Knowledge/information processing competency) • ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking competency) • ความสามารถด้านสุนทรียศาสตร์ทางอารมณ์ (Aesthetic-emotional competency) • ความสามารถในการสื่อสาร (Communication skills) • ความสามารถในการเป็นพลเมือง (Civic competency)

๒.๒ ประเทศต่างๆ ในทวีปยุโรป อเมริกาเหนือ ออสเตรเลีย และแอฟริกาใต้

	<p>สหราชอาณาจักร บริเตนใหญ่และ ไอร์แลนด์เหนือ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ทักษะการสื่อสาร (Communication) • ทักษะด้านตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Personal and interpersonal skills) • ทักษะการจัดการข้อมูลสารสนเทศ (Managing information)
	<p>สกอตแลนด์</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จ (Successful learners) • ความมั่นใจส่วนตัว (Confident individuals) • พลเมืองที่รับผิดชอบ (Responsible citizens) • จิตสาธารณะ (Effective contributors) • การมีสุขภาวะและคุณภาพชีวิต (Health and wellbeing) • ทักษะในการเรียนทักษะชีวิตและการทำงาน (Skills for learning, life and work) • การรู้หนังสือ (Literacy) • การรู้เรื่องจำนวน (Numeracy)
	<p>สาธารณรัฐฟินแลนด์</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การคิดและการเรียนรู้ที่จะเรียน (Thinking and Learning to Learn) • สมรรถนะทางวัฒนธรรม การปฏิสัมพันธ์ และการแสดงออกถึงการเป็นตัวเอง (Cultural Competence, Interaction, and Self-Expression) • การดูแลตนเองและการจัดการกับชีวิตประจำวัน (Taking Care of Oneself and Managing Daily Life) • ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสาร (Information and Communication Technology (ICT) Competence) • ชีวิตการทำงานและการเป็นผู้ประกอบการ (Working Life Competence and Entrepreneurship) • การมีส่วนร่วมและการสร้างอนาคตที่ยั่งยืน (Participation, Involvement, and Building a Sustainable Future)

	ราชอาณาจักรนอร์เวย์	<ul style="list-style-type: none"> • การสื่อสาร (Being able to express oneself) • การเขียน (Being able to express oneself in writing) • การใช้เครื่องมือดิจิทัล (Being able to use digital tools) • การอ่าน (Being able to read) • การรู้เรื่องจำนวน (Being able to develop numeracy)
	แคนาดา	<ul style="list-style-type: none"> • การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) • การคิดแก้ปัญหา (Problem solving) • การจัดการข้อมูลสารสนเทศ (Managing information) • การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and innovation) • การสื่อสาร (Communication) • การร่วมมือ (Collaboration) • สมรรถนะทางวัฒนธรรมและการเป็นพลโลก (Cultural and global citizenship) • การเจริญเติบโตส่วนบุคคลและมีความเป็นอยู่ที่ดี (Personal growth and well-being)
	เครือรัฐออสเตรเลีย	<ul style="list-style-type: none"> • การรู้หนังสือ (Literacy) • ทักษะการคิด (Thinking skills) • ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) • การจัดการตนเอง (Self-management) • การทำงานเป็นทีม (Teamwork) • ความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural understanding) • คุณธรรมจริยธรรมและความสามารถทางสังคม (Ethical behavior and social competence) • การรู้เรื่องจำนวน (Numeracy) • เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) • ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)
	นิวซีแลนด์	<ul style="list-style-type: none"> • การใช้ภาษา สัญลักษณ์และข้อความ (Using language, symbols and text) • การจัดการตนเอง (Managing - self) • ความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Relating to others) • การมีส่วนร่วมและจิตสาธารณะ (Participating and contributing) • การคิด (Thinking)
	สาธารณรัฐแอฟริกาใต้	<ul style="list-style-type: none"> • การระบุและแก้ปัญหา (Identify and solve problems) • การทำงานร่วมกับผู้อื่น (Work effectively with others) • การรวบรวม วิเคราะห์ จัดระบบและประเมินข้อมูลสารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณ (Collect, analyze, organize and critically evaluate information) • การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Communicate effectively) • การใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ (Use science and technology effectively)

	<ul style="list-style-type: none"> • การแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจเกี่ยวกับโลกในฐานะเป็นชุดของระบบที่เกี่ยวข้องกัน (Demonstrate understanding of the world as a set of related systems) • พัฒนาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (การไตร่ตรองและหากกลยุทธ์ในการเรียนที่มีประสิทธิภาพ เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ รักชาติวัฒนธรรมและมีจริยธรรม การศึกษาเพื่ออาชีพและโอกาสในการเป็นเจ้าของธุรกิจ) (Full personal development reflecting on and exploring strategies to learn more effectively, responsible citizens, cultural and aesthetical sensitiveness, education for career and entrepreneurial opportunities)
--	---

จากข้อมูลความพยายามในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ และความก้าวหน้าในการพัฒนาการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าประเทศต่าง ๆ จำนวนมาก ล้วนหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นต่อชีวิตในโลกยุคใหม่ หลักสูตรฐานสมรรถนะ หรือ Competency-Based Curriculum จึงเป็นคำตอบของประเทศเหล่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ **รายงานของ PISA**ที่มีข้อเสนอว่า

“จากการประเมินความรู้และทักษะของผู้เรียนในเรื่องการอ่าน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการแก้ปัญหา พบว่า **ความสำเร็จในชีวิตของนักเรียนขึ้นอยู่กับระดับของสมรรถนะของผู้เรียน (Students’ success in life depend on a much wider range of competencies)** ในโลกยุคใหม่ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น มีความท้าทายมากขึ้น ในสภาพการณ์เช่นนี้สมรรถนะของบุคคลที่จะพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่ต้องการก็มีความซับซ้อนมากขึ้น มิใช่เป็นเพียงทักษะที่เคยกำหนดไว้แต่เดิม”

จากการศึกษาสภาพปัญหาของการศึกษาไทย และแนวคิดแนวทางการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ คือ Competency-Based Education (CBE) พบว่า มีระบบการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ที่มีศักยภาพที่จะตอบปัญหาของไทยได้

การศึกษาฐานสมรรถนะคืออะไร? (Competency – Based Education: CBE)

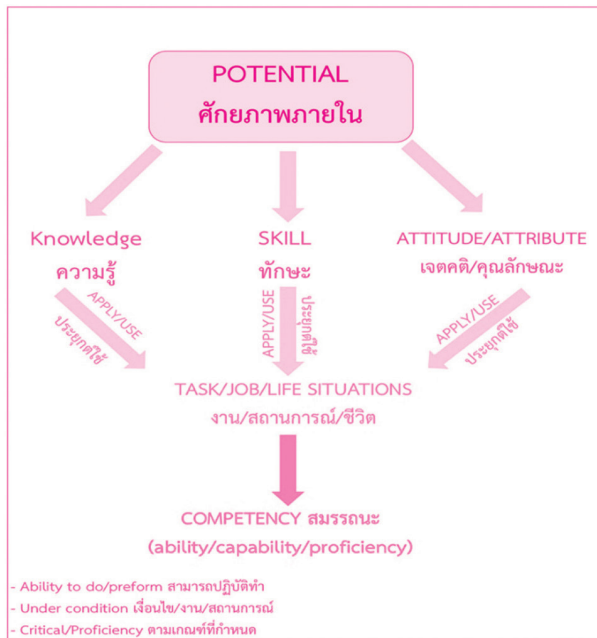
๑. สมรรถนะ (Competencies) คืออะไร

ปกติแล้วคนทุกคนมีศักยภาพ (Potential) ภายในซึ่งเป็นความสามารถที่แฝงอยู่ในตัวบุคคล แต่ละคนมีศักยภาพในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านแฝงอยู่แล้ว แต่อาจยังไม่ได้แสดงออกให้เห็น จนกว่าจะได้รับการกระตุ้นหรือได้รับการศึกษาหรือเรียนรู้ที่เหมาะสมกับภาวะแฝงนั้น และเมื่อศักยภาพนั้นปรากฏออกมาหากได้รับการส่งเสริมต่อไป ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีความสามารถในด้านนั้นสูงขึ้น ดังนั้นการได้เรียนรู้สาระความรู้ (Knowledge) และได้รับการฝึกทักษะ (Skills) ต่าง ๆ รวมทั้งการได้รับการพัฒนาคุณลักษณะ (Attributes) ที่พึงประสงค์เหล่านั้น สามารถช่วยพัฒนาบุคคลให้มีความสามารถเพิ่มสูงขึ้นได้

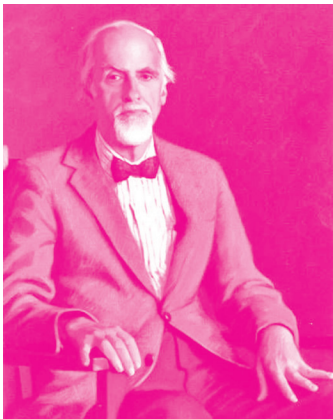
อย่างไรก็ตามความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่บุคคลได้เรียนรู้ อาจไม่ช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน หากบุคคลนั้นขาดความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมีในการปฏิบัติงาน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การขาดความสามารถเชิงสมรรถนะ ดังนั้น ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่บุคคลได้เรียนรู้ นั้นจะยังไม่ใช้สมรรถนะ จนกว่าบุคคลนั้นจะได้แสดงพฤติกรรม แสดงออกถึงความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่มีในการทำงานหรือการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จในระดับใดระดับหนึ่ง

THE CONCEPTUAL FRAMEWORK OF “COMPETENCY”

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับ “สมรรถนะ”

สรุปได้ว่า สมรรถนะเป็นความสามารถของบุคคลในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมีในการทำงานหรือการแก้ปัญหาต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จในระดับใดระดับหนึ่ง สมรรถนะแสดงออกทางพฤติกรรม การปฏิบัติที่สามารถวัดและประเมินผลได้ สมรรถนะจึงเป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะ และความสามารถอื่น ๆ ที่ช่วยให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน

“สมรรถนะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการทำงานที่ดีกว่าเขาวนปัญญา (Intelligence) ที่จะเห็นได้ว่าผู้เรียนที่เรียนเก่งอาจไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานเสมอไป แต่ผู้ที่ทำงานเก่งมักประสบความสำเร็จสูงในการทำงาน เนื่องจากสามารถประยุกต์ใช้หลักการ วิธีการ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมีอยู่ให้เกิดประโยชน์ในงานที่ทำ”

- David C. McClelland แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด -

๒. การศึกษาฐานสมรรถนะ (Competency – Based Education : CBE)

การศึกษาฐานสมรรถนะ คือ การจัดการศึกษาด้วยระบบหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency - Based Curriculum : CBC) การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ (Competency - Based Instruction : CBI) และการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ (competency - Based Assessment : CBA) ซึ่งเป็นการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner Centric) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด และก้าวหน้าไปตามความสามารถของตน โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นสำหรับการทำงาน การแก้ปัญหา และการดำรงชีวิต โดยมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

๒.๑ มุ่งให้ผู้เรียนแสดงความสามารถที่เชี่ยวชาญ เน้นการนำความรู้ไปใช้จริง

๒.๒ กำหนดความคาดหวังไว้สูง และคาดหวังกับผู้เรียนทุกคน

๒.๓ ผู้เรียนรับผิดชอบต่อตัวเองให้ถึงเป้าหมาย สามารถออกแบบการเรียนรู้ของตนเองได้ สามารถเรียนได้ในสถานที่และเวลาที่แตกต่างกัน โดยการช่วยเหลือ สนับสนุนอย่างยืดหยุ่น ตามลักษณะเฉพาะของผู้เรียน

๒.๔ ผู้เรียนจะได้รับการประเมินเมื่อพร้อม และเป็นการประเมินความก้าวหน้าตามอัตราของตนเอง เน้นการประเมินที่ท้าทาย เน้นการปฏิบัติด้วยเครื่องมือวัดที่เข้าถึงความเชี่ยวชาญของผู้เรียน

๓. หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency – Based Curriculum : CBC)

ลักษณะสำคัญของหลักสูตรฐานสมรรถนะ มีดังนี้

๓.๑ เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่จำเป็นที่ต้องใช้ในการดำรงชีวิต โดยมีการกำหนดสมรรถนะหลักที่เหมาะสมแต่ละช่วงชั้น ให้ครูผู้สอนนำไปใช้เป็นหลักในการกำหนดจุดประสงค์และสาระการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

๓.๒ เป็นหลักสูตรที่ให้ความสำคัญกับพฤติกรรม การกระทำ การปฏิบัติของผู้เรียน มิใช่ที่การรู้หรือมีความรู้เพียงเท่านั้น แต่ผู้เรียนต้องสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม และคุณลักษณะต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

๓.๓ เป็นหลักสูตรที่ใช้ผลลัพธ์ (สมรรถนะ) นำสู่จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ มิใช่หลักสูตร (เนื้อหาสาระ) นำสู่ผลลัพธ์ (สมรรถนะ)

๓.๔ เป็นหลักสูตรที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของผู้เรียน ครู และสังคม

“หลักสูตรฐานสมรรถนะยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลักการออกแบบหลักสูตรตามแนวคิดนี้ จะมีการกำหนดเกณฑ์ความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้ หลักสูตรที่เรียกว่าหลักสูตรเกณฑ์ความสามารถ จัดทำขึ้นเพื่อประกันว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับหนึ่ง ๆ จะมีทักษะและความสามารถในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ เป็นหลักสูตรที่ไม่ได้มุ่งเรื่องความรู้หรือเนื้อหาวิชาที่อาจมีความเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา แต่จะมุ่งพัฒนาในด้านทักษะความสามารถ เจตคติและค่านิยม อันจะมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันและอนาคตของผู้เรียนในอนาคต หลักสูตรนี้มีโครงสร้างให้เห็นถึงเกณฑ์ความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่ต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติในแต่ละระดับการศึกษา และในแต่ละระดับชั้น ทักษะและความสามารถจะถูกกำหนดให้มีความต่อเนื่องกัน โดยใช้ทักษะและความสามารถที่มีในแต่ละระดับเป็นฐานสำหรับเพิ่มพูนทักษะและความสามารถในระดับต่อไป”

-ศาสตราจารย์ ดร.อึ้ง บั้วศรี: ๒๕๓๕-

๔. การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ (Competency – Based Instruction : CBI)

ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ มีดังนี้

๔.๑ การเรียนการสอนที่มีจุดประสงค์การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเป็นเป้าหมาย คือ มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวมในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิต

๔.๒ การเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เรียนรู้เพื่อให้สามารถใช้งานได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตจริง เป็นการเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ไม่ใช่การเรียนเพื่อรู้เท่านั้น

๔.๓ การเรียนการสอนเน้น “การปฏิบัติ” โดยมีชุดของเนื้อหาความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะ ที่จำเป็นต่อการนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการ จึงทำให้สามารถลดเวลาเรียนเนื้อหาจำนวนมากที่ไม่จำเป็น เพื่อให้ผู้เรียนมีเวลาในการเรียนรู้เนื้อหาที่จำเป็นในระดับที่ลึกซึ้งขึ้น และมีโอกาสได้ฝึกฝนการใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะในระดับชำนาญหรือเชี่ยวชาญ

๔.๔ การเรียนการสอนที่มีการบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง จะได้รับการนำไปใช้เพื่อความสำเร็จของการปฏิบัติงาน การเรียนการสอนเป็นการบูรณาการมากขึ้น

๔.๕ ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้ และมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ไปตามความถนัดและความสามารถของตน สามารถไปได้เร็ว-ช้าแตกต่างกันได้

๔.๖ การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อการปรับปรุงพัฒนา เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประสบความสำเร็จ

๕. การวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ (Competency – Based Assessment : CBA)

ลักษณะสำคัญของการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ มีดังนี้

๕.๑ มุ่งวัดสมรรถนะอันเป็นองค์รวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ไม่ใช่เวลามากกับการสอบวัดตามตัวชี้วัดจำนวนมาก

๕.๒ วัดจากพฤติกรรม/การกระทำ/การปฏิบัติ ที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ที่กำหนดเป็นการวัดอิงเกณฑ์ มีใช่อิงกลุ่มและมีหลักฐานการปฏิบัติ (Evidence) ใช้ตรวจสอบได้

๕.๓ ใช้การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จากสิ่งที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เช่น การประเมินจากการปฏิบัติ (Performance Assessment) หรือการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) รวมถึงการประเมินตนเอง (Student Self-assessment) และการประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment)

๕.๔ ใช้สถานการณ์เป็นฐาน เพื่อให้บริบทการวัดและประเมินเป็นสภาพจริงมากขึ้น เช่น อาจเตรียมบริบทเป็นข้อความ รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว สถานการณ์จำลอง หรือสถานการณ์เสมือนจริงในคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถประเมินได้หลายประเด็นในสถานการณ์เดียวกัน

๕.๕ ผู้เรียนได้รับการประเมินไปตามลำดับขั้นของสมรรถนะที่กำหนด หากไม่ผ่านจะต้องได้รับการซ่อมเสริมจนกระทั่งผ่านจึงจะก้าวไปสู่ลำดับขั้นต่อไป

๕.๖ การรายงานผล เป็นการให้ข้อมูลพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนตามลำดับขั้นที่ผู้เรียนทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

๖. จุดแข็งของหลักสูตรฐานสมรรถนะ

๖.๑ ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่สำคัญต่อการใช้ชีวิต การทำงาน และการเรียนรู้ ซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในโลกแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

๖.๒ ช่วยให้การจัดการเรียนรู้ มุ่งเป้าหมายไปที่การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการ มิใช่มุ่งเป้าไปที่การสอนเนื้อหาความรู้จำนวนมาก ซึ่งไม่จำเป็นหรือเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน

๖.๓ ช่วยลดภาระการเรียนรู้ที่ไม่จำเป็น อันส่งผลให้สถานศึกษามีพื้นที่ในการจัดการเรียนรู้อื่นที่เป็นความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียน วิถีชีวิต วัฒนธรรม ชุมชน และบริบทได้มากขึ้น

๖.๔ ช่วยลดภาระและเวลาในการสอบตามตัวชี้วัดจำนวนมาก การสอบวัดสมรรถนะหลักของผู้เรียน ช่วยให้เห็นความสามารถของผู้เรียน ช่วยให้เห็นความสามารถที่เป็นองค์รวมของผู้เรียน

๖.๕ กรอบสมรรถนะหลักของหลักสูตรฐานสมรรถนะ เป็นสมรรถนะขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคน เป็นสมรรถนะกลางที่เอื้อให้สถานศึกษาที่มีศักยภาพ สามารถออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการและบริบทของตนได้ โดยยึดสมรรถนะกลางเป็นเกณฑ์เทียบเคียง เป็นการส่งเสริมให้เกิดรูปแบบหลักสูตรที่หลากหลาย

๗. จุดอ่อนของหลักสูตรฐานสมรรถนะ

๗.๑ ผู้เรียนได้รับเนื้อหาสาระน้อยลง

๗.๒ ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะหลักที่ต้องการพัฒนาให้แก่ผู้เรียน จึงจะสามารถจัดการเรียนการสอนได้ดี

๗.๓ ผู้สอนจำเป็นต้องปรับตัวและจัดระบบการสอนจากแบบ “One Size Fits All” มาเป็นระบบการสอนที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล (Differentiated Instruction)

๗.๔ หากระบบการวัดและประเมินสมรรถนะไม่มีประสิทธิภาพ จะทำให้ขาดข้อมูลระดับสมรรถนะของผู้เรียน ที่จะพื้นฐานในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ ตลอดจนขาดข้อมูลที่จะช่วยให้ครูวินิจฉัยเพื่อการส่งเสริมหรือช่วยเหลือผู้เรียนได้

๗.๕ เนื้อหาสาระ และสื่อการเรียนการสอน จำเป็นต้องมีการพัฒนาให้ทันสมัยและทันเหตุการณ์ อยู่เสมอจึงจะช่วยให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างมีคุณภาพ

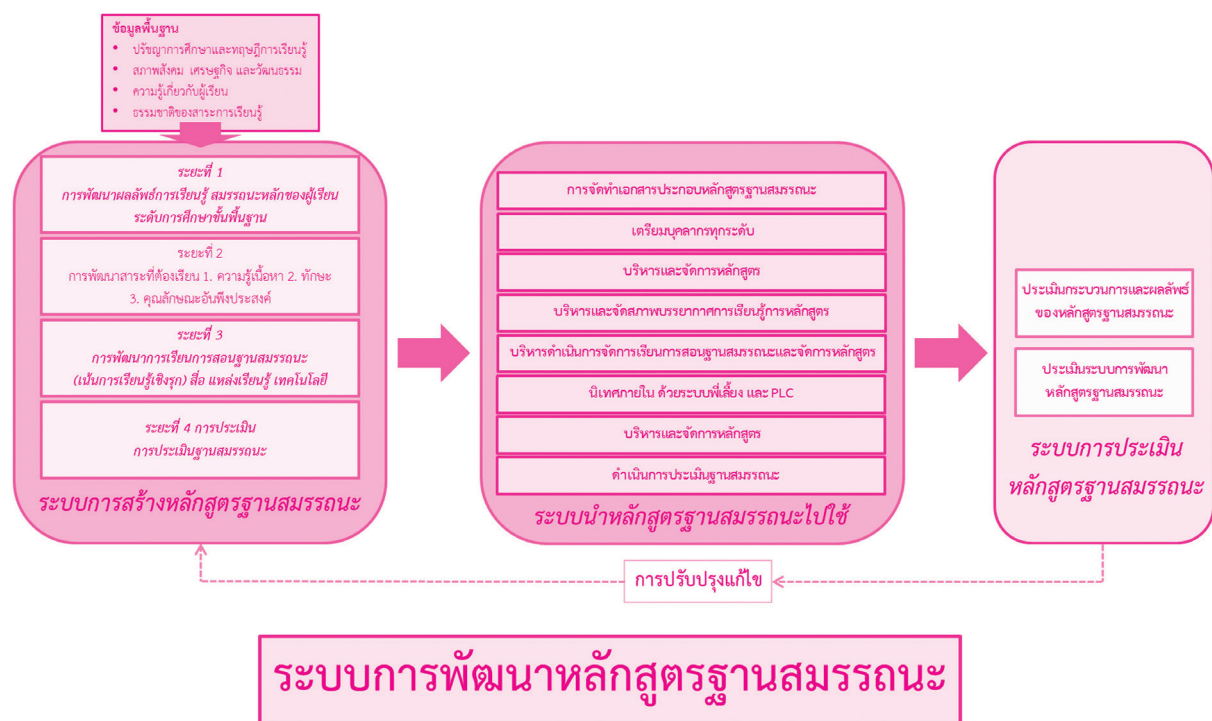
ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถนะและหลักสูตรฐานสมรรถนะแสดงไว้ในภาคผนวก ก. เข้าใจสมรรถนะและหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างง่าย ๆ

๘. ระบบการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ

การจัดการศึกษาฐานสมรรถนะจำเป็นต้องมีการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานการพัฒนาผู้เรียน กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรระดับชาติเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลา

งบประมาณ บุคลากรหลายฝ่ายจำนวนมาก และทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผน เตรียมการอย่างเป็นระบบ

โดยทั่วไปหลักสูตรระดับชาติมีการปรับเปลี่ยน (ใหญ่) ทุกระยะ ๑๐ ปี เพื่อให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก การพัฒนาหลักสูตรช่วงสั้นใช้เวลาประมาณ ๑ - ๓ ปี การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะก็จำเป็นต้องดำเนินการตามระบบการพัฒนาหลักสูตร โดยจะประกอบด้วยระบบย่อย ๓ ระบบ คือ ระบบการสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะ ระบบการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้ และระบบประเมินฐานสมรรถนะ ดังแสดงในแผนภาพ

จะเห็นได้ว่า งานพัฒนาหลักสูตรเป็นเรื่องที่ใหญ่และยาก จึงควรมีการศึกษานำร่องเพื่อให้ได้ข้อมูลและแนวทางที่จะช่วยให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการดำเนินการอย่างเต็มรูปแบบ

๙. การศึกษาความเป็นไปได้ของการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ (CBE) ในประเทศไทย

เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรเป็นงานใหญ่ เพื่อความมั่นใจในความเป็นไปได้ของการนำแนวคิดฐานสมรรถนะมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา จึงได้ตั้งคณะทำงานขึ้นชุดหนึ่ง เพื่อศึกษานำร่องให้ได้แนวทางและข้อมูลสำคัญที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงาน การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว โครงการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงเกิดขึ้น

โครงการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนากรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (จบมัธยมศึกษาปีที่ ๖) ซึ่งเป็นผลปลายทางเพื่อเป็นฐานในการพัฒนากรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น (ประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓)
๒. เพื่อพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น (ประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓)
๓. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ
๔. เพื่อทดลองใช้กรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น และแนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสังกัดต่าง ๆ
๕. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ

เนื่องจากโครงการวิจัยนี้ เป็นโครงการเร่งด่วนระยะสั้น เพื่อตอบโจทย์ในเรื่องความเป็นไปได้ของหลักสูตรฐานสมรรถนะ จึงมีข้อจำกัดในเรื่องเวลาที่ใช้ในการทดลอง ส่งผลให้ยังไม่สามารถวัดและประเมินสมรรถนะอันเป็นผลลัพธ์ปลายทางได้อย่างสมบูรณ์

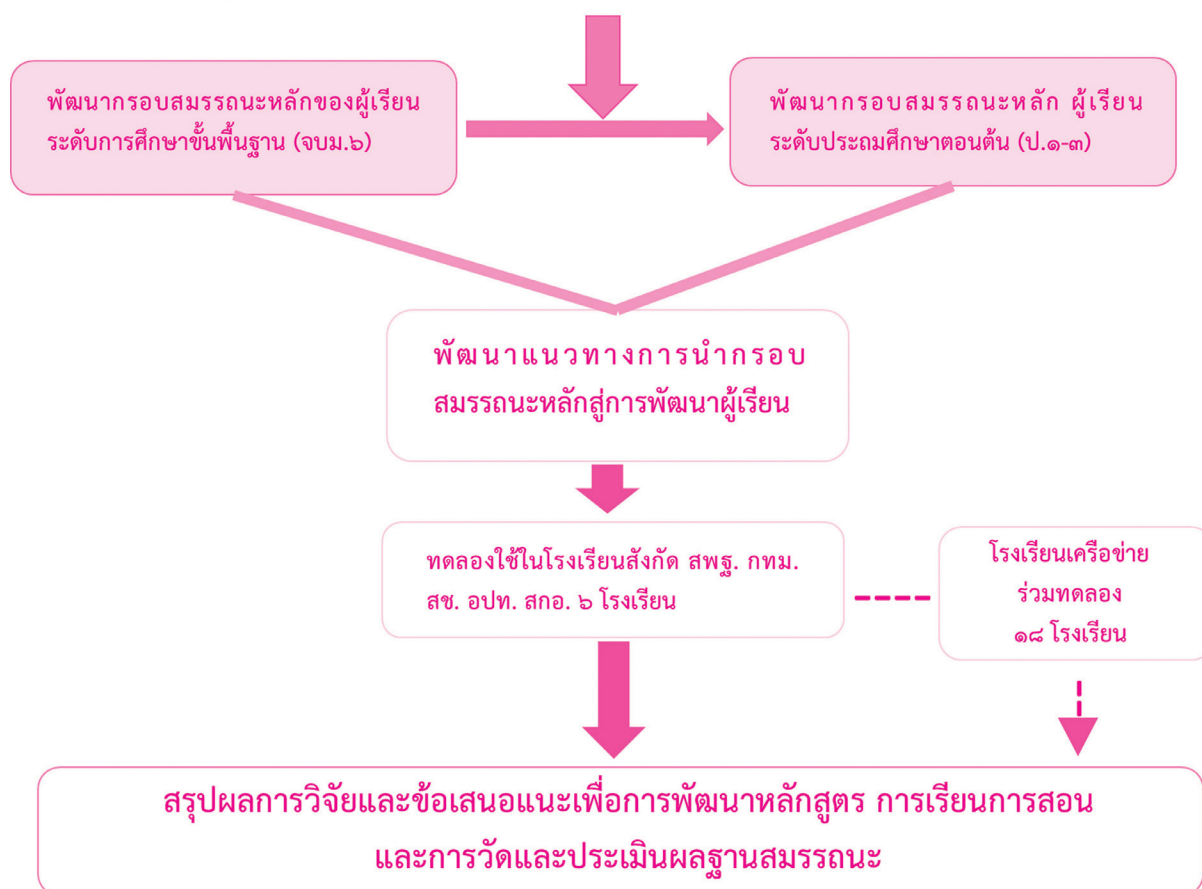
๙.๑ กระบวนการและผลวิจัย ๑ : การพัฒนากรอบสมรรถนะหลักผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับประถมศึกษาตอนต้น และแนวทางการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ

กระบวนการและผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ ๑, ๒ และ ๓ แสดงไว้ในแผนภาพต่อไปนี้

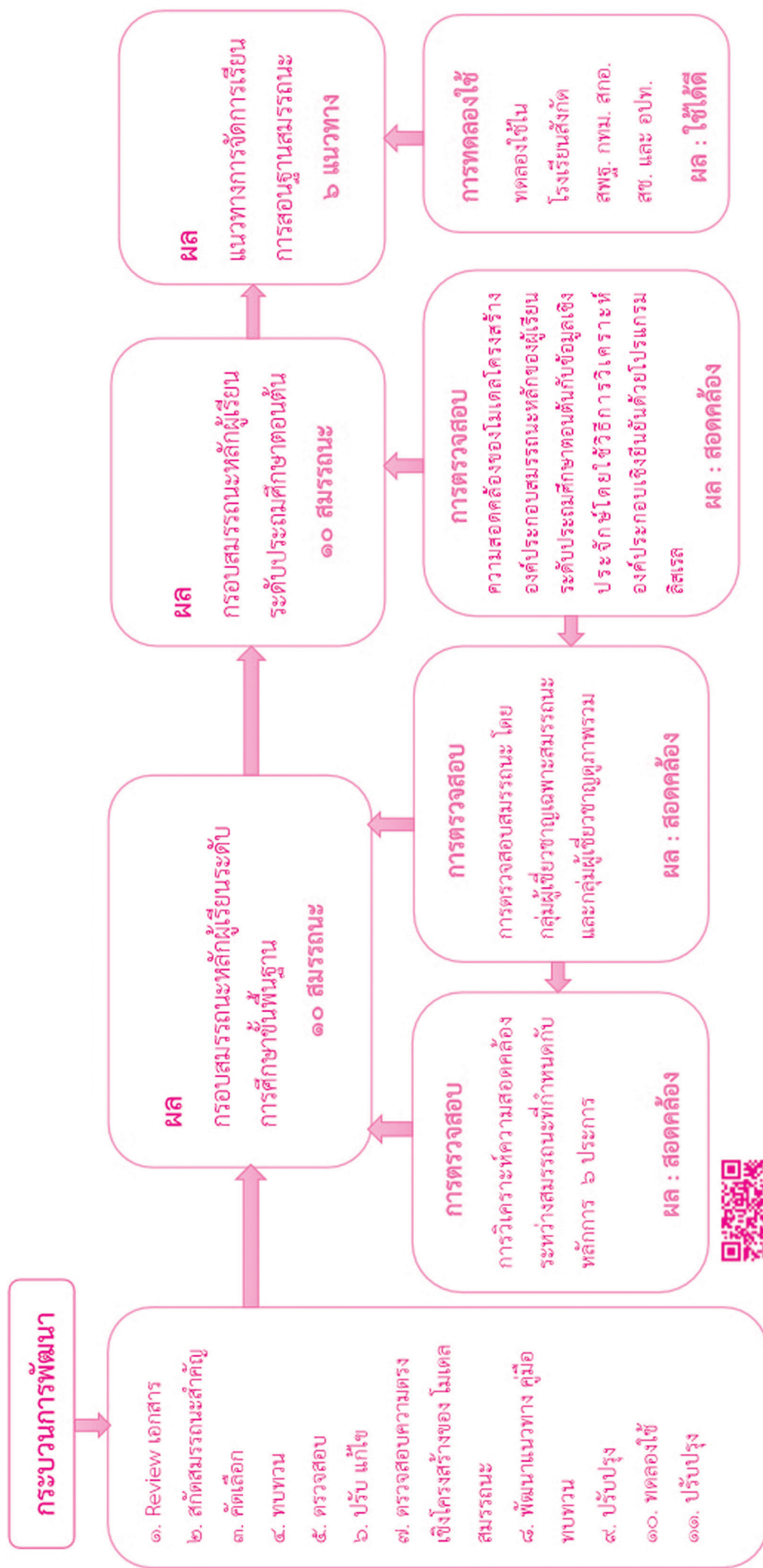
โครงการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สำหรับหลักสูตรระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอบโจทย์

๑. เด็กไทยควรมีสมรรถนะอะไรที่จำเป็นสำหรับชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑
๒. มีแนวทางอะไรบ้างที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการ
๓. มีความเป็นไปได้เพียงใดที่โรงเรียนไทยและครูไทยจะสามารถพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดฐานสมรรถนะ
๔. จะมีอุปสรรคหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องอะไรบ้าง

กระบวนการและผลการวิจัย ๑
การพัฒนากรอบสมรรถนะและแนวทางการจัดการเรียนการสอน
ฐานสมรรถนะ

* ศึกษารายละเอียดได้จาก รายงานวิจัยโครงการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น
 สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๑.

ผลที่ได้จากการวิจัย

ภาพเด็กไทยที่ต้องการ

๑. คนไทยฉลาดรู้ (Literate Thais)
๒. คนไทยอยู่ดีมีสุข (Happy Thais)
๓. คนไทยสามารถสูง (Smart Thais)
๔. พลเมืองที่ใส่ใจสังคม (Active Thai Citizens)

ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา

คนไทยฉลาดรู้ : ใช้ภาษาสื่อความคิดอย่างสร้างสรรค์ ผูกพันและภาคภูมิใจในความเป็นไทย ติดต่อสัมพันธ์ไทย-สากล ใช้ตรรกะคณิตวิทย์ พิสูจน์ปัญหา

คนไทยอยู่ดีมีสุข : รู้จักตน พึ่งพาตน เป็นคนมีความ ใฝ่ความดี มีสุนทรีย์ มีวินัย ใส่ใจเรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียงและสมดุล

มีทักษะการทำงาน สร้างพื้นฐานอาชีพตามถนัด

สามารถบริหารจัดการ ประกอบการอย่าง

สร้างสรรค์และใส่ใจสังคม

คนไทยสามารถสูง : คิดรอบคอบ

พิจารณารอบด้าน สู่การแก้ปัญหา

พัฒนานวัตกรรม รู้เท่าทันตนเอง

เท่าทันสื่อ เท่าทันสังคม

พลเมืองที่ใส่ใจสังคม:

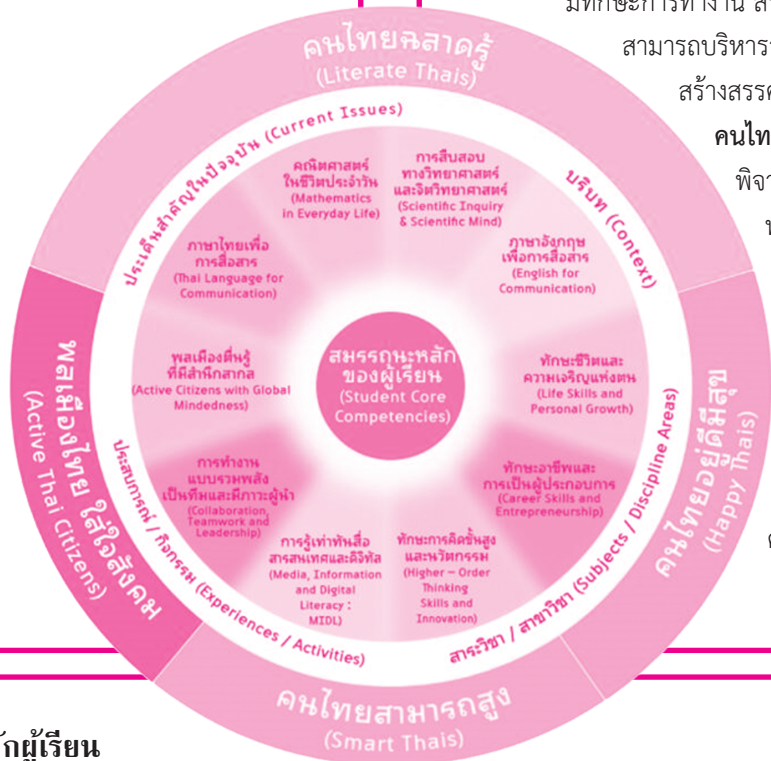
ร่วมพลังทำงาน ร่วมกิจการ

สาธารณะ มีภาวะผู้นำ

มีความสัมพันธ์อันดี เคารพ

ศักดิ์ศรีและความแตกต่างสร้าง

ความเป็นธรรม

สมรรถนะหลักผู้เรียน

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(จบ ม.๖ และ ป.๑-๓)

๑. ด้านภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
๒. ด้านคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
๓. ด้านการสืบสอบวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์
๔. ด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
๕. ด้านทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน
๖. ด้านทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ
๗. ด้านทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม
๘. ด้านการรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล
๙. ด้านการทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และภาวะผู้นำ
๑๐. ด้านการเป็นพลเมืองต้นรู้ที่มีสำนึกสากล

แนวทางการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ

แนวทางที่ ๑ ใช้งานเดิมเสริมสมรรถนะ

แนวทางที่ ๒ ใช้งานเดิมต่อเติมสมรรถนะ

แนวทางที่ ๓ ใช้รูปแบบการเรียนรู้สู่การพัฒนาสมรรถนะ

แนวทางที่ ๔ สมรรถนะเป็นฐานผสมผสานตัวชี้วัด

แนวทางที่ ๕ บูรณาการผสมผสานหลายสมรรถนะ

แนวทางที่ ๖ สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน

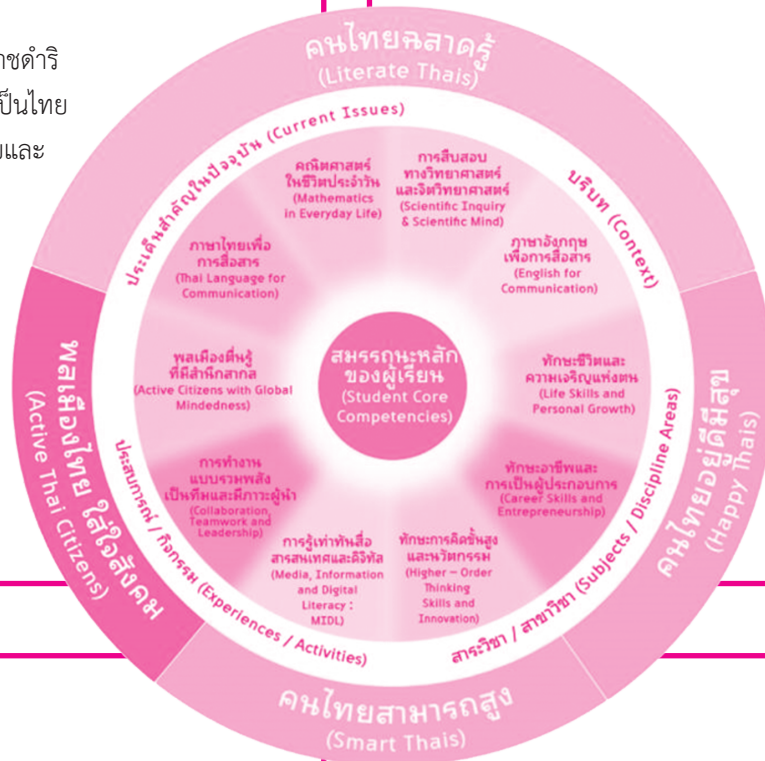

การตรวจสอบกรอบสมรรถนะหลักผู้เรียนที่พัฒนาขึ้น

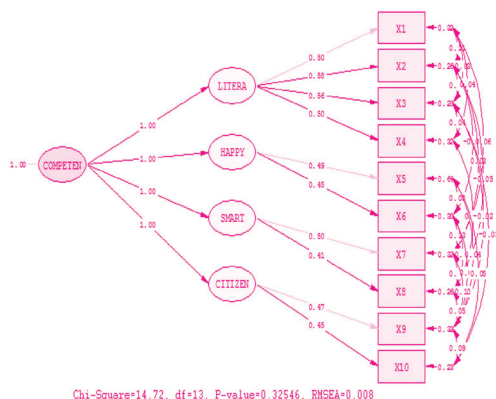
จัดทำขึ้นบนฐานของการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร และมีความสอดคล้องกับหลักการ ๖ ประการคือ สามารถตอบสนองต่อ

๑. นโยบายและความต้องการระดับชาติ
๒. ทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑
๓. ศาสตร์พระราชา
- พระราชโอบาย พระราชดำริ
๔. เอกลักษณ์ความเป็นไทย
๕. พัฒนาการตามวัยและความแตกต่างของผู้เรียน
๖. มาตรฐานสากล

ผ่านการตรวจสอบโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสมรรถนะ และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาภาพรวมและได้รับการยอมรับ

โมเดลโครงสร้างสมรรถนะของผู้เรียนที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ด้วยโปรแกรม LISREL และพบว่าโมเดลนี้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถนำไปใช้อธิบายสมรรถนะของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นได้

ผลการทดลอง

แนวทางการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ

แนวทางที่ ๑ ใช้งานเดิมเสริมสมรรถนะ

แนวทางที่ ๒ ใช้งานเดิมต่อเติมสมรรถนะ

แนวทางที่ ๓ ใช้รูปแบบการเรียนรู้สู่การพัฒนาสมรรถนะ

แนวทางที่ ๔ สมรรถนะเป็นฐานผสานตัวชีวิต

แนวทางที่ ๕ บูรณาการผสานหลายสมรรถนะ

แนวทางที่ ๖ สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน

ผลการทดลอง

๑. ครูสามารถพัฒนาได้หากได้รับความช่วยเหลืออย่างเหมาะสม
๒. สมรรถนะทั้ง ๑๐ ประการช่วยให้การจัดการเรียนการสอนดีขึ้น จัดการเรียนรู้เชิงรุกและเชิงลึกได้มากขึ้น
๓. ครูส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ ๘๓ เห็นด้วยกับการปรับหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ และเห็นว่าการสอนแบบเน้นสมรรถนะช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
๔. ปัจจัยเอื้อการทำงานของครูคือ
  - ๔.๑ ความเข้าใจสมรรถนะทั้ง ๑๐ ประการ
  - ๔.๒ การสนับสนุนให้กำลังใจและความรู้เชิงวิชาการจากผู้บริหารและนักวิชาการ
  - ๔.๓ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)
๕. แนวทางการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ ๖ แนวทาง สามารถนำไปใช้ได้ดีในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะทั้ง ๑๐ สมรรถนะ

ศึกษารายละเอียดได้ในรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นสำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุป จากผลการวิจัย สามารถสรุปภาพของเด็กไทย สมรรถนะของเด็กไทยและแนวทางพัฒนาเด็กไทยให้มีสมรรถนะที่พึงประสงค์ ได้ดังนี้

๑. ภาพของเด็กไทยที่ชาติต้องการมี ๔ ลักษณะคือ

๑.๑ คนไทยฉลาดรู้ (Literate Thais)

๑.๒ คนไทยอยู่ดีมีสุข (Happy Thais)

๑.๓ คนไทยสามารถสูง (Smart Thais)

๑.๔ พลเมืองไทย ใส่ใจสังคม (Active Thai Citizens)

๒. คุณลักษณะทั้ง ๔ ประการ สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านสมรรถนะทั้ง ๑๐ ด้านดังนี้

๒.๑ คนไทยฉลาดรู้ (Literate Thais)

๑) ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication)

๒) คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน (Mathematics in Everyday Life)

๓) การสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry and Scientific Mind)

๔) ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communication)

๒.๒ คนไทยอยู่ดี มีสุข (Happy Thais)

๕) ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน (Life Skills and Personal Growth)

๖) ทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ (Career Skills and Entrepreneurship)

๒.๓ คนไทยสามารถสูง (Smart Thais)

๗) ทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม (Higher Order Thinking Skills and Innovation)

๘) การรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล (Media, Information and Digital Literacy : MIDL)

๒.๔ พลเมืองไทย ใส่ใจสังคม (Active Thai Citizens)

๙) การทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership)

๑๐) การเป็นพลเมืองตื่นรู้ที่มีสำนึกสากล (Active Citizens with Global Mindedness)

สมรรถนะหลักทั้ง ๑๐ ด้านที่กล่าวมาข้างต้น สามารถพัฒนาให้แก่ผู้เรียนได้โดยผ่านทางสาระวิชาหรือสาขาวิชาต่าง ๆ ผ่านประสบการณ์และกิจกรรมทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตร และผ่านเหตุการณ์ปัจจุบันและประเด็นสำคัญของชุมชน สังคม ประเทศและโลก รวมทั้งบริบทที่หลากหลาย โดยครูสามารถเลือกใช้แนวทางที่นำเสนอไว้เบื้องต้น ๖ แนวทาง ตามความเหมาะสมกับความถนัดและความสามารถของตน

การร่วมกันพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุสมรรถนะหลักทั้ง ๑๐ ด้านดังกล่าว ย่อมส่งผลรวมให้ผู้เรียนเป็นคนไทยที่มีคุณลักษณะอันเป็นองค์รวมที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สมรรถนะด้านภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และสมรรถนะด้านคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน เป็นสมรรถนะหลักของความฉลาดรู้ภาษา (Language Literacy) และความฉลาดรู้คณิตศาสตร์ (Mathematics Literacy) ซึ่งเป็นความฉลาดรู้พื้นฐาน (Basic Literacy)

สมรรถนะหลักทั้ง ๑๐ ด้าน ต่างเกี่ยวพันกันและกันและส่งผลรวมกันทำให้ผู้เรียนเป็นคนไทยที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมรรถนะด้านภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน เป็นความรู้พื้นฐาน (Basic Literacy) ที่ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญจำเป็นมาตั้งแต่อดีต

โดยในโลกแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ที่มีความก้าวหน้าสูงทางเทคโนโลยีและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยต้องการบุคลากรที่มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาช่วยเป็นพลังในการพัฒนาประเทศ สมรรถนะการสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ เป็นทักษะกระบวนการสำคัญของความฉลาดรู้วิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) จึงเป็นสมรรถนะที่ต้องส่งเสริมให้มากยิ่งขึ้น ควบคู่ไปกับสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่ยิ่งทวีความสำคัญ เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการเรียนรู้และการติดต่อสัมพันธ์กับโลกไร้พรมแดน สมรรถนะทั้ง ๔ ด้าน เป็นสมรรถนะสำคัญของความฉลาดรู้ทั้ง ๔ เรื่อง จึงเป็นสมรรถนะพื้นฐานที่จะทำให้คนไทยเป็นคนไทยที่ฉลาดรู้ (Literate Thais) เมื่อผู้เรียนมีเครื่องมือพื้นฐาน (Basic Tools) ทั้ง ๔ ด้านที่จำเป็นต้องใช้ในการเรียนรู้ การสืบสอบหาความรู้และการสื่อสารติดต่อกับผู้อื่นแล้ว ก็จะสามารถใช้เครื่องมือเหล่านั้นในการใช้ชีวิตให้อยู่ดีมีสุข มีอาชีพตามความถนัด สามารถเลี้ยงชีวิตให้มีความเจริญก้าวหน้าไปสู่เป้าหมายชีวิตของตน สมรรถนะด้านทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน และสมรรถนะด้านอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการจึงเป็นสมรรถนะที่ส่งผลให้คนไทยเป็นคนไทยที่อยู่ดีมีสุข (Happy Thais) พร้อมทั้งพัฒนาตนเองให้มีความสามารถที่สูงขึ้น เพื่อการสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นประโยชน์แก่ตน สังคม และประเทศ พร้อมทั้งพัฒนาชีวิตให้ก้าวหน้าต่อไป ส่วนสมรรถนะด้านทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม และการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศ และดิจิทัล นับเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนที่มีความเป็นคนไทยสามารถสูง (Smart Thais) สามารถใช้ศักยภาพของตนร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้แก่ส่วนรวมสังคม ประเทศชาติและโลก เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และพัฒนาความก้าวหน้าไปด้วยกันอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นคุณสมบัติของพลเมืองไทยที่ใส่ใจสังคม (Active Thai Citizens) ทั้งในระดับประเทศและระดับโลก และสมรรถนะที่จะช่วยพัฒนาคุณลักษณะของพลเมืองแบบนี้ได้คือ สมรรถนะด้านการทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และภาวะผู้นำ และสมรรถนะด้านการเป็นพลเมืองตื่นรู้ที่มีสำนึกสากล

จากผลการวิจัย สามารถสรุปภาพของเด็กไทย สมรรถนะของเด็กไทย และแนวทางการพัฒนาเด็กไทยให้มีสมรรถนะที่พึงประสงค์ ดังแสดงไว้ข้างต้น เพื่อมิให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน พึงเข้าใจตรงกันว่า สมรรถนะที่กำหนด ยังมีใช้หลักสูตร และไม่ใช้สาระวิชาหรือรายวิชาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่เป็นองค์ประกอบหนึ่งของหลักสูตร ที่มีความสำคัญมาก คือ เป็นเป้าหมายสำคัญของหลักสูตร ซึ่งจะต้องมีการกำหนดให้ชัดเจนเพื่อเป็นหลักในการพัฒนาหลักสูตร ในระบบของการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ จะต้องมีการกำหนดกรอบสมรรถนะเป็นเป้าหมาย เป็นขั้นตอนแรก ๆ ของกระบวนการพัฒนา การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรให้สมบูรณ์ จะต้องพิจารณากำหนดเนื้อหาสาระ รายวิชา หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องรู้ต่อไป

๙.๒ กระบวนการและผลการวิจัย ๒ : การทดลองนำกรอบสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสู่การพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน

๑) กระบวนการ

- ๑.๑) จัดทำคู่มือ สื่อต้นแบบและรวบรวมทรัพยากรการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน
- ๑.๒) จัดทำตัวอย่างแผนการสอน
- ๑.๓) คัดเลือกโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง สังกัด กรุงเทพมหานคร (กทม.) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ได้โรงเรียน ๖ โรงเรียน ครู ๓๖ คน และผู้บริหาร ๘ คน
- ๑.๔) พัฒนาเครื่องมือเก็บข้อมูล จำนวน ๖ รายการ
- ๑.๕) ประชุมปฏิบัติการสร้างความเข้าใจครูและผู้บริหาร
- ๑.๖) ครูทดลองใช้กรอบสมรรถนะหลัก
- ๑.๗) คณะวิจัย นิเทศ ติดตาม หนุนเสริมให้คำแนะนำ
- ๑.๘) จัดการประชุมสนทนากลุ่ม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ถอดบทเรียน และสอบถามความคิดเห็น
- ๑.๙) สรุปผล

๒) ผลการทดลองใช้กรอบสมรรถนะของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น

๑. ครูส่วนใหญ่ ร้อยละ ๙๑ ประเมินตนเองก่อนการทดลองว่ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถนะอยู่ในระดับน้อย และค่อนข้างน้อย แต่หลังจากการอบรมชี้แจง ให้ความรู้และการช่วยเหลือครูส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๔ ประเมินตนเองว่ามีความเข้าใจในระดับมากและมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ครูสามารถพัฒนาได้หากได้รับความช่วยเหลืออย่างเหมาะสม
๒. ครูส่วนใหญ่ประมาณ ร้อยละ ๖๕ เห็นว่า สมรรถนะทั้ง ๑๐ ประการ และการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ฐานสมรรถนะสามารถช่วยให้การจัดการเรียนการสอนดีขึ้น จัดการเรียนรู้เชิงรุกได้มากขึ้น ทั้งครูและนักเรียนประมาณ ร้อยละ ๘๕ ชอบและพอใจในระดับมากถึงมากที่สุด
๓. ครูมากกว่าร้อยละ ๘๐ เห็นประโยชน์จากการนิเทศ และมีความต้องการที่จะเรียนรู้และพัฒนาการสอนของตน
๔. ครูมากกว่า ร้อยละ ๘๓ เห็นด้วยในระดับมากถึงมากที่สุดกับการปรับหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ และเห็นว่าการสอนแบบเน้นสมรรถนะช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
๕. ครูที่ร่วมทดลองส่วนใหญ่ยังคงนำแนวทางการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะไปใช้อย่างต่อเนื่อง แม้การทดลองจะจบลง เนื่องจากเห็นความเปลี่ยนแปลงในห้องเรียนและผู้เรียน
๖. ปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการทำงานของครู เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนมี ๓ ประการ

- การสร้างความเข้าใจสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะแก่ครูผู้สอนที่ชัดเจนในลักษณะการเรียนรู้เชิงรุกที่เชื่อมโยง สอดคล้องกับบริบทการทำงาน และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

- การสนับสนุนทางวิชาการของผู้บริหารและนักวิชาการทั้งจากภายในและภายนอก โดยเฉพาะการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การเลือก/การใช้สื่อ และการวัดและประเมินผล

- การเรียนรู้ร่วมกันของครูผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)

๗. แนวทางการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ ๖ แนวทาง สามารถนำไปใช้ได้ดีในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะทั้ง ๑๐ สมรรถนะ โดยพบว่า

- ครูส่วนใหญ่ใช้แนวทางที่ ๑ - ๓

- แนวทางทั้ง ๖ แนวทางช่วยให้ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนสนใจการเรียนรู้ได้อย่างได้ลงมือปฏิบัติผ่านสถานการณ์ที่มีความหมาย ส่งผลให้การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

- แนวทางที่ ๕ และ ๖ ช่วยให้ครูบูรณาการสาระการเรียนรู้ ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นองค์รวมและพัฒนาสมรรถนะได้ดี

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย (Recommendations)

สภาพปัญหา แนวคิด แนวทางในการแก้ปัญหา และผลจากการวิจัยดังกล่าวข้างต้น นำมาสู่ข้อเสนอแนะให้มีการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดประเมินผลฐานสมรรถนะ โดยมีการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้

๑. นำกรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปเป็นฐานในการจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะและพัฒนาให้สมบูรณ์ในทุกระดับชั้น

๒. นำกรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนในระดับประถมศึกษาตอนต้น ซึ่งได้รับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmation Factor Analysis) แล้วว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถนำไปใช้อธิบายสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นได้ไปใช้ในการปรับปรุง/พัฒนาหลักสูตรระดับประถมศึกษาตอนต้นให้มุ่งเน้นสมรรถนะ

๓. นำแนวทางการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ ๖ แนวทางไปเผยแพร่ แนะนำให้ความรู้แก่โรงเรียนและครู เพื่อเป็นการเตรียมครูสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะ

๔. จัดทำเอกสารและสื่อประชาสัมพันธ์แก่โรงเรียนและครูเกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ เพื่อสร้างความเข้าใจและกระตุ้นการมีส่วนร่วม

๕. แสวงหา รวบรวมแหล่งเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงเรียนที่มีประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ เพื่อสร้างเครือข่ายช่วยเหลือโรงเรียนอื่น ๆ ที่สนใจและมีความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยน

๖. เร่งพัฒนาศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารให้สามารถนิเทศและให้ความช่วยเหลือแก่ครูได้

๗. ส่งเสริมโรงเรียนที่สนใจนำร่องการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะและจัดให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกันและกัน

๘. ส่งเสริมให้ครูมีการเรียนรู้ร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC)

๙. สร้างความเข้าใจให้ความรู้ผู้บริหารสถานศึกษาในการปรับหลักสูตร

และการจัดการเรียนการสอนสู่ฐานสมรรถนะ รวมทั้งให้การหนุนเสริม นิเทศ และการช่วยเหลือครูอย่างเหมาะสม

HOW?

เราจะทำอะไร อย่างไร

จากการวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน อันเป็นผลมาจากหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล และการศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาและยกระดับคุณภาพการศึกษาผ่านการปฏิรูปหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนสู่ฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum and Instruction) เพื่อให้การปฏิรูปหลักสูตรและการเรียนการสอนดังกล่าวเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม จำเป็นต้องมีการดำเนินการตามพันธกิจ ซึ่งประกอบด้วยข้อเสนอ ๒ ชุด กล่าวคือ **ชุดที่ ๑** เป็นข้อเสนอการปรับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.๑-๓) ในช่วงเปลี่ยนผ่าน ให้มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะและเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนในช่วงรอยเชื่อมต่อระหว่างปฐมวัยกับประถมศึกษา และ **ชุดที่ ๒** เป็นกระบวนการการปรับและพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะ รายละเอียดของข้อเสนอ มีดังนี้

ข้อเสนอ ชุดที่ ๑

การปรับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.๑-๓) ในช่วงเปลี่ยนผ่าน ให้มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะและเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนในช่วงรอยเชื่อมต่อระหว่างปฐมวัยกับประถมศึกษา

.....

ข้อเสนอการปรับหลักสูตรระดับประถมศึกษาตอนต้นนี้ มีที่มาจากข้อมูลสำคัญ ๒ ชุด คือ สภาพปัญหาเร่งด่วนปัจจุบันและผลการวิจัยจาก โครงการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ทำไมต้องเร่งปรับหลักสูตรระดับประถมศึกษาตอนต้น

๑. สภาพปัญหาการเรียนการสอนที่สำคัญในระดับประถมศึกษาตอนต้น

จากการศึกษาข้อมูล ผลงานวิจัย บทความ ความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องทั้งจากครู นักเรียน ผู้บริหาร สถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ศึกษาพิเศษ ผู้ปกครอง และผู้สนใจอื่น ๆ ผ่านทางสื่อ สิ่งพิมพ์ การประชุม รับฟังความคิดเห็น และสื่อสังคมออนไลน์ พบปัญหาหลัก ๓ ประการที่สำคัญ ดังนี้

๑) **ด้านหลักสูตร** พบว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดให้เด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ ต้องเรียน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้โดยมีตัวชี้วัดจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาแก่ครูและเด็ก ครูจำเป็นต้องเร่งสอน จึงทำให้ผู้เรียนไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน ไม่มีความสุขในการเรียนและเกิดผลกระทบอื่น ๆ ตามมา ครูจำนวนมากเห็นว่าควรลดสาระการเรียนรู้ให้น้อยลงและให้เวลากับการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น เพราะเป็นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ในเรื่องอื่น ๆ นอกจากนั้นตามหลักพัฒนาการเด็ก เด็กระดับประถมศึกษาตอนต้น (อายุ ๖ - ๙ ปี) นั้นอยู่ในช่วงรอยเชื่อมต่อระหว่างเด็กปฐมวัย (๐ - ๘ ปี) และประถมศึกษา ซึ่งเป็นช่วงที่เด็กอยู่ในระหว่างการปรับตัว จึงควรมีการปรับหลักสูตรและ

การเรียนการสอนให้มีความยืดหยุ่นสูงเพื่อช่วยให้ครูสามารถพัฒนาเด็กที่มีความพร้อมแตกต่างกันมากในช่วงวัยนี้ได้พัฒนาไปตามลำดับขั้น โดยเฉพาะเด็กในเขตพื้นที่ห่างไกลที่มีความแตกต่างกันหลากหลายทางด้านภูมิสังคมและบริบท

๒) ด้านการเรียนการสอน พบว่า ครูยังจัดการเรียนการสอนที่เน้นการให้เนื้อหาความรู้เป็นหลัก การสอนของครูยังไม่ถึงการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องที่เรียนรู้ และเกิดสมรรถนะที่ต้องการ ผู้เรียนยังไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

๓) ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า การวัดและประเมินผลตามตัวชี้วัดจำนวนมาก และผู้เรียนต้องผ่านการประเมินทำให้ครูต้องเร่งสอน ซึ่งมีผู้เรียนจำนวนมากที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนและขาดความสุขในการเรียน รวมทั้งการประเมินโรงเรียนโดยใช้เครื่องมือและมาตรฐานเดียวกัน ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมโดยเฉพาะกับโรงเรียนที่มีบริบทและปัจจัยสนับสนุนที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนา

๒. ผลการวิจัยจากโครงการวิจัย

โครงการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นสำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีข้อค้นพบที่สำคัญโดยสรุป ดังนี้

๒.๑ ผลการตรวจสอบกรอบสมรรถนะหลัก ๑๐ สมรรถนะ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะหลักเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมลิสเรล พบว่า โมเดลโครงสร้างองค์ประกอบสมรรถนะหลักมีความสอดคล้องหรือกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถนำไปใช้อธิบายสมรรถนะของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นได้

๒.๒ ผลการเปลี่ยนแปลงสำคัญที่เกิดขึ้นกับครูและผู้เรียน

๒.๑.๑ การกำหนดสมรรถนะให้เป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ ช่วยให้ครูส่วนใหญ่ปรับการเรียนการสอนให้เน้นการปฏิบัติจริง เชื่อมโยงสมรรถนะและสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ทำงานและเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนครูผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ปรับบทบาทตนเองให้เป็นผู้แนะนำและอำนวยความสะดวก มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียนมากขึ้น

๒.๑.๒ ผู้เรียนส่วนใหญ่เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน จากการที่ได้ลงมือทำงานร่วมกับเพื่อนครู ได้คิดแก้ปัญหา ช่วยเหลือกัน รับผิดชอบ สนุกสนาน กล้าคิด กล้าแสดงออก ได้ฝึกทักษะการสื่อสาร และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผูกพันกับครูมากขึ้นและมีความสุขในการเรียนรู้

ข้อมูลสภาพปัญหาและผลการวิจัยดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าครูไทยสามารถปรับบทบาทของตนและจัดการเรียนการสอนให้มุ่งเน้นสมรรถนะได้ การปรับหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลให้เป็นฐานสมรรถนะตามแนวคิดและแนวทางที่นำเสนอไว้ในส่วนต้นของรายงานฉบับนี้ จึงเป็นเรื่องที่ควรสนับสนุนให้เกิดขึ้น แต่เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นงานที่มีกระบวนการในการดำเนินงานหลายขั้นตอนและมีผู้เกี่ยวข้องจำนวนมาก ซึ่งต้องใช้เวลายาวนาน โดยทั่วไปการพัฒนาหลักสูตรระดับชาติใช้เวลาประมาณ ๑-๕ ปี ขึ้นอยู่กับขอบเขต (Scope) ของการดำเนินงาน การเตรียมความพร้อมของบุคลากร และทรัพยากรจำเป็นที่ใช้ในการดำเนินการ การที่จะต้องรอให้มีหลักสูตรที่สมบูรณ์พร้อมจึงจะปรับเปลี่ยนอาจส่งผลให้ปัญหาที่มีในปัจจุบันใหญ่ขึ้นจนยากจะแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาที่ส่งผลต่อตัวเด็กและอนาคต

ของเด็ก ตลอดจนปัญหาการเรียนรู้และการพัฒนาคุณลักษณะพื้นฐานของเด็กวัยนี้จะส่งผลต่อเจตคติ ทักษะ และคุณลักษณะของเด็กในระยะต่อไป จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเร่งปรับหลักสูตรระดับประถมศึกษาตอนต้นในช่วงเปลี่ยนผ่าน (ระหว่างการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ) ช่วยลดปัญหาและเอื้อต่อครูในการพัฒนาสมรรถนะของเด็ก

ดังนั้น ข้อเสนอที่จะนำเสนอในส่วนนี้ จึงเป็นข้อเสนอที่ยังตั้งอยู่บนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐ กล่าวคือ ยังใช้มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรฉบับปัจจุบัน แต่เสนอแนะการจัดโครงสร้างกลุ่มสาระการเรียนรู้ เวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม และวิธีการหลอมตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ และวิธีการจัดการเรียนการสอน ให้สามารถพัฒนาสมรรถนะได้มากขึ้น โดยมีข้อเสนอการปลดล็อกในเรื่องการวัดผลและประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับประถมศึกษาโดยใช้ข้อสอบกลางเพื่อช่วยลดปัญหาการพัฒนาเด็กในช่วงนี้ให้เป็นไปตามพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย และช่วยให้ครูพร้อมที่จะรองรับหลักสูตรฐานสมรรถนะได้ดี เมื่อหลักสูตรฐานสมรรถนะเสร็จสมบูรณ์และมีการประกาศใช้

เราต้องทำอะไร

การปรับหลักสูตร ปัจจุบันในระดับประถมศึกษาตอนต้น ในช่วงเปลี่ยนผ่าน ให้มีความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในช่วงรอยต่อระหว่างชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และให้มุ่งสู่การพัฒนาสมรรถนะต่อเนื่องจากสมรรถนะในระดับปฐมวัย ควรยึดหลักการสำคัญดังต่อไปนี้

๑. จัดโครงสร้างเวลาเรียนและสาระการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่น ให้สถานศึกษาและครูสามารถตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียนและบริบท
๒. จัดสภาพแวดล้อม กิจกรรม ประสบการณ์และแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัวที่หลากหลาย ให้เอื้อต่อการปรับตัวของผู้เรียนในช่วงรอยต่อระหว่างการศึกษาปฐมวัยกับการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยจัดให้มีช่วงเวลาในการเตรียมความพร้อมในช่วงเปิดภาคเรียนที่ ๑ (ประมาณ ๔-๖ สัปดาห์) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างราบรื่นต่อเนื่อง
๓. ให้ความสำคัญกับการวางพื้นฐานทางด้านภาษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
๔. ให้มุ่งพัฒนาสมรรถนะหลักที่สำคัญอย่างสอดคล้องต่อเนื่องกันกับสมรรถนะของเด็กปฐมวัย
๕. ให้มีการหลอมรวมตัวชี้วัดกับสมรรถนะหลัก และจัดการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการอย่างเป็นองค์รวมโดยเน้นการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่เน้นการปฏิบัติจริง (Active Learning) ในชีวิตประจำวัน
๖. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาลักษณะนิสัยอันดีงาม การเป็นคนดี มีวินัย และมีความรับผิดชอบ

๗. ใช้การวัดผลประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Formative Assessment) ที่เน้นการประเมินความสามารถมากกว่าการวัดความรู้ โดยหลอมรวมตัวชี้วัดที่สอดคล้องกันกับสมรรถนะ เพื่อการวัดผลประเมินผลเป็นองค์รวม เพื่อลดภาระการประเมินตัวชี้วัดเป็นรายย่อยๆ

๘. ไม่ให้มีการทดสอบในลักษณะที่เป็นการตัดสินผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาเด็กตามความพร้อมของเด็ก

ข้อเสนอการจัดโครงสร้างเวลาเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผลในระดับประถมศึกษาตอนต้น

การกำหนดแนวทางการจัดโครงสร้างเวลาเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นได้กำหนดตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ และคำสั่ง สพฐ. ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๑ โดยสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการเวลาเรียนได้ตามที่สถานศึกษากำหนด โดยกำหนดรายวิชาพื้นฐานไม่เกิน ๘๔๐ ชั่วโมง/ปี และกำหนดเวลาเรียนทั้งหมด ไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ชั่วโมง/ปี

จากประกาศกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าว สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการหลักสูตร ให้สามารถลด-เพิ่ม เวลาเรียนในรายวิชาพื้นฐานให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ชั้น	รายวิชาพื้นฐาน									รวมรายวิชาพื้นฐาน	รายวิชาเพิ่มเติม	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	รวมเวลาเรียนทั้งหมด
	เวลาเรียนรายวิชาพื้นฐานหลัก				เวลาเรียนรายวิชาพื้นฐาน								
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	ภาษาอังกฤษ	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	ประวัติศาสตร์	ศิลปะ	สุขศึกษาพลศึกษา	การงานอาชีพ				
ป.๑	เตรียมความพร้อม ๕-๖ สัปดาห์ โดยเน้นการเชื่อมต่อกับหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐									ไม่เกิน ๘๔๐ ชม./ปี	ไม่เกิน ๘๐ ชม./ปี	๑๒๐ ชม./ปี	ไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ชม./ปี
	ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชั่วโมง/ปี	ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชั่วโมง/ปี	๑๒๐-๒๐๐ ชั่วโมง/ปี	บูรณาการ ๖ กลุ่มสาระการเรียนรู้									
ป.๒	ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชั่วโมง/ปี	ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชั่วโมง/ปี	๑๒๐-๒๐๐ ชั่วโมง/ปี	ไม่น้อยกว่า ๘๐ ชั่วโมง/ปี	บูรณาการ ๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้					ไม่เกิน ๘๔๐ ชม./ปี	ไม่เกิน ๘๐ ชม./ปี	๑๒๐ ชม./ปี	
ป.๓	ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชั่วโมง/ปี	ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชั่วโมง/ปี	๑๒๐-๒๐๐ ชั่วโมง/ปี	ไม่น้อยกว่า ๘๐ ชั่วโมง/ปี	บูรณาการ ๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้					ไม่เกิน ๘๔๐ ชม./ปี	ไม่เกิน ๘๐ ชม./ปี	๑๒๐ ชม./ปี	

ข้อเสนอการจัดสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้

๑. ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

๑.๑ จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อม ประมาณ ๕-๖ สัปดาห์ เน้นการเชื่อมต่อกับหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการ ๔ ด้าน และจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา ด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยผ่านกิจกรรมการเล่นและการปฏิบัติจริง (Active Learning) และนวัตกรรมทางการสอนอื่น ๆ รวมทั้งการจัดประสบการณ์

ด้วยกิจกรรมหลัก ๖ กิจกรรม ตามแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับปฐมวัย สถานศึกษามี การประชุมวางแผนร่วมกันในการนำสมรรถนะที่จำเป็นมาวางแผนจัดกิจกรรมในช่วงเตรียมความพร้อมให้กับ ผู้เรียนในเวลานี้ เพื่อให้การออกแบบการจัดกิจกรรมนี้เป็นช่วงเวลาให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นต่อ การเรียนรู้เชื่อมต่อกับหลักสูตรในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ได้อย่างสอดคล้องกลมกลืนกัน เพื่อส่งเสริม สมรรถนะที่จำเป็นและเหมาะสมกับพัฒนาการให้กับผู้เรียน อาทิ สมรรถนะด้านทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน สมรรถนะด้านการทำงานแบบรวมพลังเป็นทีมและภาวะผู้นำ

๑.๒ จัดการเรียนรู้การสอนรายวิชาพื้นฐาน ๓ รายวิชา โดยให้ความสำคัญในการวางพื้นฐานเพื่อ ส่งเสริมสมรรถนะหลักที่สถานศึกษาสามารถจัดเวลาเรียนรายวิชาพื้นฐานที่ยืดหยุ่นมากขึ้น แต่ไม่เกิน ๘๔๐ ชั่วโมง/ปี ประกอบด้วยรายวิชาพื้นฐานหลัก ๓ รายวิชา ดังนี้

๑) รายวิชาภาษาไทย เน้นสมรรถนะหลักด้านภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และบูรณาการสมรรถนะ หลักอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของกลุ่มสาระการเรียนรู้

๒) รายวิชาคณิตศาสตร์ เน้นสมรรถนะหลักด้านคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน และบูรณาการ สมรรถนะหลักอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของกลุ่มสาระการเรียนรู้

๓) รายวิชาภาษาอังกฤษ เน้นสมรรถนะหลักด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและบูรณาการ สมรรถนะหลักอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของกลุ่มสาระการเรียนรู้

๔) รายวิชาอื่นๆ ประกอบด้วย วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ศิลปะ สุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และเน้น การนำสมรรถนะ ๑๐ สมรรถนะมาใช้เป็นฐานในการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้

ทั้งนี้ ในการปรับโครงสร้างเวลาเรียน และสาระการเรียนรู้ตามข้อเสนอข้างต้น สามารถศึกษา รายละเอียดได้จากภาคผนวก ข เรื่อง โมเดลเสนอแนะการปรับโครงสร้างเวลาเรียน และสาระการเรียนรู้ สำหรับหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

๒. ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒-๓

จัดการเรียนรู้การสอนรายวิชาพื้นฐาน ๔ รายวิชา โดยให้ความสำคัญในการวางพื้นฐานเพื่อส่งเสริม สมรรถนะหลักต่อเนื่องจากชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งสถานศึกษาสามารถจัดเวลาเรียนรายวิชาพื้นฐานที่ยืดหยุ่น มากขึ้น แต่ไม่เกิน ๘๔๐ ชั่วโมง/ปี ประกอบด้วยรายวิชาพื้นฐานหลัก ๔ รายวิชา ดังนี้

๑) รายวิชาภาษาไทย เน้นสมรรถนะหลักด้านภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และบูรณาการสมรรถนะหลัก อื่น ๆ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของกลุ่มสาระการเรียนรู้

๒) รายวิชาคณิตศาสตร์ เน้นสมรรถนะหลักด้านคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน และบูรณาการ สมรรถนะหลักอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของกลุ่มสาระการเรียนรู้

๓) รายวิชาภาษาอังกฤษ เน้นสมรรถนะหลักด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และบูรณาการสมรรถนะหลักอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของกลุ่มสาระการเรียนรู้

๔) รายวิชาวิทยาศาสตร์ เน้นสมรรถนะหลักด้านการสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ และบูรณาการสมรรถนะหลักอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของกลุ่มสาระการเรียนรู้

๕) รายวิชาพื้นฐานอื่น ๆ ประกอบด้วย สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ศิลปะ สุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ และเน้นการนำสมรรถนะ ๑๐ สมรรถนะมาใช้เป็นฐานในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดผ่านการจัดหน่วยการเรียนรู้ตลอดปีการศึกษา

ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญที่ควรมีการดำเนินการเกี่ยวกับแนวทางการวัดผลประเมินผลผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น คือ แนวทางการวัดผลประเมินผลที่เน้นสมรรถนะ เพื่อตรวจสอบทบทวนว่าผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถได้ตามเป้าหมายของหลักสูตรหรือไม่ ด้วยข้อเสนอดังต่อไปนี้

การวัดผลประเมินผลผู้เรียนในระดับสถานศึกษา ซึ่งครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการในชั้นเรียน ให้เน้น สมรรถนะหลัก ๑๐ สมรรถนะ ที่ใช้หลักการบูรณาการในลักษณะการหลอมรวม มาตรฐานและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะหลักตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด และใช้การประเมินตามสภาพจริง อาทิ การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ การประเมิน การปฏิบัติงาน ผลงาน ชิ้นงาน ภาระงาน การใช้แฟ้มสะสมงาน ซึ่งครูผู้สอนจะดำเนินการวัดผลผู้เรียนในช่วงเวลาก่อนเรียน ระหว่างเรียน และเมื่อสิ้นสุดการเรียนแต่ละหน่วยการเรียนรู้และนำผลไปใช้เพื่อการจัดการเรียนส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพและเพื่อรายงานผลต่อผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปกครองต่อไป

การ “ปลดล็อก” การวัดผลประเมินผลผู้เรียนในระดับชาติ โดยพิจารณาทบทวนหลักการประเมินคุณภาพผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาตอนต้น ดังนี้

๑. ปลดล็อกการใช้ข้อสอบกลางที่เป็นการตัดสินผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ๒ ให้เป็นเพียงการคัดกรองผู้เรียนด้วยวิธีการและในเวลาที่เหมาะสม เพื่อการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้ เพราะผู้เรียนในระดับชั้นนี้ควรได้รับการวางพื้นฐานเบื้องต้นเพื่อพัฒนาความสามารถด้านภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้สถานศึกษามีช่วงเวลาสำคัญมากพอที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และความสามารถที่เป็นสมรรถนะสำคัญ ๆ ต่อการดำรงชีวิตของผู้เรียนได้อย่างเกิดประสิทธิผล

รายละเอียดใน ภาคผนวก ค. แนวคิดเชิงเหตุผลของข้อเสนอ “ปลดล็อก” การวัดประเมินผล
ด้านคุณภาพผู้เรียน ระดับประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ โดยใช้ข้อสอบกลางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

๒. การประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ (National Test : NT) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓
เป็นการประเมินด้านความสามารถด้านภาษา (Literacy) ความสามารถด้านคำนวณ (Numeracy) และ
ความสามารถด้านเหตุผล (Reasoning Ability) ซึ่งเป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนดังกล่าวมีความ
ที่สอดคล้องกับสมรรถนะหลัก จึงควรดำเนินการต่อไป เพราะเป็นข้อมูลสำคัญในการตรวจสอบคุณภาพ
ผู้เรียนของสถานศึกษาทุกแห่งเมื่อเรียนจบในระดับประถมศึกษาตอนต้นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ข้อเสนอ ชุดที่ ๒

การดำเนินการเพื่อพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency- Based Curriculum)

แนวคิด หลักการ เหตุผล ปัญหา สถานการณ์ ข้อมูล รวมทั้งผลการวิจัยดังกล่าว นำมาสู่ข้อเสนอในการปรับเปลี่ยนหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล ไปสู่ฐานสมรรถนะ ซึ่งจำเป็นต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยมีหลักการ กระบวนการ และผู้ดำเนินการ ดังนี้

๑. หลักการเพื่อการปฏิรูปหลักสูตร (Curriculum) การเรียนการสอน (Instruction) และการวัดผลประเมินผล (Assessment) : CIA

๑.๑ หลักการทั่วไปในการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดประเมินผล

ในการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดประเมินผลโดยใช้สมรรถนะเป็นฐานหลักมีหลักการสำคัญที่พึงพิจารณา ดังนี้

๑. ให้หลักสูตรมีความยืดหยุ่น เอื้อให้สถานศึกษาและครูสามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของผู้เรียนและบริบทที่มีความแตกต่างหลากหลาย

๒. ให้หลักสูตรกำหนดสมรรถนะหลักที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนแต่ละช่วงชั้น รวมทั้งกำหนดสาระความรู้ และทักษะที่เป็นเกณฑ์ขั้นต่ำซึ่งผู้เรียนทุกคนควรจะได้รับ โดยมีพื้นที่และเวลาเหลือให้สถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้ตามความต้องการของผู้เรียนและบริบทที่ต่างกันและมีสัดส่วนที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนตามช่วงวัย

๓. ให้หลักสูตรส่งเสริมผู้เรียนให้ได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด ความสามารถ และได้มีโอกาสพัฒนาตนเองสู่ความเชี่ยวชาญตามความถนัดของตน

๔. ให้หลักสูตรจัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล

๕. ให้หลักสูตรเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพ

๖. ให้หลักสูตรจัดสาระและประสบการณ์เรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน

๗. ให้หลักสูตรมีการจัดรายวิชาและกิจกรรมที่เอื้อต่อผู้เรียนในช่วงรอยเชื่อมต่อเมื่อจบการศึกษาแต่ละระดับและช่วงวัย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัว มีความพร้อมในการศึกษาต่อได้ตามความสนใจเฉพาะสาขา และการประกอบอาชีพในอนาคต

๘. ให้มีการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิด ได้ลงมือทำ สะท้อนคิด ปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ได้เรียนรู้จากการลงมือทำ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การคิดสร้างสรรค์ สามารถผลิตชิ้นงาน สิ่งประดิษฐ์ กระบวนการ วิธีการและนวัตกรรมตามความเหมาะสมกับวัยและความสามารถ

๙. ให้มีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะหลักในระดับที่เหมาะสมกับช่วงวัย ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานให้ได้ผลลัพธ์ในระดับที่ต้องการ

๑๐. ให้มีการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองความแตกต่างที่หลากหลายของผู้เรียน บริบท ภูมิสังคม และวัฒนธรรม โดยคำนึงถึงความเสมอภาคและการให้โอกาสที่เท่าเทียมกัน

๑๑. มีการสอบในลักษณะของการสอบเพื่อตัดสินและการแข่งขันให้น้อยที่สุด และส่งเสริมการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for Learning) ที่ใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินการเรียนรู้ของตน (Assessment as Learning) เพื่อการพัฒนาปรับปรุงและวางแผนการเรียนรู้ของตน

๑๒. การประเมินผลการเรียนรู้ระดับชาติทั้ง NT และ O-NET ให้เป็นการประเมินสมรรถนะความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่างๆ ในการปฏิบัติงานและแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ

๑.๒ หลักการในการปฏิรูป CIA ในระดับประถมศึกษาตอนต้น (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓)

ในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะในระดับประถมศึกษาตอนต้น มีหลักการสำคัญที่พึงนำมาพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. จัดโครงสร้างเวลาเรียนและสาระการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่น ให้สถานศึกษาและครูสามารถตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียนและบริบท

๒. จัดสภาพแวดล้อม กิจกรรม ประสบการณ์และแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัวที่หลากหลาย ให้เอื้อต่อการปรับตัวของผู้เรียนในช่วงรอยต่อระหว่างการศึกษาปฐมวัยกับการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยจัดให้มีช่วงเวลาในการเตรียมความพร้อมในช่วงเปิดภาคเรียนที่ ๑ (ประมาณ ๔-๖ สัปดาห์) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างราบรื่นต่อเนื่อง

๓. ให้ความสำคัญกับการวางพื้นฐานทางด้านภาษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

๔. ให้มุ่งพัฒนาสมรรถนะหลักที่สำคัญอย่างสอดคล้องต่อเนื่องกันกับสมรรถนะของเด็กปฐมวัย

๕. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่เน้นการปฏิบัติจริง (Active Learning) ในชีวิตประจำวัน และการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน (Differentiate Instruction)

๖. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาลักษณะนิสัยอันดีงาม การเป็นคนดี มีวินัย และมีความรับผิดชอบ

๗. ใช้การวัดผลประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Formative Assessment) ที่เน้นการประเมินสมรรถนะและความสามารถอย่างเป็นองค์รวม

๘. ไม่ควรให้มีการทดสอบในลักษณะที่เป็นการตัดสินผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ ซึ่งส่งผลกระทบต่อครูและเด็ก แต่สามารถคัดกรองเด็กด้วยวิธีการและในเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้ความช่วยเหลือเด็กตามความต้องการจำเป็น

๑.๓ หลักการในการปฏิรูป CIA ในระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖)

หลักการในการปฏิรูป CIA ในระดับประถมศึกษาตอนปลายเป็นการกำหนดหลักสูตรเชื่อมต่อกับระดับประถมศึกษาตอนต้นที่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เพิ่มความเข้มข้นในรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติมมากขึ้น และเพื่อเป็นการสร้างรอยเชื่อมต่อที่กลมกลืนในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนี้

๑. เพิ่มความเข้มข้นในรายวิชาพื้นฐานและลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาสาระ
๒. พัฒนาสมรรถนะหลักให้หลากหลายเพิ่มขึ้นจากระดับประถมศึกษาตอนต้นในลักษณะองค์รวมที่เน้นส่งเสริมการบูรณาการสมรรถนะหลัก ๑๐ สมรรถนะ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการพัฒนาศักยภาพที่สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจ
๓. จัดสภาพแวดล้อม กิจกรรม ประสบการณ์และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายมากขึ้น
๔. ให้ความสำคัญกับการวางพื้นฐานที่เข้มข้นขึ้นทางด้านภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
๕. มุ่งพัฒนาสมรรถนะหลักที่สำคัญอย่างสอดคล้องต่อเนื่องกันกับสมรรถนะระดับประถมศึกษาตอนต้น
๖. จัดการเรียนการสอนให้มุ่งพัฒนาสมรรถนะหลักอย่างเป็นองค์รวมโดยเน้นการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่เน้นการปฏิบัติจริง (Active Learning) และการจัดการเรียนการสอนตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน (Differentiate Instruction)
๗. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาลักษณะนิสัยอันดีงาม การเป็นคนดี มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะและมีความใส่ใจต่อวิถีชีวิตชุมชน และภูมิสังคมที่ตนอาศัยอยู่
๘. ใช้การวัดผลประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Formative Assessment) ที่เน้นการประเมินสมรรถนะความสามารถเป็นองค์รวม
๙. ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในสิ่งที่สนใจโดยใช้สื่อ สารสนเทศ และดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ อย่างเท่าทัน
๑๐. จัดกิจกรรมส่งเสริมความถนัดและความสนใจ เพื่อการวางพื้นฐานเรียนต่อตามความถนัดและการประกอบอาชีพที่ใฝ่ฝันในอนาคต

๑.๔ หลักการในการปฏิรูป CIA ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓)

หลักการในการปฏิรูป CIA ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการกำหนดหลักสูตรเชื่อมต่อกับระดับประถมศึกษาตอนปลายที่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เวลาตามโครงสร้างเวลาเรียนที่เข้มข้นในรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติมมากขึ้น และเพื่อการวางพื้นฐานในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือการเรียนต่อสายอาชีพศึกษา หรือการประกอบอาชีพ หลักการในการปฏิรูป CIA มีดังนี้

๑. เพิ่มความเข้มข้นในรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม ที่เป็นทางเลือกให้กับผู้เรียนได้อย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจมากขึ้น ลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาสาระ
๒. พัฒนาสมรรถนะหลักให้หลากหลายเพิ่มขึ้นจากระดับประถมศึกษาตอนต้นในลักษณะองค์รวม เน้นการบูรณาการสมรรถนะหลัก ๑๐ สมรรถนะ เน้นการปฏิบัติจริงและส่งเสริมความสามารถและศักยภาพผู้เรียนที่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจ
๓. จัดหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความสามารถพิเศษและความสนใจของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันให้มากขึ้น โดยคำนึงถึงการจัดรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจทางอาชีพและการเรียนต่อไว้ในแผนการเรียนเฉพาะที่เป็นทางเลือกตามความต้องการของผู้เรียน
๔. จัดสภาพแวดล้อม กิจกรรม และประสบการณ์ที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะหลัก โดยการปฏิบัติจริงจากสถานประกอบการใกล้เคียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายมากขึ้น

๕. ให้ความสำคัญกับการวางพื้นฐานที่เข้มข้นขึ้นทางด้านวิชาการและวิชาชีพ โดยมุ่งพัฒนา สมรรถนะหลักที่สำคัญเป็นการเฉพาะ

๖. จัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่เน้นการปฏิบัติจริง (Active Learning)

๗. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาลักษณะนิสัยอันดีงาม การเป็นคนดี มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะและมีความใส่ใจต่อวิถีชีวิตชุมชนและภูมิสังคมที่ตนอาศัยอยู่เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมไทยและสังคมโลก

๘. ใช้การวัดผลประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Formative Assessment) ที่เน้นการประเมินสมรรถนะความสามารถอย่างเป็นองค์รวม เน้นการคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ และที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนสังคมไทยและสังคมโลก

๙. ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในสิ่งที่สนใจโดยใช้สื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล เพื่อการเรียนรู้อย่างเท่าทันสามารถนำมาใช้ในเรียนรู้และการดำรงชีวิตประจำวัน

๑๐. จัดกิจกรรมส่งเสริมความถนัดและความสนใจ เพื่อการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การอาชีวศึกษา หรือการประกอบอาชีพที่ใฝ่ฝันในอนาคต

๓.๕ หลักการในการปฏิรูป CIA ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖)

หลักการในการปฏิรูป CIA ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการกำหนดหลักสูตรเชื่อมต่อกับระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เวลาตามโครงสร้างเวลาเรียนที่เข้มข้นในรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติมมากขึ้น และเพื่อการวางพื้นฐานในการเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น หลักการในการปฏิรูป CIA มีดังนี้

๑. เพิ่มความเข้มข้นในรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม ที่เป็นการสร้างทางเลือกให้กับผู้เรียนได้อย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจมากขึ้น ลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาสาระ

๒. พัฒนาสมรรถนะหลักให้เข้มข้นขึ้น เพิ่มความซับซ้อนในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ

๓. จัดหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความสามารถพิเศษและความสนใจของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันให้มากขึ้น โดยคำนึงถึงการจัดรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจทางอาชีพและการเรียนต่อไว้ในแผนการเรียนเฉพาะที่เป็นทางเลือกตามความต้องการของผู้เรียน

๔. จัดสภาพแวดล้อม กิจกรรม และประสบการณ์ที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะหลัก โดยการปฏิบัติจริงจากสถานประกอบการใกล้เคียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายมากขึ้น

๕. ให้ความสำคัญกับการวางพื้นฐานที่เข้มข้นขึ้นทางด้านวิชาการและวิชาชีพ โดยมุ่งพัฒนาสมรรถนะหลักที่สำคัญเป็นการเฉพาะ

๖. จัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่เน้นการปฏิบัติจริง (Active Learning)

๗. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาลักษณะนิสัยอันดีงาม การเป็นคนดี มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะและมีความใส่ใจต่อวิถีชีวิตชุมชนและภูมิสังคมที่ตนอาศัยอยู่เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมโลก

๘. ใช้การวัดผลประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Formative Assessment) ที่เน้นการประเมินสมรรถนะความสามารถอย่างเป็นองค์รวม ที่เน้นการคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ และนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

๙. ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในสิ่งที่สนใจโดยใช้สื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล เพื่อการเรียนรู้อย่างเท่าทันสามารถนำมาใช้ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิตประจำวัน

๑๐. จัดกิจกรรมส่งเสริมความถนัดและความสนใจ โดยเฉพาะกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมชุมนุมที่ ส่งเสริมความสนใจเฉพาะให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจเฉพาะอย่างแท้จริง เพื่อการเรียนรู้ในระดับ อุดมศึกษา หรือการประกอบอาชีพที่ใฝ่ฝันในอนาคต

๑๑. จัดกิจกรรมการแนะแนวเพื่อการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้วางแผนเลือกตัดสินใจตั้งแต่เริ่มการเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ เพื่อให้มีช่วงเวลากการฝึกทักษะและ ความชำนาญ พัฒนาสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน

๑๒. แสวงหาความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการที่ผู้เรียนสนใจในการประกอบ อาชีพในอนาคต เพื่อการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกสมรรถนะที่จำเป็นและสำคัญต่อการเรียนต่อและการ ประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง

ทั้งนี้การนำหลักสูตรฐานสมรรถนะมาใช้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเริ่มทดลองใช้นำร่องในระดับ ประถมศึกษาตอนต้นก่อน จะทำให้สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบการจัดทำหลักสูตรฐาน สมรรถนะ มีเวลาในการยกวางหลักสูตรฐานสมรรถนะในระดับชั้นอื่นๆ และเตรียมการด้านเอกสาร/คู่มือ ประกอบหลักสูตร คู่มือการจัดเรียนการสอน และเอกสารการวัดผลประเมินผลที่เน้นสมรรถนะในระดับประถม ศึกษาดอนปลาย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้อย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้ ข้อมูลสารสนเทศและข้อค้นพบสำคัญจากผลการนำมาใช้ทดลองนำร่องในระดับประถมศึกษาตอนต้นจะเป็น ประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะในระดับชั้นอื่นๆ ต่อไป

๒. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานฐานสมรรถนะ

ภารกิจสำคัญในการดำเนินการปฏิรูปหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนสู่ฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum and Instruction) ประกอบด้วย

ขั้นที่ ๑ มีการจัดตั้งองค์กรและคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

ขั้นที่ ๒ สร้างความเข้าใจ เตรียมความพร้อมและศึกษานำร่อง

ขั้นที่ ๓ การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ

ขั้นที่ ๔ การนำร่องและการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ

ขั้นที่ ๕ การพัฒนาศักยภาพครูในการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน

ขั้นที่ ๖ การรวบรวม การผลิตและการส่งเสริมการผลิต เอกสาร สื่อ และทรัพยากรการเรียนรู้

รายละเอียดของแต่ละขั้น ประกอบด้วยภารกิจสำคัญ หลักการ/เหตุผล/อ้างอิง ของภารกิจดังกล่าว และผู้รับผิดชอบที่จะเป็นผู้ดำเนินการตามภารกิจดังกล่าว มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การจัดตั้งองค์กรและคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

ภารกิจสำคัญ	หลักการ/เหตุผล/อ้างอิง	ผู้ดำเนินการ
๑.๑ จัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติ (ปี ๒๕๖๒)	มีองค์กรหลักในการพัฒนาหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล เพื่อวางกรอบทิศทาง ส่งเสริมสนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ในทุกระดับการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	● คณะรัฐมนตรี
๑.๒ จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ (ปี ๒๕๖๒-๒๕๖๔) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผลจากการวิจัย นำร่องและงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาตามที่พระราชบัญญัติการศึกษากำหนด	การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะที่มีประสิทธิภาพ ควรมีการศึกษาข้อมูลรอบด้านเพื่อเป็นฐานของการพัฒนา และควรมีการดำเนินงานขับเคลื่อน หนุนเสริม กำกับติดตาม โดยองค์กรคณะบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาจากผู้แทนทุกหน่วยงานการศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	● สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้

ขั้นที่ ๒ การสร้างความเข้าใจ เตรียมความพร้อมและศึกษานำร่อง

ภารกิจสำคัญ	หลักการ/เหตุผล/อ้างอิง	ผู้ดำเนินการ
๒.๑ ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้ผู้วางนโยบาย ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไปให้คุ้นเคยกับแนวคิดสำคัญ อาทิ สมรรถนะหลักสูตรสมรรถนะ การเรียนการสอนเน้นสมรรถนะ	สมรรถนะเป็นมโนทัศน์ใหม่ ที่คนในสังคมยังเข้าใจไม่ตรงกัน จึงจำเป็นต้องมีการสื่อสารให้เข้าใจตรงกันก่อนเพื่อการยอมรับ และเตรียมความพร้อมสู่การปฏิบัติ	● สถาบันหลักสูตรฯ และภาคีเครือข่ายร่วมกับองค์กรสื่อมวลชน
๒.๒ ประชาสัมพันธ์เชิงลึก ให้กับนักการศึกษา สถาบันผลิตครู หน่วยงานต้นสังกัดสถาบันการศึกษาในระดับต่าง ๆ องค์กรพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นสมรรถนะและการวัดและประเมินผล โดยเน้นสมรรถนะ	นักการศึกษา สถาบันผลิตครู หน่วยงานต้นสังกัดสถาบันการศึกษารวมทั้งองค์กรพัฒนาวิชาชีพครูมีบทบาทสำคัญในการเตรียมการขับเคลื่อนการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้ในสถานศึกษาจึงควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเพื่อสร้างความเข้าใจเชิงลึกและประสานความร่วมมือกันทุกฝ่าย	● สถาบันหลักสูตรฯ และภาคีเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัด

ภารกิจสำคัญ	หลักการ/เหตุผล/อ้างอิง	ผู้ดำเนินการ
๒.๓ สร้างภาคีเครือข่าย ในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้น สมรรถนะและการวัดผลประเมินผล โดยเน้นสมรรถนะ	การจัดการศึกษาจะประสบความสำเร็จ ได้อย่างแท้จริงทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องม ีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของซึ่งนำไปสู่การให้ความ ร่วมมือ การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ	● สมัชชา/สภาการศึกษา ระดับจังหวัด
๒.๔ ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนเน้น การเรียนการสอนเน้นสมรรถนะ โดยให้ความรู้ ความเข้าใจ และ แนวทางการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการนิเทศให้ความช่วยเหลือ อย่างเพียงพอแก่ครูและผู้บริหาร สถานศึกษา	ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนเน้น สมรรถนะ จะช่วยเตรียมความพร้อมให้แก่ครู และผู้บริหารสถานศึกษาในการรองรับ หลักสูตรฐานสมรรถนะ เมื่อหลักสูตรเสร็จ และประกาศใช้	● สถาบันหลักสูตรและ การเรียนรู้ ● กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานต้นสังกัด ● สถานศึกษา

ขั้นที่ ๓ การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ

ภารกิจสำคัญ	หลักการ/เหตุผล/อ้างอิง	ผู้ดำเนินการ
๓. การดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ฐานสมรรถนะระดับชาติ (ฉบับร่าง) ๓.๑ ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผลจาก การวิจัยนำร่องและงานวิจัยอื่นๆ ที่ เกี่ยวข้อง รวมถึงศึกษาข้อมูลจาก ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร ทั้งไทยและต่างประเทศ	● เนื่องจากประเทศไทยยังมีประสบการณ์น้อย ในการจัดหลักสูตรฐานสมรรถนะ จึงจำเป็นต้อง เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศและรวมพลัง ผู้เชี่ยวชาญไทยที่มีประสบการณ์ในเรื่องนี้ (เช่น จากผู้ทำหลักสูตรอาชีพศึกษาและโรงเรียนที่มี ประสบการณ์ในการใช้แนวคิดนี้) รวมทั้งข้อมูล จากโครงการวิจัยและพัฒนาสมรรถนะหลักผู้ เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สามารถนำมา ใช้ประโยชน์ได้	● สถาบันหลักสูตรและ การเรียนรู้ ● คณะกรรมการพัฒนา หลักสูตร
๓.๒ กำหนดกรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณาทบทวนกรอบสมรรถนะ ที่โครงการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะ ได้เสนอไว้ นำไปดำเนินการประชาพิจารณ์ รวมทั้งตรวจสอบตามหลักการวิจัย ให้เกิดความมั่นใจ	เนื่องจากหลักสูตรฐานสมรรถนะจำเป็นต้องมี กรอบสมรรถนะเป็นฐาน การกำหนดกรอบ สมรรถนะจึงเป็นงานสำคัญ ซึ่งโครงการวิจัย และพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนได้ศึกษา นำร่องให้แล้วโดยกรอบสมรรถนะได้ผ่าน การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างแล้ว จึงอาจนำไปพิจารณาใช้และดำเนินการให้เกิด ความเชื่อมั่นเพิ่มขึ้น จะช่วยลดเวลาใน การพัฒนาหลักสูตรได้ระดับหนึ่ง	● สถาบันหลักสูตรและ การเรียนรู้ ● คณะกรรมการพัฒนา หลักสูตรร่วมกับ ผู้ทรงคุณวุฒิและ ผู้เชี่ยวชาญ ครู อาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา

ภารกิจสำคัญ	หลักการ/เหตุผล/อ้างอิง	ผู้ดำเนินการ
<p>๓.๓ จัดทำสมรรถนะหลักและสมรรถนะย่อย ในทุกสมรรถนะให้ครบทุกช่วงชั้น ซึ่งในแต่ละช่วงชั้นอาจมีการเน้นสมรรถนะบางสมรรถนะแตกต่างกันตามความเหมาะสมกับช่วงวัย</p>	<p>เป็นงานที่จำเป็นสำหรับหลักสูตรฐานสมรรถนะ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ ● คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรและผู้เชี่ยวชาญแต่ละสมรรถนะ
<p>๓.๔ จัดทำรายละเอียดของหลักสูตรฐานสมรรถนะให้ครบทุกองค์ประกอบที่สำคัญคือ</p> <p>๑) จัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum)</p> <p>๒) กำหนดสาระการเรียนรู้ขั้นต่ำที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะ โดยมีพื้นที่ให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตามความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียนและบริบท ในสัดส่วนที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงชั้น</p> <p>๓) จัดระดับสาระการเรียนรู้ในลักษณะของการได้ระดับเพื่อการเรียนรู้ตามความสามารถ</p> <p>๔) จัดทำจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะ (Learning Competencies)</p>	<p>การจัดทำหลักสูตรให้สมบูรณ์จะต้องมีองค์ประกอบครบถ้วน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้และผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย
<p>๓.๕ เสนอแนะแนวการสอนและวิธีการสอนที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะ รวมทั้งการซ่อมเสริมสมรรถนะ</p>	<p>แนวทางการสอนเป็นสิ่งที่จำเป็นมากสำหรับครู หากไม่มีแนวทางที่ชัดเจนพอและครูไม่เข้าใจ การสอนจะไม่ประสบความสำเร็จ จึงจำเป็นต้องมีแนวทางหลากหลายให้ครูเลือกตามความเหมาะสม</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้
<p>๓.๖ เสนอแนะวิธีการวัดผลประเมินผลฐานสมรรถนะ รวมทั้งเครื่องมือคู่มือการประเมิน เช่น</p> <p>๑) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง การวัดและการประเมินพฤติกรรม การปฏิบัติ (Performance Assessment)</p>	<p>ครูส่วนใหญ่จะวิตกกังวลในเรื่องนี้ เพราะต้องรายงานผลต่อผู้บริหารสถานศึกษา นักเรียนและผู้ปกครองซึ่งมีผลกระทบต่อตน จึงจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจให้แก่ครู</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านการวัดผลประเมินผล

ภารกิจสำคัญ	หลักการ/เหตุผล/อ้างอิง	ผู้ดำเนินการ
<p>๒) การวัดและประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงานแสดงให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ ความพยายามและความก้าวหน้า (effort and achieve) ในการทำงาน</p> <p>๓) ดำเนินการประสานงานกับ สทศ. สมศ. และ สกอ. เพื่อให้การส่งต่อผู้เรียนและการประเมินมีความสอดคล้องกัน</p>		
๓.๗ เสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะ	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลสูงต่อการทำงานของครู ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความเข้าใจทั้งทางด้านวิชาการและการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการทำงานของครู	● สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้
๓.๘ ผลิตคู่มือ เอกสาร และสื่อประกอบหลักสูตรฐานสมรรถนะ	คู่มือ เอกสารและสื่อประกอบ เป็นประโยชน์ต่อครูมาก ช่วยให้ครูมีความเข้าใจและมีแนวทางการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักการ	● สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ
๓.๙ ตรวจสอบและประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้	เพื่อความรอบคอบและมั่นใจก่อนนำหลักสูตรสมรรถนะไปใช้	● สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้

ขั้นที่ ๔ การนำร่องและการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ

ภารกิจสำคัญ	หลักการ/เหตุผล/อ้างอิง	ผู้ดำเนินการ
๔.๑ นำร่องการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียนต้นแบบในบริบทที่แตกต่างกัน เป็นเวลา ๑ ปี และนำผลมาปรับปรุงก่อนการประกาศใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ	<ul style="list-style-type: none"> ● การนำหลักสูตรฐานสมรรถนะที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ในสถานศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกัน จะทำให้ได้ข้อมูลสำคัญที่สะท้อนให้เห็นกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่เกิดจากสภาพการดำเนินการจริงจึงเป็นข้อมูลสำคัญในการนำมาปรับปรุงร่างหลักสูตรฐานสมรรถนะให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ● นอกจากนี้การดำเนินการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของโรงเรียนต้นแบบต่างๆ จะทำให้ได้เห็นตัวอย่างการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่เป็นรูปธรรม ซึ่งจะช่วยสร้างความมั่นใจให้ผู้ปกครองและสถานศึกษาอื่นๆ ในการนำ 	<ul style="list-style-type: none"> ● กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานต้นสังกัด ● สถานศึกษานำร่อง

ภารกิจสำคัญ	หลักการ/เหตุผล/อ้างอิง	ผู้ดำเนินการ
	หลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้รวมถึงมีโรงเรียนต้นแบบที่จะช่วยขยายเครือข่าย พร้อมมีสื่อต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่นๆ	
๔.๒ ประกาศใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ	เพื่อให้สถานศึกษาและครูทั่วประเทศนำหลักสูตรไปใช้อย่างมั่นใจ	● กระทรวงศึกษาธิการ
๔.๓ ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ - ประชาสัมพันธ์ - ให้ความรู้และพัฒนาครู - เตรียมความพร้อมให้โรงเรียน - จัดตั้งภาคีเครือข่าย	ผลการวิจัยการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า มีปัญหาด้านการสร้าง ความเข้าใจที่ชัดเจนให้กับสถานศึกษาและครู จึงใช้หลักสูตรไม่ตรงกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ในการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้จึงต้องมีการประชาสัมพันธ์ และสร้างความเข้าใจอย่างเข้มข้น	● กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานต้นสังกัด
๔.๔ กำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตร	เพื่อให้การใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเกิดประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการกำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร โดย หน่วยงานต้นสังกัด และศึกษานิเทศก์ต้องให้การช่วยเหลือ ติดตามสนับสนุน และส่งเสริมสถานศึกษาและครูในการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะให้ตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฐานสมรรถนะ จึงจะส่งผลให้เกิดประสิทธิผลในการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ	● กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานต้นสังกัด ● สถานศึกษานำร่อง

ขั้นที่ ๕ การพัฒนาศักยภาพครูในการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน

ภารกิจสำคัญ	หลักการ/เหตุผล/อ้างอิง	ผู้ดำเนินการ
๕.๑ พัฒนาครู โดยสร้างความรู้ความเข้าใจในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผล เพื่อให้เกิดสมรรถนะ	จากการศึกษาวิจัย พบว่า ครูมีปัญหาด้านการออกแบบการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลมาก จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาในเรื่องดังกล่าว เพื่อเพิ่มคุณภาพในการจัดการเรียนรู้	● สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ ● กระทรวงศึกษาธิการ ● สพฐ./หน่วยงานต้นสังกัด
๕.๒ จัดทำคู่มือครู เอกสารความรู้ และสื่อสำหรับครู	เป็นสิ่งจำเป็นที่ครูใช้ในการปฏิบัติงาน จากการวิจัยครูให้ข้อมูลว่า สิ่งที่ช่วยครูได้มากที่สุดคือ คู่มือครู	● สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ ● กระทรวงศึกษาธิการ

ภารกิจสำคัญ	หลักการ/เหตุผล/อ้างอิง	ผู้ดำเนินการ
<p>๕.๓ สร้างระบบหนุนเสริมและติดตาม</p> <p>๕.๓.๑ สร้างระบบเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของครู ในระหว่างกลุ่มโรงเรียน/เขตพื้นที่/หน่วยงานที่สังกัด</p> <p>๕.๓.๒ หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาเข้าเยี่ยมโรงเรียน ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุน ทั้งด้านองค์ความรู้และทรัพยากรต่างๆ รวมทั้งนิเทศ กำกับ ติดตาม ในการนำสมรรถนะไปสู่การพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา โดยโรงเรียนต้นแบบ และศึกษานิเทศก์จากต้นสังกัด</p> <p>๕.๓.๓ ผู้บริหารสร้างระบบการทำงานที่เอื้อให้ครูเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีการวางแผนเรื่องเวลา ภาระงาน หนุนเสริม ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ และสนับสนุนทรัพยากร</p> <p>๕.๓.๔ ครูใช้กิจกรรม PLC เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● เพื่อขับเคลื่อนการทำงานและพัฒนาวิชาชีพครูที่ยั่งยืน ● กระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวในการการนำสมรรถนะไปสู่การพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาและพัฒนาวิชาชีพอยู่เสมอรวมทั้งทำให้ครูได้เรียนรู้จากกันและกัน <p>การติดตามให้ความช่วยเหลือครู ช่วยให้ครูสามารถปฏิบัติงานก้าวหน้าไปได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นขวัญกำลังใจให้แก่ครู</p> <p>ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จที่สำคัญในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ผู้บริหารที่เอาใจใส่ช่วยเหลือครู เป็นพลังหนุนเสริมให้ครูปฏิบัติงานได้ดีและมีประสิทธิภาพ</p> <p>กระบวนการ PLC ที่มีคุณภาพเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ครูมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● กระทรวงศึกษาธิการ ● สพฐ./เขตพื้นที่ ● ท้องถิ่น/เอกชน <ul style="list-style-type: none"> ● กระทรวงศึกษาธิการ ● สพฐ./เขตพื้นที่ ● ท้องถิ่น/เอกชน <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้บริหารสถานศึกษา <ul style="list-style-type: none"> ● ครูแกนนำ

ขั้นที่ ๖ การรวบรวม การผลิตและส่งเสริมการผลิต เอกสาร สื่อ และทรัพยากรการเรียนรู้

ภารกิจสำคัญ	หลักการ/เหตุผล/อ้างอิง	ผู้ดำเนินการ
<p>๖.๑ ผลิตและส่งเสริมการผลิต เอกสารทางวิชาการ หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด คู่มือ วิดีทัศน์ คลิปรายการ เกม การศึกษา รายการวิทยุ/โทรทัศน์ ที่มีคุณภาพและมีประโยชน์สำหรับนักเรียนและครู</p>	<p>สื่อสิ่งพิมพ์สื่อดิจิทัลทั้งหลายเป็นสื่อที่มีอิทธิพลสูงต่อการเรียนรู้ จำเป็นต้องมีการส่งเสริมการผลิตและการดูแลเรื่องคุณภาพเพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ของครูและนักเรียน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติ ● กระทรวงศึกษาธิการ

ภารกิจสำคัญ	หลักการ/เหตุผล/อ้างอิง	ผู้ดำเนินการ
<p>๖.๒ ปรับปรุงการตรวจพิจารณาหนังสือเรียนให้เข้มข้น โดยให้ความสำคัญในการปรับปรุงเนื้อหาที่สอดคล้องกับการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน</p>	<p>เพื่อให้ได้หนังสือเรียนที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง เนื่องจากการนำสมรรถนะหลักมาใช้เป็นฐานในการเรียนรู้ จำเป็นต้องมีการปรับเนื้อหาส่งเสริมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนที่เอื้อต่อการนำไปใช้ในชีวิตรจริงตามบริบทและวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่ผู้เรียนอาศัยอยู่</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● กระทรวงศึกษาธิการ
<p>๖.๓ ปรับระเบียบข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีความยืดหยุ่นที่สถานศึกษา ครู ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา สามารถพิจารณาเลือกหนังสือเรียนและสื่อที่เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทโรงเรียนได้เอง</p>	<p>เนื่องจากผู้เรียนและโรงเรียนมีบริบทที่แตกต่างกัน หลากหลาย หนังสือเรียนควรส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของตน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● กระทรวงศึกษาธิการ ● สถานศึกษา
<p>๖.๔ พัฒนาครู และส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน</p>	<p>จากผลการวิจัยพบว่าครูยังใช้สื่อเทคโนโลยีน้อย เนื่องจากขาดทักษะการใช้งาน ประกอบกับการมีภาระงานมาก จึงควรมีการพัฒนาครูทางด้านนี้อย่างจริงจัง</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● หน่วยงานพัฒนาครูและบุคลากร ● สถานศึกษา
<p>๖.๕ รวบรวมและเผยแพร่ทรัพยากรการเรียนรู้แบบปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ผลงานวิจัย ความรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความรู้สำหรับครู สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อดิจิทัล สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา</p>	<p>ประเทศไทยมีของดีมากมายกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งควรได้รับการนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในวงกว้างการสำรวจรวบรวมผลงาน จัดกลุ่มจัดประเภท และวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อนของผลงานตามหลักวิชา คัดเลือกและเผยแพร่แก่สถานศึกษาและครูให้เป็นทางเลือกในการเรียนการสอน จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่นักเรียน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ ● กระทรวงศึกษาธิการ ● เขตพื้นที่การศึกษา ● สถานศึกษา
<p>๖.๖ ส่งเสริมการจัดตั้งและการดำเนินการของ National Digital Learning Platform ทั้งทางด้านแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของครู ผู้บริหารสถานศึกษา และนักเรียน</p>	<p>หากประเทศไทยมี National Digital Learning Platform ที่เอื้อประโยชน์ให้การเรียนรู้เป็นไปอย่าง Active ต่อเนื่อง จะพลิกโฉมประเทศและคนไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่พึงปรารถนา</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ ● กระทรวงศึกษาธิการ ● หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านสื่อและเทคโนโลยี

การขับเคลื่อนการปรับและพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ	ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓		ปี ๒๕๖๔		ปี ๒๕๖๕		ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๒
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	
<p>๒.๓ ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจหลักสูตรฉบับปรับปรุง (ป.๑-๓) ผู้ดำเนินการ สถาบันพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติ หน่วยงานที่รับผิดชอบของคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร</p> <p>๒.๔ ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๖....(ระดับประถมศึกษาตอนต้น)</p> <p>ผู้ดำเนินการ กระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>ขั้นที่ ๓ การสร้างความพร้อมและศึกษานำร่อง</p> <p>๓.๑ ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ ให้ผู้วางนโยบาย ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไป ให้คุ้นเคยกับแนวคิดสำคัญ อาทิ สมรรถนะ หลักสูตรสมรรถนะ การเรียนการสอนเน้นสมรรถนะ</p> <p>ผู้ดำเนินการ สถาบันหลักสูตรฯ และภาคีเครือข่ายร่วมกับองค์กรสื่อฯ</p> <p>๓.๒ ประชาสัมพันธ์เชิงลึก ให้กับนักการศึกษา สถาบันผลิตครู หน่วยงานต้นสังกัด สถาบันการศึกษาในระดับต่างๆ องค์กรพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นสมรรถนะและการวัดและประเมินผลโดยเน้นสมรรถนะ</p> <p>ผู้ดำเนินการ สถาบันหลักสูตรฯ และภาคีเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัด</p>									

การขับเคลื่อนการปรับและพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ	ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓		ปี ๒๕๖๔		ปี ๒๕๖๕		ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๒
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	
<p>๔.๓ จัดทำสมรรถนะหลักและสมรรถนะย่อยในทุกสมรรถนะให้ครบทุกช่วงชั้น ซึ่งในแต่ละช่วงชั้น อาจมีการเน้นสมรรถนะบางสมรรถนะแตกต่างกันตามความเหมาะสมกับช่วงวัย</p> <p>ผู้ดำเนินการ สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ และคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร และผู้เชี่ยวชาญแต่ละสมรรถนะ</p> <p>๔.๔ จัดทำรายละเอียดของหลักสูตรฐานสมรรถนะให้ครบทุกองค์ประกอบ ที่สำคัญ คือ</p> <p>๑) จัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum)</p> <p>๒) กำหนดสาระการเรียนรู้ขั้นต่ำที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะ โดยมีพื้นที่ให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตามความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียนและบริบท ในสัดส่วนที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงชั้น</p> <p>๓) จัดระดับสาระการเรียนรู้ในลักษณะของการไต่ระดับเพื่อการเรียนรู้ตามความสามารถ</p> <p>๔) จัดทำจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะ (Learning Competencies)</p> <p>ผู้ดำเนินการ สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้และผู้มีส่วนร่วม</p> <p>๔.๕ เสนอแนะแนวการสอนและวิธีการสอนที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะรวมทั้งการส่งเสริมสมรรถนะ</p> <p>ผู้ดำเนินการ สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้</p>									

การขับเคลื่อนการปรับและพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ	ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓		ปี ๒๕๖๔		ปี ๒๕๖๕		ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๒
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	
<p>ขั้นที่ ๕ การนำร่องและการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ</p> <p>๕.๑ นำร่องการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียนต้นแบบในบริบทที่แตกต่างกัน เป็นเวลา ๑ ปี และนำผลมาปรับปรุงก่อนการประกาศใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ</p> <p>ผู้ดำเนินการ กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษานำร่อง</p> <p>๕.๒ ประกาศใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ</p> <p>ผู้ดำเนินการ กระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>๕.๓ ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และพัฒนาครูเตรียมความพร้อมให้โรงเรียน จัดตั้งภาคีเครือข่าย</p> <p>ผู้ดำเนินการ กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต้นสังกัด</p> <p>๕.๔ กำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตร</p> <p>ผู้ดำเนินการ กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษานำร่อง</p> <p>ขั้นที่ ๖ การพัฒนาศักยภาพครูในการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน</p> <p>๖.๑ พัฒนาครู โดยสร้างความรู้ ความเข้าใจในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผล เพื่อให้เกิดสมรรถนะ</p> <p>ผู้ดำเนินการ สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ และสพฐ./หน่วยงานต้นสังกัด</p>									

การขับเคลื่อนการปรับและพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ	ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓		ปี ๒๕๖๔		ปี ๒๕๖๕		ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๒
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	
<p>๔) ครูใช้กิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน</p> <p>ผู้ดำเนินการ ครูแกนนำ</p> <p>ขั้นที่ ๗ การรวบรวม การผลิต และส่งเสริมการผลิต เอกสาร สื่อ และทรัพยากรการเรียนรู้</p> <p>๗.๑ ผลิตและส่งเสริมการผลิตเอกสารทางวิชาการ หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด คู่มือ วัสดุทัศนศิลป์ ทรัพยากร เกม การศึกษา รายการวิทยุ/โทรทัศน์ที่มีคุณภาพและมีประโยชน์สำหรับนักเรียนและครู</p> <p>ผู้ดำเนินการ สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ และกระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>๗.๒ ปรับปรุงการตรวจพิจารณาหนังสือเรียนให้เข้มข้น โดยให้ความสำคัญในการปรับปรุงเนื้อหาที่สอดคล้องกับการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน</p> <p>ผู้ดำเนินการ กระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>๗.๓ ปรับระเบียบข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ความสำคัญที่สถานศึกษา ครู ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา สามารถพิจารณาเลือกหนังสือเรียนและสื่อที่เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทโรงเรียนได้เอง</p> <p>ผู้ดำเนินการ กระทรวงศึกษาธิการ และสถานศึกษา</p>									

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๒). **หลักสูตรแกนกลางกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย จำกัด.
- จรัส สุวรรณเวลา. (๒๕๖๑). **กอบกู้วิกฤตการศึกษาไทยความหวังการสร้างชาติที่ยั่งยืน**. [PowerPoint]. การประชุมวิชาการประจำปี ครั้งที่ ๑๐, ชมรมพัฒนาการและพฤติกรรมเด็กแห่งประเทศไทย ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (๒๕๔๒). **การประเมินตามสภาพที่แท้จริง**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการปฏิรูปหลักสูตรแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๗). **ร่างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคบังคับ ประถมศึกษาปีที่ ๑ - มัธยมศึกษาปีที่ ๒ พุทธศักราช ๒๕๕๗**. อุดรธานี.
- คณะอนุกรรมการด้านการเรียนการสอนในคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (๒๕๖๑). **คู่มือครูการนำกรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน**. อุดรธานี.
- ทีศนา แชมมณี. (๒๕๔๗). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ ๓). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (๒๕๔๙). **ปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน: เรื่องยากที่ทำได้จริง**. กรุงเทพฯ: เกรท เอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ. (๒๕๕๖). **การประเมินผลหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร**. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยศวีร์ สายฟ้า. (๒๕๕๗). **รอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ระหว่างชั้นเรียนอนุบาลและประถมศึกษา: ก้าวที่สำคัญของเด็กประถมศึกษา**. วารสารครุศาสตร์. ๔๒ (กรกฎาคม-กันยายน): หน้า ๑๔๓-๑๕๙.
- วิจารณ์ พานิช. (๒๕๕๘). **เรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพฯ: บริษัทเอส.อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (๒๕๕๖). **หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖**. กรุงเทพฯ : สอศ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๑). **ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๕๖๑-๒๕๘๐**.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๖๐). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐**.
- _____. (๒๕๖๐). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙**.
- _____. (๒๕๖๑). **มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑**.
- _____. (๒๕๖๑). **รายงานผลวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: อุดรธานี.
- สุธีระ ประเสริฐสรณ์. (๒๕๕๗). **โครงการฐานวิจัย: กระบวนการเรียนรู้ใหม่ของการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุธีระ ประเสริฐสรณ์ และ คงวุฒิ นรินทร์สุข. (๒๕๖๑). **เพาะพันธุ์ปัญญาด้วย PLC**. หนังสือในโครงการ **เพาะพันธุ์ปัญญา ลำดับที่ ๒๔**. สงขลา: บริษัท นำศิลป์โฆษณา จำกัด.

- Alvin Toffler. (๑๙๗๐). **Future Shock**. Bantam Book: New York.
- Ananiadou, K. and Claro, M. (๒๐๐๘). **๒๑st Century Skills and Competence for New Millennium Learner in OECD Countries**. OECD Education. Working Press. No.๔๑. Paris OECD Publishing Press.
- Bristow, S.F. and Patrick, S. (๒๐๑๔). **An Introduction Study in Competency Education: Postcard from Abroad**. Vienna: INACOL Competency Works.
- Collaboration for Academic, Social and Emotional Learning (CASAL). (๒๐๑๒). **๒๐๑๓ CASEL Guide: Effective Social and Emotional Learning Programs**. Pre-school and Elementary School Editions.
- Gov. UK. **A Brief Guide to Competencies**. [Website]. Retrieved from <https://www.gov.uk/guidance/a-brief-guide-to-competencies>
- Kenya Institute and Curriculum Development, Republic of Kenya. (๒๐๑๗). **Basic Education Curriculum Framework**.
- Ministry of Education. (๒๐๑๖). **Towards Defining ๒๑st Century for Ontario: ๒๑st Century Competencies**. Canada: Ontario.
- Ministry of Education, Republic of Rwanda. (๒๐๑๕). **Competency-Based Curriculum: Summary of Curriculum Framework Pre-Primary to Upper Secondary ๒๐๑๕**. Worldcore Communication Limited.
- Ministry of Education, New Zealand. (๒๐๐๑). **The New Zealand Curriculum: Reading and Writing Standard for Year ๑-๘**. Wellington, New Zealand, Learning Media Limited.
- New Zealand Council for Educational Research (NZCER). (๒๐๑๗). **Weaving a Coherent Curriculum**. Wellington: NZCER.
- OECD. (๒๐๑๘). **Curriculum Flexibility and Autonomy in Portugal**.
- OECD. (๒๐๑๘). **Education Policy Outlook: Mexico**.
- Outi Kallioinen (ed.). (๒๐๐๗). **Competency-Based Curriculum at Laurea**. Laurea University of Applied Science. Edita Prima Oy, Helsinki: Laurea Publications.
- Queensland Studies Authority. (๒๐๑๕). **Year๑ Mathematics Australian Curriculum in Queensland**. (March ๒๐๑๓ amended April ๒๐๑๕). Australian Curriculum Assessment and Reporting Authority (ACARA), Australia.
- UNESCO. Glossary of Curriculum Terminology. [Website]. Retrieved from <http://www.ibe.unesco.org/en/glossary-curriculum-terminology>
- UNESCO International Bureau of Education (IBE UNESCO). (๒๐๑๗). **The Why, What and How of Competency-Based Curriculum Reforms: The Kenya Experience**.
- Urie Bronfenbrenner. (๑๙๗๙). **The Ecology of Human Development: Experiment by Nature and Design**. The president and Follows of Harvard College: The United States of America.

ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก.** เข้าใจสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับประชาชน
เข้าใจหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา
- ภาคผนวก ข.** โมเดลเสนอแนะการปรับโครงสร้างเวลาเรียน และสาระการเรียนรู้สำหรับหลักสูตร
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑
- ภาคผนวก ค.** แนวคิดเชิงเหตุผลของข้อเสนอการ “ปลดล็อก” การวัดและประเมินผล ด้านคุณภาพผู้เรียน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ โดยใช้ข้อสอบกลางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
- ภาคผนวก ง.** รายการเอกสารและผลผลิตของคณะทำงานจัดทำกรอบสมรรถนะหลักผู้เรียนระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐานในคณะกรรมการจัดการเรียนการสอน คณะกรรมการอิสระเพื่อ
การปฏิรูปการศึกษา

ภาคผนวก ก.

เข้าใจสมรรถนะและหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างง่าย ๆ

เข้าใจสมรรถนะอย่างง่าย ๆ

ฉบับประชาชน

ประเด็นสำคัญ	สาระสำคัญ
การจัดการ ศึกษาฐาน สมรรถนะ	จากปัญหาความด้อยคุณภาพของผู้เรียนที่ไม่สามารถนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและ คุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานและการดำรงชีวิตประจำวันได้ ส่งผลให้การศึกษาจำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนจุดเน้นจากฐานเนื้อหา (Content-Based) ไปเป็น (Competency-Based) ดังนั้น จึงจำเป็นที่ผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั้งหลายจะต้อง เข้าใจว่า “สมรรถนะ” คืออะไร
ตัวอย่าง สมรรถนะต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน	ในชีวิตประจำวันทั่ว ๆ ไป เราคงได้เคยพบเห็นเหตุการณ์ทำนองนี้เกิดขึ้น ๑. ตัวอย่างสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เด็กหญิงคนหนึ่งวิ่งเข้ามาถอดคุณยายซึ่งกำลังจะออกไปซื้อของ เธอทักทายถามไถ่ คุณยายด้วยถ้อยคำที่ไพเราะน่ารัก และอดอ้อนให้คุณยายซื้อของเล่นมาฝาก เธอไม่รู้ว่า ของเล่นที่เธอเห็นเพื่อนเล่นและอยากได้นั้น เรียกว่าอะไร แต่เธอก็พยายามอธิบายให้คุณยาย เข้าใจด้วยภาษาของเธอเอง จนคุณยายเข้าใจว่า หลานสาวต้องการอะไร <ul style="list-style-type: none"> ● เด็กหญิงคนนี้นับว่าเป็นผู้มีสมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ๒. ตัวอย่างสมรรถนะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร กระเป๋ารถสองแถว เห็นคนต่างชาติยืนงงอยู่ จึงถามเป็นภาษาอังกฤษแบบ ชาวบ้าน ๆ ว่า จะไปไหน Where you go? ชาวต่างชาติเข้าใจ ตอบกลับ กระเป๋ารถก็เชิญ ขึ้นรถ บอกว่าคณนี่ไปยังที่เขาต้องการ <ul style="list-style-type: none"> ● กระเป๋ารถคนนี้ ถือว่า มีสมรรถนะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ใน ระดับพื้นฐานใช้งานได้ในชีวิตประจำวัน ๓. ตัวอย่างสมรรถนะคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน เมื่อโรงเรียนต้องจัดงาน ที่ต้องเชิญแขกมาทั้งสิ้น ๒๐๐ คนคุณครูให้นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๖ ช่วยวางแผนในการจัดโต๊ะว่าควรจัดจำนวนเท่าไร? นักเรียนได้อภิปราย ร่วมกัน มีฝ่ายหนึ่งเสนอให้จัดน้อยกว่า ๒๐๐ เพราะโดยส่วนใหญ่แขกที่มางานย่อมมีน้อยกว่า จำนวนที่เชิญเสมอ เพราะอาจมีแขกบางคนซึ่งติดธุระมาในวันงานไม่ได้ อีกฝ่ายก็ค้านว่าควร จัดโต๊ะให้ครบตามจำนวนที่เชิญ เหลือดีกว่าขาด อีกฝ่ายค้านว่าการเหลือที่นั่งเอาไว้ เป็นการ สิ้นเปลืองงบประมาณ ทั้งปริมาณอาหาร ปริมาณโต๊ะและเก้าอี้ น้องแจนเสนอให้ใช้ฟังก์ชัน ของไมโครซอฟท์เอกซ์เซล ที่ได้เรียนมาคือ = binomdist ในการคำนวณหาจำนวนของ ที่นั่งที่จะจัด ให้มีความเสี่ยงต่อแขกล้นงานน้อยที่สุด ทุกคนเห็นด้วยเพราะเป็นวิธีที่มีเหตุผล รองรับ ไม่ได้ใช้เพียงความรู้สึกในการแก้ปัญหา

ประเด็นสำคัญ	สาระสำคัญ
	<ul style="list-style-type: none"> ● น้องแจนมีสมรรถนะคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน เพราะแก้ปัญหาของโรงเรียนโดยใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์ที่เรียน เชื่อมโยงกับปัญหาที่ตนเองพบในชีวิตจริงได้อย่างมีเหตุผลตามวัย <p>๔. ตัวอย่างสมรรถนะด้านการสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และความเป็นผู้มีจิตวิทยา</p> <p>ชายหนุ่มคนหนึ่งเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัย เขาเป็นคนมีความสนใจใฝ่รู้ เมื่อสนใจหรือสงสัยในเรื่องใด เขาจะพยายามหาคำตอบให้แก่ตนเอง โดยการค้นคว้าหาข้อมูลความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ที่น่าเชื่อถือ แล้ววิเคราะห์และนำเสนอผลที่ได้ผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● นักศึกษาคณนี้มีสมรรถนะด้านการสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และเป็นผู้มีจิตวิทยาศาสตร์สนใจศึกษาหาคำตอบในเรื่องที่สงสัย สามารถระบุสิ่งที่สงสัย ตั้งคำถาม วิเคราะห์ข้อมูล สืบสอบความรู้ได้ด้วยตนเอง รวมทั้งเป็นผู้มีจิตวิทยาศาสตร์ มีความใฝ่รู้ และมุ่งมั่นหาคำตอบให้แก่ตนเอง <p>๕. ตัวอย่างสมรรถนะทักษะชีวิต</p> <p>สาวทำงานออฟฟิศ ๒ คน ทำงานที่เดียวกัน เงินเดือนเท่ากัน แต่คนหนึ่งรู้จักวางแผนเก็บออม อีกคนใช้จ่ายโดยไม่มีแผน</p> <ul style="list-style-type: none"> ● สาวคนแรกน่าจะมีอนาคตที่มั่นคงกว่าสาวคนที่ ๒ เพราะเธอเป็นผู้มีสมรรถนะทักษะชีวิต รู้จักการบริหารจัดการการเงิน และใช้ชีวิตอย่างพอเพียง <p>วันหนึ่งเจ้ากาแพ่สุนัขของทีมถูกรถชนตาย ทีมเสียใจและมีความโศกเศร้ามาก หลังจากฝังเจ้ากาแพ่แล้ว เขาก็เกิดความคิดว่าถึงอย่างไรเจ้ากาแพ่ก็จากไปแล้ว การเสียใจไม่เกิดประโยชน์ใด ๆ เขาคิดว่า เขาน่าจะไปหาสุนัขที่ไม่มีเจ้าของมาเลี้ยงแทนเจ้ากาแพ่ จะดีกว่า เพราะเท่ากับว่า เขาได้ช่วยชีวิตสุนัขอีกตัวหนึ่ง รวมทั้งเป็นการทำบุญให้เจ้ากาแพ่ด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ทีมมีสมรรถนะทักษะชีวิต เป็นผู้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง สามารถเผชิญปัญหา แก้ปัญหา ยอมรับผลที่เกิดขึ้น และฟื้นคืนสภาพจากปัญหาได้อย่างรวดเร็ว <p>๖. ตัวอย่างสมรรถนะการคิด</p> <p>ข้าราชการ ๒ คน คนหนึ่งทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย อีกคนหนึ่งทำเช่นเดียวกันแต่มักทำได้ดีกว่า และมากกว่าที่สั่ง รวมทั้งมีความคิดดี ๆ เสนอมาด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ข้าราชการคนที่ ๒ เป็นผู้ที่ทำงานโดยใช้สมรรถนะการคิดรู้จักแสวงหาความรู้ และใช้ความรู้ในการทำงาน คิดริเริ่ม มีความรับผิดชอบและความตั้งใจในการทำงานสูงทำให้ได้ผลงานที่ดี ข้าราชการผู้นี้จะมีอนาคตที่สดใสเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน <p>๗. ตัวอย่างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ</p> <p>แจ่มใสมีฝีมือเกี่ยวกับการทำอาหาร โดยเฉพาะสนใจเรื่องการทำน้ำพริกเป็นพิเศษ เนื่องจากหมู่บ้านของแจ่มใสมีการเลี้ยงปลาสลิด และมีสินค้าล้นตลาด แจ่มใสจึงคิดสูตรน้ำพริกปลาสลิด หลากหลายสูตรและมีการจัดจำหน่ายในหลายช่องทางทั้งศูนย์ผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้านและขายออนไลน์</p>

ประเด็นสำคัญ	สาระสำคัญ
	<ul style="list-style-type: none"> ● แจ่มใสมีสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ เพราะสามารถคิดสร้างงาน สร้างนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตน ครอบครัว หรือสังคม <p>๘. ตัวอย่างสมรรถนะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ</p> <p>กลุ่มแม่บ้าน ๔-๕ คน ไปเดินห้างสรรพสินค้าเพื่อซื้อของ พบว่ามีร้านขึ้นป้าย “ลดสูงสุด ๗๐%” จึงชวนกันเข้าไปเลือกซื้อ แม่บ้านท่านหนึ่งเตือนสติเพื่อนว่าความหมายของป้ายอาจมีสินค้าเพียงไม่กี่ชิ้นที่ลดราคา ๗๐% การใช้ป้ายตัวโตสีแดงเป็นการจูงใจให้คนเข้าไปเลือกซื้อ เมื่อมีลูกค้าจำนวนมาก อาจทำให้เราลืมตรวจสอบราคาลดของสินค้าแต่ละชิ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> ● แม่บ้านท่านนี้มีสมรรถนะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และช่วยให้เพื่อนที่ไปด้วยกันให้มีหลักและสติในการเลือกซื้อสินค้า <p>๙. ตัวอย่างสมรรถนะการทำงานแบบรวมพลังเป็นทีมและมีภาวะผู้นำ</p> <p>ในช่วงเวลาที่เกิดพายุปากบึก ป่าสายได้รวบรวมแม่บ้านในหมู่บ้าน ๑๐ คน ช่วยเจ้าหน้าที่ในการดูแลเด็กๆ และคนแก่ ในศูนย์อพยพ ป่าสายแบ่งหน้าที่ให้ทำตามถนัด ทั้งการจัดหาอาหาร การจัดยาดูแลผู้เจ็บป่วย และให้กำลังใจแก่ผู้ที่เป็นห่วงกังวลเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เสียหาย โดยมีป่าสายเป็นผู้ประสานงาน ซึ่งทำให้ทุกคนมีสุขภาพกายใจที่ดี พร้อมรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไป</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ป่าสาย และกลุ่มแม่บ้านมีสมรรถนะการทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม เพราะมีทักษะในการทำงานร่วมกันและปฏิบัติตามบทบาทเพื่อการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ในส่วนป่าสายนั้นมีสมรรถนะการเป็นผู้นำและใช้ภาวะผู้นำอย่างเหมาะสม สามารถประสานและนำกลุ่มแม่บ้านให้ปฏิบัติงานได้ โดยนำความสามารถของสมาชิกแต่ละคนมาใช้เพื่อการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ <p>๑๐. ตัวอย่างสมรรถนะในการเป็นพลเมืองตื่นรู้</p> <p>นักเรียนพบว่า แหล่งน้ำของหมู่บ้านเริ่มส่งกลิ่นเหม็น เพราะมีคนนำสิ่งปฏิกูลไปทิ้ง เมื่อศึกษาระเบียงของหมู่บ้านพบว่า มีข้อห้ามอยู่แต่ไม่ได้บังคับใช้จริงจัง จึงรวมตัวกันกับเพื่อน ๆ ไปปรึกษากับผู้ใหญ่บ้าน เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหา สรุปได้ว่า ควรมีการแจ้งข้อมูลผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้านและติดป้ายประกาศเตือนพร้อมแจ้งบทลงโทษผู้ฝ่าฝืน</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ปัญหาสาธารณะไม่ใช่เรื่องของใครคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นเรื่องของทุกคน ที่ต้องมีคนกล้าคิด และรวมตัวกันเพื่อพิจารณาหาช่องทางแก้ไข และนำเสนอผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว นักเรียนกลุ่มนี้จัดว่าเป็นผู้มีสมรรถนะการเป็นพลเมืองตื่นรู้

ประเด็นสำคัญ	สาระสำคัญ
<p>คุณสมบัติหรือลักษณะสำคัญของสมรรถนะ</p>	<p>จากตัวอย่างที่ยกมาดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงลักษณะของผู้มีสมรรถนะ ๑๐ ด้าน ซึ่งคงไม่มีใครปฏิเสธว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และหากวิเคราะห์เจาะลึกลงไปอีกจะเห็นได้ว่า ผู้ที่มีสมรรถนะต่าง ๆ ดังกล่าวนั้น มีคุณสมบัติร่วมที่เหมือนกัน คือ สามารถ ทำ (งาน / กิจกรรม) ได้ สำเร็จ</p> <p>การที่บุคคลจะสามารถทำงานใด ๆ ได้สำเร็จนั้นต้องอาศัยปัจจัยสำคัญหลายประการ ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. มีความรู้และนำความรู้มาใช้ในสถานการณ์ได้ เช่น เด็กหญิงไม่รู้ว่าจะเล่นเกมมีชื่อเรียกว่าอะไร แต่เธอก็ใช้ความรู้จากคำที่เธอรู้ พยายามชี้แจง จนคุณยายเข้าใจ ๒. มีทักษะ เด็กหญิงมีทักษะการใช้ภาษาสื่อสารเป็นทุนเดิมและพยายามใช้ทักษะการพูดของเธอชี้แจงจนคุณยายเข้าใจ ๓. มีเจตคติ แรงจูงใจ และคุณลักษณะที่ส่งเสริมพฤติกรรม การกระทำ ให้บรรลุผล เช่น ความอยากได้ของเกม เป็นแรงจูงใจที่ทำให้เด็กหญิงพยายามอธิบายจนยายเข้าใจ <p>ดังนั้น สมรรถนะ จึงเป็นความสามารถของบุคคลในระดับที่ปฏิบัติงานใดงานหนึ่งได้สำเร็จ โดยใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะ ที่ตนมีอยู่</p> <p>หรือ สมรรถนะ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของบุคคลในการนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะของตน มาประยุกต์ใช้ในงาน หรือในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้จนประสบความสำเร็จ</p> <p>สมรรถนะ จึงเป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ หรือคุณลักษณะ ที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน การแก้ปัญหา และการดำรงชีวิต</p> <p>สรุปว่า คนที่มีสมรรถนะ คือ คนที่ทำงานได้สำเร็จ โดยใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมีอยู่</p>
<p>อะไร ไม่ใช่สมรรถนะ</p>	<p>แต่</p> <ul style="list-style-type: none"> ● คนมีความรู้ แต่ไม่ใช้ความรู้หรือไม่สามารถใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ยังไม่ถือว่า มีสมรรถนะ (เช่น ผู้มีความรู้ภาษาอังกฤษ แต่ไม่สามารถพูดคุยกับชาวต่างชาติ หรือใช้ความรู้ภาษาอังกฤษในการปฏิบัติงานได้) ● คนมีทักษะ แต่ไม่นำทักษะนั้นมาใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ก็ยังไม่ถือว่า มีสมรรถนะ (เช่น มีทักษะการอ่าน เขียน ฟัง พูดภาษาอังกฤษ สอบผ่านการทดสอบ แต่ไม่กล้า หรือไม่สื่อสารกับชาวต่างชาติได้) ● คนมีเจตคติที่ดี แต่ไม่นำมาใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ก็ถือว่ายังไม่มีสมรรถนะ (เช่น ชอบภาษาอังกฤษ มีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ แต่อาย หรือไม่กล้าพูดสื่อสารกับชาวต่างชาติ)

ประเด็นสำคัญ	สาระสำคัญ
<p>สมรรถนะเกิดขึ้นได้อย่างไร</p> <p>ระดับของสมรรถนะ</p>	<p>สรุปว่า สมรรถนะเกิดขึ้นได้ เมื่อบุคคลมีโอกาสได้ฝึกใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่ตนมีในการทำงาน การแก้ปัญหา ในสถานการณ์ต่าง ๆ จนเกิดความชำนาญ และความมั่นใจ ทำให้สามารถทำงานต่าง ๆ ได้สำเร็จ</p> <p>ดังตัวอย่าง</p> <p>เด็กในชนบท พ่อแม่มักใช้ให้ช่วยทำงานต่างๆ ในชีวิตประจำวันตั้งแต่เล็ก โดยการสั่ง/สอนให้ทำบ้าง ทำให้ดูหรือให้เห็นเป็นตัวอย่างบ้าง เด็กต้องทำตาม เมื่อทำบ่อย ๆ ก็เกิดความชำนาญ ทำได้เองและเรียนรู้การใช้ทักษะที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่นนี้ กล่าวได้ว่า เด็กมีสมรรถนะในการทำงานนั้น</p> <p>ในกรณีข้างต้น เด็กมีสมรรถนะในการทำงานนั้น เพราะเด็กใช้ความรู้จากที่พ่อแม่บอกหรือทำให้ดู แล้วลองทำตาม ขั้นแรกอาจทำผิด ๆ ถูก ๆ พ่อแม่ให้ทำใหม่ ก็เรียนรู้เพิ่มขึ้น ต่อมาก็เริ่มคิดแก้ปัญหาเอง และทำได้ดีขึ้นจนคล่องแคล่ว ชำนาญ</p> <p>สมรรถนะมีได้หลายระดับตามความจำเป็นหรือความต้องการในหลาย ๆ เรื่อง เราจำเป็นต้องมีสมรรถนะในระดับพอใช้การได้ จึงจะอยู่รอดอยู่ดี แต่ในบางเรื่อง เราจำเป็นต้องมีสมรรถนะในระดับสูงขึ้น ดังนั้น ในการพัฒนาและการวัดสมรรถนะ จึงต้องมีการกำหนดเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ว่าต้องการในระดับใด เช่น สำหรับคนทั่ว ๆ ไปอาจจำเป็นต้องมีสมรรถนะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ในระดับพอใช้การได้ คือ สมรรถนะสื่อสารเรื่องทั่ว ๆ ไปพอเข้าใจกัน แต่สำหรับผู้ที่ต้องการไปศึกษาต่อต่างประเทศ สมรรถนะทางด้านนี้จำเป็นต้องอยู่ในระดับสูง ซึ่งมักจะมีการกำหนดมาตรฐานเอาไว้</p> <p>สมรรถนะที่สูงขึ้น ก็จะต้องอาศัยความรู้ ทักษะ ที่สูงขึ้นด้วย แต่ความรู้ ทักษะที่สูงขึ้นนั้น อาจส่งผลหรือไม่ส่งผลต่อการเกิดสมรรถนะก็ได้ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการนำความรู้และทักษะเหล่านั้นมาใช้ รวมทั้งคุณลักษณะส่วนตนที่มีว่าเอื้ออำนวยเพียงใด</p>
<p>สรุปองค์ประกอบสำคัญของสมรรถนะ</p>	<p>สรุปว่า</p> <p>องค์ประกอบสำคัญของสมรรถนะมี ๗ ประการ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) ความรู้ (Knowledge) ๒) ทักษะ (Skill) ๓) คุณลักษณะ/เจตคติ (Attribute/Attitude) ๔) การประยุกต์ใช้ (Application) ๕) การกระทำ/การปฏิบัติ (Performance) ๖) งานและสถานการณ์ต่าง ๆ (Tasks/Jobs/Situations) ๗) ผลสำเร็จ (Success) ตามเกณฑ์ที่กำหนด (Performance Criteria)

ประเด็นสำคัญ	สาระสำคัญ
	<p>สมรรถนะ =</p> <pre> graph TD A[ความรู้] -- ประยุกต์ใช้ --> D[ทำ / ปฏิบัติ] B[ทักษะ] -- ประยุกต์ใช้ --> D C[คุณลักษณะ] -- ประยุกต์ใช้ --> D D --> E[ความสำเร็จ] D -.-> F[ระดับ / เกณฑ์การปฏิบัติ] F -.-> E </pre>
<p>วิธีการพัฒนาสมรรถนะให้เกิดขึ้น</p>	<p>ดังนั้น จะเห็นได้ว่าพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ใหญ่ รอบข้างเด็ก สามารถช่วยพัฒนาเด็กให้มีสมรรถนะที่จำเป็นเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในระดับที่ต้องการได้ไม่ยากนัก โดยการส่งเสริมให้เด็กนำความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้มาแล้ว ไปใช้ในการทำงาน การแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ และช่วยให้กำลังใจในการทำงาน ให้คำแนะนำส่งเสริมคุณลักษณะที่จำเป็นและเพิ่มความรู้และทักษะให้เด็กทำงานได้ดีขึ้นตามลำดับ เด็กก็จะเกิดสมรรถนะที่สูงขึ้นเรื่อยๆ</p>
<p>มาร่วมด้วยช่วยกันพัฒนาเด็กไทยให้มีสมรรถนะที่จำเป็น</p>	<p>มาร่วมช่วยกันพัฒนาเด็กไทยให้เป็นคนดีมีสมรรถนะสูง คิดเป็นทำเป็นแก้ปัญหาเป็น ช่วยกันพัฒนาเด็กไทยให้เป็นคนที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาประเทศให้มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตลอดไป</p>

เข้าใจหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างง่าย ๆ

ฉบับครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา

ประเด็นสำคัญ	สาระสำคัญ
ลักษณะสำคัญของหลักสูตรอิงมาตรฐาน	ครูทุกคนคงจะเข้าใจกันแล้วว่า หลักสูตรปัจจุบันที่ใช้กันอยู่เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standards - Based Curriculum) ซึ่งกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดให้ครูใช้เป็นเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอน โดยมาตรฐานและตัวชี้วัดจะครอบคลุมความรู้ ทักษะ และเจตคติ หรือคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการบรรลุมาตรฐานและตัวชี้วัดนั้น ๆ
ลักษณะสำคัญของหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency - Based Curriculum)	หลักสูตรฐานสมรรถนะแตกต่างกับหลักสูตรปัจจุบันตรงที่ การกำหนดมาตรฐานจะมุ่งเป้าหมายไปที่สมรรถนะของผู้เรียนว่า ผู้เรียนจะต้องทำอะไรได้ ซึ่งต่างจากหลักสูตรอิงมาตรฐานที่มาตรฐานและตัวชี้วัดจำนวนมากเน้นไปที่ผู้เรียนว่า จะต้องรู้อะไร สรุปได้ว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะเน้นทักษะ (Skill) ในขณะที่หลักสูตรอิงมาตรฐานค่อนข้างเน้นเนื้อหาสาระ (Content) หลักสูตรฐานสมรรถนะจึงเป็นหลักสูตรที่ยึดความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้เป็นหลัก เพื่อประกันว่า ผู้ที่จบการศึกษาระดับหนึ่ง ๆ จะมีทักษะและความสามารถในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ
องค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรฐานสมรรถนะ	หลักสูตรฐานสมรรถนะ จะกำหนดมาตรฐานสมรรถนะ (Competency Standards) ขึ้นเป็นสมรรถนะขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ สมรรถนะที่กำหนดให้ผู้เรียน โดยทั่วไปมี ๒ ลักษณะ คือ
สมรรถนะหลัก	สมรรถนะหลัก ที่เรียกว่า Core Competency มีลักษณะเป็นสมรรถนะข้ามวิชาหรือคร่อมวิชา คือเป็นสมรรถนะที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนได้ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ หลากหลาย หรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้สาระต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ลึกซึ้งขึ้นสมรรถนะในลักษณะนี้ กล่าวได้ว่าเป็นสมรรถนะที่มีลักษณะ “Content - free” คือ ไม่เกาะติดเนื้อหา หรือไม่ขึ้นกับเนื้อหา ตัวอย่างสมรรถนะประเภทนี้เช่น สมรรถนะการคิดขั้นสูง สมรรถนะการทำงานแบบรวมพลัง สมรรถนะทักษะชีวิต ซึ่งสมรรถนะเหล่านี้ สามารถใช้เนื้อหาสาระใด ๆ ก็ได้ในการพัฒนาเพียงแต่ว่าสมรรถนะบางสมรรถนะ อาจพัฒนาได้ดีกว่าในเนื้อหาบางเนื้อหา

ประเด็นสำคัญ	สาระสำคัญ
สมรรถนะเฉพาะ	<p>สมรรถนะอีกประเภทหนึ่ง เรียกว่า สมรรถนะเฉพาะ หรือ Specific Competency เป็นสมรรถนะเฉพาะวิชา/สาขาวิชา ซึ่งจำเป็นสำหรับวิชานั้น ๆ เช่น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จะมีสมรรถนะเฉพาะของวิชา เช่น สมรรถนะด้านหลักภาษา สมรรถนะด้านการประพันธ์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีสมรรถนะด้านการวาดภาพ การปั้น การประดิษฐ์ เป็นต้น</p> <p>สาระวิชาต่าง ๆ จะมีสมรรถนะเฉพาะวิชาของตน ซึ่งมีลักษณะเป็น “ทักษะ” (Skill) หากผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะจนสามารถใช้งานได้ และสามารถประยุกต์ใช้ทักษะนั้น ในการทำงาน และในสถานการณ์หลากหลายทักษะนั้น ก็จะพัฒนาเป็นสมรรถนะ</p>
ระดับของสมรรถนะ	<p>สมรรถนะทั้ง ๒ ประเภท ไม่ว่าจะเป็สมรรถนะหลัก หรือสมรรถนะเฉพาะต่างก็มีระดับตั้งแต่ง่ายไปยาก ซึ่งหลักสูตรจะกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบไ้ระดับไปตามระดับความสามารถของตน</p> <p>ตัวอย่างเช่น สมรรถนะหลักด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณซึ่งก็คือ การคิดที่มีการใช้วิจารณญาณพิจารณาข้อมูลอย่างรอบด้าน ก่อนการตัดสินใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับผู้เรียนในระดับประถมศึกษา จะเริ่มต้นตั้งแต่วระดับง่าย คือ การสามารถคิดจำแนกข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง และเป็นความคิดเห็นก่อนต่อๆ ไป จึงเพิ่มระดับให้กว้างขึ้น ครอบคลุมมากขึ้น</p>
หลักสูตรฐานสมรรถนะโดยทั่วไป	<p>หลักสูตรฐานสมรรถนะโดยทั่วไป จะกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะ (learning competencies) สำหรับผู้เรียนในช่วงวัยหรือช่วงชั้นต่าง ๆ ให้แก่ครูเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน</p> <p>หลักสูตรฐานสมรรถนะนอกจากจะกำหนดสมรรถนะไว้ให้แล้ว อาจกำหนดสาระการเรียนรู้ขั้นต่ำสำหรับการพัฒนาสมรรถนะที่กำหนดให้แก่ผู้เรียนหรืออาจให้โรงเรียนและครูกำหนดได้ตามความเหมาะสม</p> <p>สมรรถนะและสาระการเรียนรู้ที่กำหนดให้ นั้นเป็นขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับเด็กไทยทุกคน หลักสูตรจะต้องจัดให้มีพื้นที่สำหรับโรงเรียนและครูในการจัดการเรียนรู้สาระ ทักษะและคุณลักษณะเฉพาะเพื่อตอบสนองความต้องการตามความแตกต่างกันของผู้เรียน ภูมิสังคม และบริบท ในสัดส่วนที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย</p> <p>การกำหนดสมรรถนะที่เป็นเกณฑ์กลาง/มาตรฐานกลางสำหรับการจัดการศึกษาในแต่ละช่วงวัยจะเอื้ออำนวยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตรในรูปแบบต่าง ๆ ตามแนวคิดของตนได้ โดยยึดสมรรถนะเป็นเกณฑ์กลาง</p>

ประเด็นสำคัญ	สาระสำคัญ
การจัดการเรียนการสอน ฐานสมรรถนะ (Competency - Based Instruction)	<p>ในการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะนั้น ครูจะมีมาตรฐานสมรรถนะ และ จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะที่จัดไว้อย่างเป็นลำดับ เป็นกรอบในการจัดการเรียนการสอน ครูมีเป้าหมายที่จะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนทำอะไรได้ (ในระดับที่กำหนด) ครูจะต้องวิเคราะห์ว่า ผู้เรียนจำเป็นต้องรู้อะไร จึงจะช่วยให้ทำสิ่งนั้นได้ ซึ่งเอื้อให้มีการบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์และลดสาระการเรียนรู้ที่ไม่จำเป็น ผู้เรียนต้องได้รับความรู้และฝึกใช้ความรู้ในการทำ รวมทั้งพัฒนาคุณลักษณะที่ควรจะต้องมีในการทำสิ่งนั้นให้ประสบผลสำเร็จได้ในระดับที่กำหนด ครูจัดการเรียนรู้เชิงรุก ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการคิดการปฏิบัติ การลงมือทำการได้รับข้อมูลย้อนกลับ การปรับปรุง พัฒนา และได้รับการส่งเสริมให้นำความรู้ทักษะ และคุณลักษณะที่ได้เรียนรู้ ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ จนเกิดสมรรถนะในระดับที่ต้องการ โดยผู้เรียนแต่ละคน อาจจะใช้เวลาในการเรียนรู้ มากน้อยแตกต่างกันได้</p>
การวัดและประเมินผล ฐานสมรรถนะ (Competency - Based Assessment) การออกแบบหลักสูตร ครูมีบทบาทหน้าที่สำคัญ ในการพัฒนาผู้เรียนให้ มีทักษะ และสมรรถนะ ที่จำเป็นต่อการดำรง ชีวิตในโลกปัจจุบันและ อนาคต	<p>การวัดสมรรถนะเป็นการช่วยให้เห็นความสามารถที่เป็นองค์รวมของผู้เรียนโดยครูทำการทดสอบพฤติกรรมการปฏิบัติ (PerformanceAssessment) ของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด (Performance Criteria) ซึ่งจะเน้นการประเมินองค์รวมของสมรรถนะด้วยเครื่องมือประเมินตามความเหมาะสมและประเมินเมื่อผู้เรียนพร้อมที่จะรับการประเมิน หากประเมินผ่าน ผู้เรียนจะสามารถก้าวสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ขั้นต่อไปได้ หากยังไม่ผ่าน ผู้เรียนจะได้รับการสอนซ่อมเสริม จนกระทั่งบรรลุผลผู้เรียนแต่ละคนจะก้าวหน้าไปตามความสามารถของตน อาจก้าวหน้าไปได้เร็วในบางสาระ และอาจไปได้ช้าในบางสาระตามความถนัดของตน</p> <p>หลักสูตรฐานสมรรถนะโดยทั่วไปมีหลักการและลักษณะสำคัญดังกล่าว แต่ในประเทศต่างๆ การกำหนดสมรรถนะ และการออกแบบหลักสูตรอาจมีลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งมักเป็นไปตามความต้องการ บริบท และลักษณะเฉพาะของแต่ละประเทศ</p> <p>เนื่องจากเด็กไทยส่วนใหญ่ได้รับความรู้จำนวนมาก แต่ยังไม่สามารถใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตได้เท่าที่ควร รวมทั้งยังขาดทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบันและอนาคต ทำให้มีขีดความสามารถต่ำในการแข่งขันกับนานาประเทศ ซึ่งจะกระทบต่อความอยู่รอดและความอยู่ดีของประชาชนและประเทศชาติ จึงจำเป็นที่ครูและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ให้แก่เด็กซึ่งเป็นอนาคตของชาติ ได้มีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน ในการช่วยกันพัฒนาผู้เรียนในทุกระดับการศึกษา ให้เป็นผู้มีทักษะและสมรรถนะที่จำเป็น ทันท่วงทีต่อความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงของโลก</p>

ภาคผนวก ข.

โมเดลเสนอแนะการปรับโครงสร้างเวลาเรียน และสาระการเรียนรู้สำหรับหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นงานที่ต้องใช้เวลาดำเนินการประมาณ ๑-๓ ปี ในระยะเวลาซึ่งเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านนี้ ได้มีข้อเสนอแนะให้มีการปรับหลักสูตรระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.๑ - ๓) ฉบับปัจจุบัน ให้ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน และมีความเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนในช่วงรอยเชื่อมต่อระหว่างชั้นอนุบาลกับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เพื่อช่วยลด/แก้ปัญหาเด็กจำนวนมากที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน อันเนื่องมาจากการเร่งสอนและเร่งสอบของครู เอกสารฉบับนี้ นำเสนอโมเดลในการปรับโครงสร้างเวลาเรียนและสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรฉบับปัจจุบัน ให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะข้างต้น โดยยังคงใช้มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรเดิม เพื่อมิให้เกิดความยุ่งยากแก่ครูมากเกินไป และสามารถช่วยให้เด็กพัฒนาการเรียนรู้ของตนไปได้อย่างราบรื่น และต่อเนื่องจากระดับปฐมวัย รายละเอียดเป็นดังนี้

โครงสร้างเวลาเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑

๑. สัปดาห์ที่ ๑-๖

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้นักเรียนได้ปรับตัวในช่วงเวลาของการเชื่อมต่อระหว่างชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑
๒. เพื่อให้ครูได้ทำความรู้จักกับนักเรียน วิเคราะห์นักเรียนก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสัปดาห์ที่ ๗ ต่อไป
๓. เพื่อเสริมสมรรถนะของนักเรียนต่อยอดจากชั้นอนุบาล

สาระสำคัญ

มี ๕ หัวข้อ ดังนี้

๑. การปฐมนิเทศ
๒. กิจวัตรประจำวัน
๓. การรู้จักเด็ก
๔. วิเคราะห์ความต้องการของนักเรียน
๕. การเสริมสมรรถนะของนักเรียนต่อยอดจากชั้นอนุบาล (จากงานวิจัยของ รศ.ดร.ทศนา แหมมณี)
  - ๕.๑ การสร้างหรือพัฒนาการคิด
  - ๕.๒ การคิดด้านคณิตศาสตร์
  - ๕.๓ ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัวด้านชุมชนและสังคม
  - ๕.๔ ความเข้าใจและการใช้ภาษาด้านคำศัพท์
  - ๕.๕ การอ่าน
  - ๕.๖ การเขียน

รายละเอียดของโครงสร้างเวลาเรียนดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ โครงสร้างเวลาเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ สัปดาห์ที่ ๑-๖

สัปดาห์ที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้
๑	ต้อนรับสู่ชั้น ป.๑	<p>๑. การปฐมนิเทศ</p> <p>๑.๑ ทำความรู้จักนักเรียน</p> <p>๑.๑.๑ ครูรู้จักนักเรียน นักเรียนรู้จักครูและเพื่อน</p> <p>๑.๒ ทำความรู้จักห้องเรียน</p> <p>๑.๒.๑ โต๊ะ-เก้าอี้ของตนเอง รู้จักวิธีการนั่งที่ถูกต้อง วิธีการเก็บของใช้ในโต๊ะ ทำป้ายชื่อบนโต๊ะ</p> <p>๑.๒.๒ มุมต่าง ๆ ในห้องเรียน รู้จักชื่อมุม วิธีการเข้าใช้มุม และข้อกำหนดต่าง ๆ การเก็บกระเป๋า รองเท้า</p> <p>๑.๒.๓ การกำหนดผู้ดูแลห้องเรียนประจำวัน</p> <p>๑.๓ ข้อตกลงในห้องเรียน ร่วมกันสร้างข้อตกลงในห้องเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตน</p> <p>๑.๔ ทำความรู้จักสถานที่สำคัญในโรงเรียน</p> <p>๑.๔.๑ ห้องน้ำ วิธีการใช้ห้องน้ำ การแต่งตัวหลังจากใช้ห้องน้ำ</p> <p>๑.๔.๒ ห้องสมุด วิธีการใช้ห้องสมุด การหาหนังสือ การหยิบและการเปิดหนังสือ</p> <p>๑.๔.๓ ห้องพยาบาล</p> <p>๑.๔.๔ ห้องเรียนต่าง ๆ เช่น ห้องลูกเสือ ห้องศิลปะ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องคหกรรม ห้องดนตรี-นาฏศิลป์</p> <p>๒. กิจวัตรประจำวัน</p> <p>๒.๑ เมื่อพบคุณครูหน้าโรงเรียน</p> <p>๒.๒ เดินเข้าห้องเรียน</p> <p>๒.๓ เก็บรองเท้า กระเป๋า ของใช้</p> <p>๒.๔ กิจกรรมหน้าเสาธง</p> <p>๒.๕ กิจกรรมในห้องเรียน</p> <p>๒.๖ พักดื่มนม</p> <p>๒.๗ พักรับประทานอาหารกลางวัน</p> <p>๒.๘ กิจกรรมก่อนเลิกเรียน</p>
๒	ต้อนรับสู่ชั้น ป.๑ (ต่อ)	<p>๒. กิจวัตรประจำวัน (ต่อ)</p> <p>๒.๙ การเก็บอุปกรณ์หนังสือออกจากกระเป๋า และใส่กระเป๋า</p> <p>๒.๑๐ การเก็บของใช้ส่วนตัวในมุมต่าง ๆ เช่น แก้วน้ำ รองเท้า</p> <p>๒.๑๑ การผูกเชือกรองเท้า การสวมใส่รองเท้า</p> <p>๒.๑๒ การสวมใส่ชุดนักเรียน ชุดพลศึกษา ชุดลูกเสือ</p> <p>๓. ครูทำความรู้จักนักเรียน</p> <p>๓.๑ หนูเป็นใคร</p> <p>๓.๒ หนูชอบอะไร หนูไม่ชอบอะไร</p>

ลำดับที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้
		๓.๓ หนูเก่งอะไร ๓.๔ การวินิจฉัยความสามารถทางภาษาและคณิตศาสตร์ของนักเรียน ๔. วิเคราะห์ความต้องการของนักเรียน ๔.๑ หนูชอบเรียนวิชาอะไร ๔.๒ โตขึ้นหนูอยากเป็นอะไร
๓	เสริมสมรรถนะ ต่อยอดจากชั้น อนุบาล	๕. การเสริมสมรรถนะของนักเรียนต่อยอดจากชั้นอนุบาล ๕.๑ ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัวด้านชุมชนและสังคม ๕.๑.๑ หนูนั่งกลุ่มเดียวกับใคร ๕.๑.๒ เมื่อหนูอยู่ในกลุ่ม หนูควรทำอะไร ๕.๑.๓ หนูเปลี่ยนที่นั่งไปนั่งกลุ่มอื่นได้ไหม ๕.๑.๔ เมื่อหนูอยู่ในห้องเรียน หนูควรทำอะไร ๕.๑.๕ ห้องเรียนข้าง ๆ ของหนูคือห้องอะไร หนูรู้จักใครบ้าง ๕.๑.๖ เมื่อหนูอยู่ในโรงเรียน หนูควรทำอะไร ๕.๑.๗ เมื่อเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ หนูจะขอความช่วยเหลือจากใคร ๕.๒ ความเข้าใจและการใช้ภาษาด้านคำศัพท์ ๕.๒.๑ นี่คืออะไร-คำศัพท์เกี่ยวกับร่างกายของเรา ๕.๒.๒ นี่คืออะไร-คำศัพท์เกี่ยวกับสิ่งของในห้องเรียน ๕.๒.๓ นี่คืออะไร-คำศัพท์เกี่ยวกับสถานที่ในโรงเรียน
๔	เสริมสมรรถนะ ต่อยอดจากชั้น อนุบาล (ต่อ)	๕. การเสริมสมรรถนะของนักเรียนต่อยอดจากชั้นอนุบาล (ต่อ) ๕.๒ ความเข้าใจและการใช้ภาษาด้านคำศัพท์ (ต่อ) ๕.๒.๔ นี่คืออะไร-คำศัพท์เกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม ๕.๒.๕ นี่คืออะไร-คำศัพท์เกี่ยวกับผัก-ผลไม้ ๕.๒.๖ นี่คืออะไร-คำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์ต่าง ๆ ๕.๓ การสร้างหรือพัฒนาการคิด ๕.๓.๑ นี่คืออะไร (บอกลักษณะเบื้องต้นของสิ่งของต่าง ๆ) ๕.๓.๒ ซ้าย-ขวา ฮาเฮ ๕.๓.๓ เมื่อวาน-วันนี้-พรุ่งนี้ ๕.๓.๔ ช่วงเวลาในแต่ละวัน ๕.๓.๕ เส้นทางจากบ้านมาโรงเรียน บอกเล่า-วาดแผนที่ง่าย ๆ ๕.๔ การเขียน ๕.๔.๑ ฝึกกลีลามือ เส้นลากลง เส้นลากขึ้น
๕	เสริมสมรรถนะ ต่อยอดจากชั้น อนุบาล (ต่อ)	๕. การเสริมสมรรถนะของนักเรียนต่อยอดจากชั้นอนุบาล (ต่อ) ๕.๕ การคิดด้านคณิตศาสตร์ ๕.๕.๑ การนับจำนวนสิ่งของต่าง ๆ ในห้องเรียนที่ไม่เกิน ๑๐ ๕.๕.๒ การสำรวจและนับจำนวนสิ่งต่าง ๆ นอกห้องเรียน ๕.๕.๓ การรวมสิ่งของหรือนับนับรวมกัน

สัปดาห์ที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้
		๕.๕.๔ การนับเพิ่ม ๕.๕.๕ การนับลด ๕.๕.๖ การหักลบโดยนับนิ้วหรือเอาสิ่งของออกไป ๕.๔ การเขียน (ต่อ) ๕.๔.๑ ฝึกลีลามือ เส้นแนวนอนไปทางซ้าย เส้นแนวนอนไปทางขวา เส้นเฉียงลงจากซ้าย เส้นเฉียงลงจากขวา
๖	เสริมสมรรถนะ ต่อยอดจากชั้น อนุบาล (ต่อ)	๕. การเสริมสมรรถนะของนักเรียนต่อยอดจากชั้นอนุบาล (ต่อ) ๕.๔ การเขียน (ต่อ) ๕.๔.๑ ฝึกลีลามือ เส้นเฉียงขึ้นไปทางซ้าย เส้นเฉียงขึ้นไปทางขวา เส้นโค้งจากซ้ายไปขวา เส้นโค้งจากขวาไปซ้าย ๕.๔.๒ เขียนชื่อของตนเองหรือชื่อเล่น ๕.๕ การอ่าน (อ่านเป็นคำ ไม่สะกดคำ) ๕.๕.๑ การอ่านชื่อ-นามสกุลของตนเอง ๕.๕.๒ การอ่านชื่อวันทั้งเจ็ด ๕.๕.๓ การอ่านชื่อมุมต่าง ๆ ในห้องเรียน ๕.๕.๔ การอ่านชื่อปกหนังสือนิทานที่ชอบ และหนังสือเรียนวิชาต่าง ๆ

๒. สัปดาห์ที่ ๗-๒๐

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาสมรรถนะต่อยอดจากชั้นอนุบาล
2. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนเนื้อหาตามตัวชี้วัดและฝึกทักษะด้านภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคม ผ่านการทำกิจกรรม ๖ กิจกรรมตามรูปแบบชั้นอนุบาล ได้แก่ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษา

สาระสำคัญ

การเสริมสมรรถนะของนักเรียนต่อยอดจากชั้นอนุบาล มี ๖ หัวข้อ ดังนี้

๑. การสร้างหรือพัฒนาการคิด
๒. การคิดด้านคณิตศาสตร์
๓. ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัวด้านชุมชนและสังคม
๔. ความเข้าใจและการใช้ภาษาด้านคำศัพท์
๕. การอ่าน
๖. การเขียน

การออกแบบการเรียนการสอนเป็นหน่วยการเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรม ๖ กิจกรรมตามรูปแบบชั้นอนุบาล ได้บูรณาการเนื้อหาและทักษะจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับการเสริมสมรรถนะของนักเรียน ดังนี้

๑. ภาษาไทย
  - ๑.๑ การอ่าน
  - ๑.๒ การเขียน

- ๑.๓ การฟัง การดู และการพูด
  - ๑.๔ หลักและการใช้ภาษาไทย
  - ๑.๕ วรรณคดีและวรรณกรรม
  - ๒. คณิตศาสตร์
    - ๒.๑ จำนวนและการดำเนินการ
    - ๒.๒ การวัดและเรขาคณิต
  - ๓. วิทยาศาสตร์
    - ๓.๑ เข้าใจความหลากหลายของระบบนิเวศ
    - ๓.๒ เข้าใจสมบัติของสิ่งมีชีวิต
    - ๓.๓ เข้าใจและใช้แนวคิดเชิงคำนวณในการแก้ปัญหา
  - ๔. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
    - ๔.๑ หน้าที่พลเมือง
    - ๔.๒ เศรษฐศาสตร์
    - ๔.๓ ประวัติศาสตร์
    - ๔.๔ ภูมิศาสตร์
- มีรายละเอียดดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ การเสริมสมรรถนะของนักเรียนต่อยอดจากชั้นอนุบาลและการบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้

หัวข้อ	การเสริมสมรรถนะของนักเรียน ต่อยอดจากชั้นอนุบาล	การบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑
๑	<p>การสร้างหรือพัฒนาการคิด</p> <p>๑.๑ บอกลักษณะหรือคุณลักษณะเบื้องต้นของสิ่งของ</p> <p>๑.๒ บอกได้ว่า สิ่งของที่วางอยู่นั้นอยู่ด้านซ้ายหรือด้านขวาของผู้ที่พุดด้วย</p> <p>๑.๓ บอกได้ และใช้คำว่า “เมื่อวานนี้” “วันนี้” “พรุ่งนี้” อย่างถูกต้อง</p> <p>๑.๔ วาดแผนที่จากบ้านมาโรงเรียนหรือวาดแผนผัง</p> <p>๑.๕ บอกหรือใช้ช่วงเวลาของวันได้ถูกต้อง</p> <p>๑.๖ บอกได้ว่าสิ่งของที่วางอยู่นั้นอยู่ด้านซ้ายหรือด้านขวาของเด็ก</p> <p>๑.๗ บอกหรือเรียกชื่อประเภทคน สัตว์ สิ่งของ พืช</p>	<p>วิทยาศาสตร์</p> <p>ว ๑.๑ ป.๑/๑ ระบุชื่อพืชและสัตว์ที่อาศัยอยู่ในบริเวณต่าง ๆ จากข้อมูลที่รวบรวมได้</p> <p>ว ๑.๑ ป.๑/๒ บอกสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตของสัตว์ในบริเวณที่อาศัยอยู่</p> <p>ว ๓.๒ ป.๑/๑ อธิบายลักษณะภายนอกของหิน จากลักษณะเฉพาะตัวที่สังเกตได้</p> <p>ว ๔.๒ ป.๑/๑ แก้ปัญหาอย่างง่ายโดยใช้การลองผิดลองถูก การเปรียบเทียบ</p> <p>ว ๔.๒ ป.๑/๒ แสดงลำดับขั้นตอนการทำงาน หรือการแก้ปัญหอย่างง่ายโดยใช้ภาพ สัญลักษณ์ หรือข้อความ</p> <p>สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม:</p> <p>-ประวัติศาสตร์</p> <p>ส ๔.๑ ป.๑/๑ บอกวัน เดือน ปี และการนับช่วงเวลาตามปฏิทินที่ใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>ส ๔.๑ ป.๑/๒ เรียงลำดับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันตามวันเวลาที่เกิดขึ้น</p>

หัวข้อ	การเสริมสมรรถนะของนักเรียน ต่อยอดจากชั้นอนุบาล	การบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑
		-ภูมิศาสตร์ ส ๕.๑ ป.๑/๒ ระบุความสัมพันธ์ของตำแหน่ง ระยะ ทิศ ของสิ่งต่าง ๆ ส ๕.๑ ป.๑/๓ ใช้แผนผังแสดงตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ ในห้องเรียน
๒	การคิดด้านคณิตศาสตร์ ๒.๑ นับถอยหลัง เรียงลำดับจาก ๑๐ ไป ๑ ๒.๒ รวมสิ่งของหรือนับนิ้วรวมกันโดยใช้จำนวน ๑-๑๐ ได้หัก ๒.๓ บวกเลข ๑ หลัก หรือ ๒ หลักได้โดยไม่ต้องทด ๒.๔ เขียนตัวเลขอารบิก ๑-๑๐ ได้ ๒.๕ เขียนตัวเลขไทย ๑-๑๐ ได้ ๒.๖ จัดสิ่งของเป็นจำนวนคู่ จำนวนคี่ ภายใน จำนวน ๑๐ ได้ ๒.๗ บอกตัวเลขที่เป็นเลขคู่และเลขคี่ ภายใน จำนวน ๑๐ ได้ ๒.๘ บอกความคงที่ของเลข ๑ หลัก ที่เป็นผลรวม ของเลข ๒ จำนวนได้หลายแบบ (๒+๓ หรือ ๓+๒ เท่ากับ ๕ หรือ ๔+๑ เท่ากับ ๓+๒) ๒.๙ หยิบของตามจำนวน ๖-๑๐ ได้ และบอก จำนวนได้อย่างถูกต้อง ๒.๑๐ เรียงลำดับตัวเลขอารบิกจาก ๑ ถึง ๑๐ ได้ ๒.๑๑ หักลบโดยนับนิ้วหรือสิ่งของออกจาก จำนวนไม่เกิน ๑๐ ได้	คณิตศาสตร์ ค ๑.๑ ป.๑/๑ บอกจำนวนของสิ่งต่าง ๆ แสดงสิ่ง ต่าง ๆ ตามจำนวนที่กำหนด อ่านและเขียนตัวเลข ฮินดูอารบิก ตัวเลขไทย แสดงจำนวนนับไม่เกิน ๑๐๐ และ ๐ ค ๑.๑ ป.๑/๒ เปรียบเทียบจำนวนนับไม่เกิน ๑๐๐ และ ๐ โดยใช้เครื่องหมาย = ≠ > < ค ๑.๑ ป.๑/๓ เรียงลำดับจำนวนนับไม่เกิน ๑๐๐ และ ๐ ตั้งแต่ ๓ ถึง ๕ จำนวน ค ๑.๑ ป.๑/๔ หาค่าของตัวไม่ทราบค่าในประโยค สัญลักษณ์แสดงการบวกและประโยคสัญลักษณ์แสดง การลบ
๓	ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัว ด้านชุมชนและสังคม ๓.๑ บอกได้ว่าสิ่งใดเป็นของตน ครอบครัวตน และ สิ่งใดเป็นของผู้อื่น ๓.๒ บอกได้ว่าคน ๑ คนสามารถมีได้หลายบทบาท หลายหน้าที่ หรือเป็นสมาชิกของหลายกลุ่มได้ ๓.๓ บอกวันสำคัญของชาติอย่างน้อย ๒ วัน ๓.๔ บอกวันสำคัญทางศาสนาของตนอย่างน้อย ๑ วัน	สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม: -หน้าที่พลเมือง ส ๒.๑ ป.๑/๑ บอกประโยชน์และปฏิบัติตนเป็น สมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน ส ๒.๑ ป.๑/๒ ยกตัวอย่างความสามารถและความดี ของผู้อื่นและบอกผลจากการกระทำนั้น ส ๒.๒ ป.๑/๑ บอกโครงสร้าง บทบาท และหน้าที่ของ สมาชิกในครอบครัวและโรงเรียน ส ๒.๒ ป.๑/๒ ระบุบทบาท สิทธิ และหน้าที่ของ ตนเองในครอบครัวและโรงเรียน

หัวข้อ	การเสริมสมรรถนะของนักเรียน ต่อยอดจากชั้นอนุบาล	การบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑
	๓.๕ บอกได้ว่าเครื่องแต่งกายแบบใดเป็นของชาติใด ท้องถิ่นใด ๓.๖ บอกได้ว่าในชุมชนมีสถานที่สำคัญอะไรบ้าง ๓.๗ บอกได้ว่าตนเป็นคนไทย พูดภาษาไทย หรือภาษาท้องถิ่น ๓.๘ บอกบทบาทและการงานอาชีพของบุคคลต่าง ๆ ในชุมชน ๓.๙ บอกได้ว่าใครมีความสามารถในด้านใดบ้าง ๓.๑๐ บอกได้ว่าภาษาพูดที่ได้ยินเป็นภาษาของตนหรือภาษาอื่น	ส ๒.๒ ป.๑/๓ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและทำกิจกรรมในครอบครัวและโรงเรียนตามกระบวนการประชาธิปไตย -เศรษฐศาสตร์ ส ๓.๒ ป.๑/๑ บอกเหตุผลความจำเป็นที่คนต้องทำงานอย่างสุจริต -ประวัติศาสตร์ ส ๔.๓ ป.๑/๑ อธิบายความหมายและความสำคัญของสัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง ส ๔.๓ ป.๑/๒ บอกสถานที่สำคัญซึ่งเป็นแหล่งวัฒนธรรมในชุมชน ส ๔.๓ ป.๑/๓ ระบุสิ่งที่ตนรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น
๔	ความเข้าใจและการใช้ภาษาด้านคำศัพท์ ๔.๑ บอกคำที่มีความหมายเหมือนกัน ๔.๒ อธิบายคำง่าย ๆ ได้ เช่น แมวเป็น... ๔.๓ เลือกใช้คำศัพท์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องตามความหมายที่ต้องการ โดยเฉพาะคำที่ใช้ในกิจวัตร ๔.๔ ใช้คำแสดงตำแหน่ง แหล่งที่ ๔.๕ บอกได้ว่าสิ่งใดหนักกว่า เมื่อยกของ ๒ สิ่งเปรียบเทียบกัน ๔.๖ บอกได้ว่าสิ่งใดอยู่ใกล้ สิ่งใดอยู่ไกล เมื่อเปรียบเทียบของ ๒ สิ่งที่อยู่ระยะต่างกัน ๔.๗ ถามความหมายของคำที่ตนไม่รู้หรือไม่แน่ใจ ๔.๘ ใช้คำแสดงคุณลักษณะเพื่ออธิบายรายละเอียดเพิ่มเติม	ภาษาไทย -การฟัง ดู พูด ท ๓.๑ ป.๑/๔ พูดสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์ ท ๓.๑ ป.๑/๕ มีมารยาทในการฟัง ดู พูด วิทยาศาสตร์ ว ๑.๑ ป.๑/๑ ระบุชื่อพืชและสัตว์ที่อาศัยอยู่ในบริเวณต่าง ๆ จากข้อมูลที่รวบรวมได้ ว ๑.๑ ป.๑/๒ บอกสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตของสัตว์ในบริเวณที่อาศัยอยู่ ว ๑.๒ ป.๑/๑ ระบุชื่อ บรรยายลักษณะและบอกหน้าที่ของส่วนต่าง ๆ ของร่างกายมนุษย์ สัตว์ และพืช รวมทั้งบรรยายการทำหน้าที่ร่วมกันของส่วนต่าง ๆ ของร่างกายมนุษย์ ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ จากข้อมูลที่รวบรวมได้ ว ๑.๒ ป.๑/๒ ตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลส่วนต่าง ๆ ของร่างกายตนเอง โดยการดูแลส่วนต่าง ๆ อย่างถูกต้อง ให้ปลอดภัย และรักษาความสะอาดอยู่เสมอ ว ๓.๒ ป.๑/๑ อธิบายลักษณะภายนอกของหินจากลักษณะเฉพาะตัวที่สังเกตได้

หัวข้อ	การเสริมสมรรถนะของนักเรียน ต่อยอดจากชั้นอนุบาล	การบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑
		คณิตศาสตร์ ค ๒.๑ ป.๑/๒ วัดและเปรียบเทียบน้ำหนักเป็น กิโลกรัม ชีด สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม: -ภูมิศาสตร์ ส ๕.๑ ป.๑/๒ ระบุความสัมพันธ์ของตำแหน่ง ระยะ ทิศ ของสิ่งต่าง ๆ
๕	การอ่าน ๕.๑ อ่านคำง่าย ๆ หรือชื่อตนเองได้ ๕.๒ บอกชื่อหนังสือที่ตนชอบได้อย่างน้อย ๒ เรื่อง ๕.๓ อ่านหนังสือที่มีภาพอย่างต่อเนื่องจนจบ และ เล่าได้ว่าเป็นเรื่องอะไร ๕.๔ อ่านคำหรือชื่อบนสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ๕.๕ ชี้อวัยวะของมนุษย์ได้ ๕ ตัว ๕.๖ อ่านออกเสียงพยัญชนะได้ ๕ ตัว ๕.๗ อ่านออกเสียงพยัญชนะได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ๕.๘ ชี้ออกพยัญชนะที่จำได้ในคำต่าง ๆ อย่างน้อย ๑๐ ตัว ๕.๙ อ่านทีละบรรทัดจากบนลงล่าง โดยไม่เน้น การอ่านถูกต้อง ๕.๑๐ ชี้ออกชื่อหรือชื่อเล่นของคนที่เป็นตัวพิมพ์/ ตัวเขียนบรรจงได้ ๕.๑๑ ถ้ามเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของข้อความ ที่พิมพ์หรือเขียน ๕.๑๒ บอกประเภทสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่พบเห็น อย่างน้อย ๒ ประเภท ๕.๑๓ พูดให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือ ที่มีภาพประกอบที่ตนอ่านว่าชอบ ไม่ชอบหรือ สนใจส่วนใดของเรื่อง	ภาษาไทย -การอ่าน ท ๑.๑ ป.๑/๑ อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง และ ข้อความสั้น ๆ ท ๑.๑ ป.๑/๒ บอกความหมายของคำและข้อความ ที่อ่าน ท ๑.๑ ป.๑/๓ ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ ป.๑/๔ เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ ป.๑/๖ อ่านหนังสือตามความสนใจอย่าง สม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ ป.๑/๘ มีมารยาทในการอ่าน -วรรณคดีและวรรณกรรม ท ๕.๑ ป.๑/๑ บอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านหรือ การฟังวรรณกรรมร้อยแก้วและร้อยกรองสำหรับเด็ก

หัวข้อ	การเสริมสมรรถนะของนักเรียน ต่อยอดจากชั้นอนุบาล	การบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑
๖	การเขียน ๖.๑ เขียนคำง่าย ๆ ตามต้นแบบ ๖.๒ เขียนชื่อของตนเองหรือชื่อเล่น ๖.๓ เขียนชื่อพ่อแม่หรือชื่อเพื่อน ๖.๔ เขียนตัวอักษรง่าย ๆ บางตัวได้ตามคำบอก อย่างน้อย ๕ ตัว ๖.๕ เขียนประโยคง่าย ๆ ที่มีประธาน กริยา ๖.๖ วาดรูปเรียงคำที่เหมาะสม ๖.๗ เขียนอธิบายสิ่งที่ตนวาดหรือเขียนให้ผู้อื่น เข้าใจได้ ๖.๘ ขอให้ผู้ใหญ่เขียนคำที่ต้องการให้ดู ๖.๙ ขีดเขียนเส้นลักษณะต่าง ๆ ตามต้นแบบที่ เห็นด้วยตนเอง ๖.๑๐ บอกความแตกต่างของชุดพยัญชนะที่คล้ายกัน	ภาษาไทย - การเขียน ท ๒.๑ ป.๑/๑ คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด ท ๒.๑ ป.๑/๒ เขียนสื่อสารด้วยคำและประโยคง่าย ๆ ท ๒.๑ ป.๑/๓ มีมารยาทในการเขียน - หลักและการใช้ภาษาไทย ท ๔.๑ ป.๑/๑ บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทย ท ๔.๑ ป.๑/๒ เขียนสะกดคำและบอกความหมาย ของคำ ท ๔.๑ ป.๑/๓ เรียบเรียงคำเป็นประโยคง่าย ๆ

รายละเอียดโครงสร้างเวลาเรียน ดังตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ โครงสร้างเวลาเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ สัปดาห์ที่ ๗-๒๐

สัปดาห์ที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ
๗	ฉันและเธอ	๑. ความเข้าใจเกี่ยวกับสังครอบตัวด้านชุมชนและสังคม ๑.๑ แนะนำตนเอง และบอกชื่อเพื่อนในกลุ่ม ๑.๒ บอกบทบาทของตนเองและเพื่อนในกลุ่ม และเปลี่ยนกลุ่มได้ ๑.๓ บอกสิ่งของของตนเอง และสิ่งของของเพื่อนในกลุ่ม ๑.๔ ทบทวนข้อตกลงในห้องเรียน ร่วมกันสร้างข้อตกลงในห้องเรียนใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตน ๒. การคิดด้านคณิตศาสตร์ ๒.๑ การนับจำนวนเพื่อนในกลุ่ม และบอกจำนวนที่นับได้ ๒.๒ การนับจำนวนสิ่งของของตนเอง และสิ่งของของเพื่อนในกลุ่ม ๒.๓ การรวมจำนวนเพื่อน ๒ กลุ่ม และบอกผลรวมที่ได้ ๒.๔ การรวมจำนวนสิ่งของของตนเอง และบอกผลรวมที่ได้ ๓. การเขียน ๓.๑ ฝึกลีลามือ เส้นลากลง เส้นลากขึ้น เส้นแนวนอนไปทางซ้าย เส้นแนวนอนไปทางขวา

สัปดาห์ที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ
๘	ธรรมชาติรอบ ๆ ตัวเรา	<p>๑. ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัวด้านชุมชนและสังคม ๑.๑ บอกบทบาทของตนเองและเพื่อนในกลุ่ม และเปลี่ยนกลุ่มได้</p> <p>๒. การคิดด้านคณิตศาสตร์ ๒.๑ การนับจำนวนเพื่อนในกลุ่มที่ทำกิจกรรมร่วมกัน และบอกจำนวนที่นับได้ ๒.๒ การนับจำนวนสิ่งต่าง ๆ ที่สำรวจพบ ๒.๓ การรวมจำนวนสิ่งต่าง ๆ ที่สำรวจพบ และบอกผลรวมที่ได้ ๒.๔ การวาดรูปแสดงจำนวนสิ่งต่าง ๆ ที่สำรวจพบ และเปรียบเทียบโดยบอกว่าสิ่งใด มากกว่า น้อยกว่า หรือเท่ากัน ๒.๕ การเลือกสิ่งสำรวจพบ เช่น ใบไม้ ก้อนหิน มาเปรียบเทียบน้ำหนัก ความยาว แล้วบอกว่าสิ่งใดหนักกว่าหรือเบากว่า ยาวกว่าหรือสั้นกว่ากัน</p> <p>๓. การสร้างหรือพัฒนาการคิด และความเข้าใจและการใช้ภาษาด้านคำศัพท์ ๓.๑ บอกชื่อของสิ่งต่าง ๆ ที่สำรวจพบ และอธิบายลักษณะของสิ่งนั้น ๓.๒ ถามคำถามเกี่ยวกับความหมายของสิ่งต่าง ๆ ที่สำรวจพบ ที่ตนเองไม่รู้จักหรือไม่แน่ใจ ๓.๓ บอกตำแหน่งของสิ่งที่พบ ว่าอยู่ทางซ้ายหรือขวาของเพื่อนหรือของตนเอง</p> <p>๔. การเขียน ๔.๑ ฝึกกล้ามมือ เส้นเฉียงลงจากซ้ายไปขวา เส้นเฉียงลงจากขวาไปซ้าย เส้นเฉียงขึ้นจากซ้ายไปขวา เส้นเฉียงขึ้นจากขวาไปซ้าย</p>
๙	ฤดูกาลต่าง ๆ	<p>๑. ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัวด้านชุมชนและสังคม ๑.๑ บอกบทบาทของตนเองและเพื่อนในกลุ่ม และเปลี่ยนกลุ่มได้</p> <p>๒. การคิดด้านคณิตศาสตร์ ๒.๑ การนับจำนวนเพื่อนในกลุ่มที่ทำกิจกรรมร่วมกัน และบอกจำนวนที่นับได้ ๒.๒ การนับจำนวนฤดูกาลในประเทศไทย</p> <p>๓. การสร้างหรือพัฒนาการคิด และความเข้าใจและการใช้ภาษาด้านคำศัพท์ ๓.๑ บอกชื่อของฤดูกาลต่าง ๆ ในประเทศไทย และอธิบายลักษณะของฤดูนั้น ๆ ๓.๒ บอกชื่อของเครื่องแต่งกายและของใช้ต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับฤดูกาลในประเทศไทย ๓.๓ ถามคำถามเกี่ยวกับฤดูกาลในประเทศไทย ที่ตนเองไม่รู้จักหรือไม่แน่ใจ</p> <p>๔. การอ่าน ๔.๑ อ่านชื่อฤดูกาลต่าง ๆ ในประเทศไทย โดยการอ่านเป็นคำ ๔.๒ อ่านชื่อเครื่องแต่งกายและของใช้ต่าง ๆ โดยการอ่านเป็นคำ</p> <p>๕. การเขียน ๕.๑ ฝึกกล้ามมือ เส้นโค้งขึ้นข้างบนจากซ้ายไปขวา เส้นโค้งขึ้นข้างบนจากขวาไปซ้าย เส้นโค้งลงข้างล่างจากซ้ายไปขวา เส้นโค้งลงข้างล่างจากขวาไปซ้าย</p>

สัปดาห์ที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ
๑๐	รอบรั้วโรงเรียน	<p>๑. ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัวด้านชุมชนและสังคม</p> <p>๑.๑ บอกบทบาทของตนเองและเพื่อนในกลุ่ม และเปลี่ยนกลุ่มได้</p> <p>๑.๒ บอกบทบาทของบุคคลที่พบในโรงเรียนและสถานที่สำคัญรอบ ๆ โรงเรียน</p> <p>๑.๓ บอกข้อควรปฏิบัติในโรงเรียนและในสถานที่สำคัญรอบ ๆ โรงเรียน</p> <p>๒. การคิดด้านคณิตศาสตร์</p> <p>๒.๑ การนับจำนวนเพื่อนในกลุ่มที่ทำกิจกรรมร่วมกัน และบอกจำนวนที่นับได้</p> <p>๒.๒ การนับจำนวนสถานที่ อาคารเรียนของโรงเรียน และสถานที่สำคัญรอบ ๆ โรงเรียน</p> <p>๓. การสร้างหรือพัฒนาการคิด และความเข้าใจและการใช้ภาษาด้านคำศัพท์</p> <p>๓.๑ บอกชื่อของโรงเรียน ชื่อสถานที่สำคัญรอบ ๆ โรงเรียน และอธิบายลักษณะของสถานที่สำคัญนั้น ๆ</p> <p>๓.๒ ถามคำถามเกี่ยวกับโรงเรียนและสถานที่สำคัญรอบ ๆ โรงเรียน ที่ตนเองไม่รู้จักหรือไม่แน่ใจ</p> <p>๓.๓ บอกตำแหน่งของสถานที่ต่าง ๆ ที่พบ ว่าอยู่ทางซ้ายหรือขวาของเพื่อนหรือของตนเอง</p> <p>๔. การอ่าน</p> <p>๔.๑ อ่านชื่อโรงเรียน โดยการอ่านเป็นคำ</p> <p>๔.๒ อ่านชื่อสถานที่สำคัญรอบ ๆ โรงเรียน โดยการอ่านเป็นคำ</p> <p>๕. การเขียน</p> <p>๕.๑ ฝึกกล้ามมือ วงกลมจากจุดเริ่มต้นไปทางขวา วงกลมจากจุดเริ่มต้นไปทางซ้าย วงรีจากจุดเริ่มต้นไปทางขวา วงรีจากจุดเริ่มต้นไปทางซ้าย</p>
๑๑	ชุมชนของฉัน	<p>๑. ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัวด้านชุมชนและสังคม</p> <p>๑.๑ บอกบทบาทของตนเองและเพื่อนในกลุ่ม และเปลี่ยนกลุ่มได้</p> <p>๑.๒ บอกบทบาทของบุคคลที่พบในชุมชน</p> <p>๑.๓ บอกข้อควรปฏิบัติในชุมชนและในสถานที่สำคัญในชุมชน</p> <p>๒. การคิดด้านคณิตศาสตร์</p> <p>๒.๑ การนับจำนวนเพื่อนในกลุ่มที่ทำกิจกรรมร่วมกัน และบอกจำนวนที่นับได้</p> <p>๒.๒ การนับจำนวนสถานที่สำคัญในชุมชน</p> <p>๓. การสร้างหรือพัฒนาการคิด และความเข้าใจและการใช้ภาษาด้านคำศัพท์</p> <p>๓.๑ บอกชื่อของสถานที่สำคัญในชุมชน และอธิบายลักษณะของสถานที่สำคัญนั้น ๆ</p> <p>๓.๒ ถามคำถามเกี่ยวกับชุมชน และสถานที่สำคัญในชุมชน ที่ตนเองไม่รู้จักหรือไม่แน่ใจ</p>

สัปดาห์ที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ
		<p>๓.๓ บอกตำแหน่งของสถานที่ต่าง ๆ ที่พบ ว่าอยู่ทางซ้ายหรือขวาของเพื่อนหรือของตนเอง</p> <p>๔. การอ่าน</p> <p>๔.๑ อ่านชื่อชุมชน โดยการอ่านเป็นคำ</p> <p>๔.๒ อ่านชื่อสถานที่สำคัญในชุมชน โดยการอ่านเป็นคำ</p> <p>๕. การเขียน</p> <p>๕.๑ ฝึกการเขียนพยัญชนะไทย ฐ และตัวเลขอารบิก ๑ ตัวเลขไทย ๑ พร้อมทั้งวาดภาพต่อเติมเป็นเรื่องราว</p>
๑๒	วันสำคัญ (วันสำคัญของชาติ และวันสำคัญทางศาสนา เช่น อาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา)	<p>๑. ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัวด้านชุมชนและสังคม</p> <p>๑.๑ บอกบทบาทของตนเองและเพื่อนในกลุ่ม และเปลี่ยนกลุ่มได้</p> <p>๑.๒ บอกวันสำคัญของชาติ และวันสำคัญทางศาสนาของตนอย่างน้อย ๑ วัน และอธิบายเกี่ยวกับวันสำคัญนั้น</p> <p>๑.๓ บอกข้อควรปฏิบัติในวันสำคัญของชาติและวันสำคัญทางศาสนา ของตน</p> <p>๒. การคิดด้านคณิตศาสตร์</p> <p>๒.๑ การนับจำนวนเพื่อนในกลุ่มที่ทำกิจกรรมร่วมกัน และบอกจำนวนที่นับได้</p> <p>๒.๒ การนับจำนวนวันสำคัญของชาติและวันสำคัญทางศาสนาของตน</p> <p>๓. ความเข้าใจและการใช้ภาษาด้านคำศัพท์</p> <p>๓.๑ บอกชื่อของวันสำคัญของชาติและวันสำคัญทางศาสนาของตน และอธิบายเกี่ยวกับวันสำคัญนั้น</p> <p>๓.๒ ถามคำถามเกี่ยวกับวันสำคัญของชาติ และวันสำคัญทางศาสนาของตน ที่ตนเองไม่รู้จำหรือไม่แน่ใจ</p> <p>๔. การอ่าน</p> <p>๔.๑ อ่านชื่อวันสำคัญของชาติ และวันสำคัญทางศาสนาของตน โดยการอ่านเป็นคำ</p> <p>๕. การเขียน</p> <p>๕.๑ ฝึกการเขียนพยัญชนะไทย ก ฅ ฎ พร้อมทั้งอธิบายความแตกต่างของการเขียนพยัญชนะชุดนี้ และฝึกเขียนตัวเลขอารบิก ๒ ตัวเลขไทย ๒ พร้อมทั้งวาดภาพต่อเติมเป็นเรื่องราว</p>
๑๓	เมื่อเราจะเดินทาง (การคมนาคม)	<p>๑. ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัวด้านชุมชนและสังคม</p> <p>๑.๑ บอกบทบาทของตนเองและเพื่อนในกลุ่ม และเปลี่ยนกลุ่มได้</p> <p>๑.๒ บอกบทบาทและความสำคัญของการคมนาคม และบุคคลต่าง ๆ ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการคมนาคม</p> <p>๑.๓ บอกข้อควรปฏิบัติในการเดินทางที่ถูกต้องและปลอดภัย</p>

สัปดาห์ที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ
		<p>๒. การคิดด้านคณิตศาสตร์</p> <p>๒.๑ การนับจำนวนเพื่อนในกลุ่มที่ทำกิจกรรมร่วมกัน และบอกจำนวนที่นับได้</p> <p>๒.๒ การนับจำนวนวิธีการเดินทาง ยานพาหนะ และอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคมนาคม</p> <p>๓. การสร้างหรือพัฒนาการคิด และความเข้าใจและการใช้ภาษาด้านคำศัพท์</p> <p>๓.๑ บอกชื่อวิธีการคมนาคม ชื่อยานพาหนะ อาชีพที่เกี่ยวข้อง และอธิบายลักษณะที่สำคัญของชื่อนั้น ๆ ได้</p> <p>๓.๒ ถามคำถามเกี่ยวกับการคมนาคม ที่ตนเองไม่รู้จำหรือไม่แน่ใจ</p> <p>๓.๓ บอกตำแหน่งของสถานที่ต่าง ๆ ในการเดินทาง ว่าจุดหมายอยู่ทางซ้ายหรือขวาของเพื่อนหรือของตนเอง</p> <p>๓.๔ วาดแผนที่จากบ้านมาโรงเรียนหรือวาดแผนผัง พร้อมทั้งบอกวิธีการเดินทางมาโรงเรียน</p> <p>๔. การอ่าน</p> <p>๔.๑ อ่านชื่อยานพาหนะ โดยการอ่านเป็นคำ</p> <p>๔.๒ อ่านป้ายข้อความปฏิบัติเมื่อโดยสารยานพาหนะต่าง ๆ</p> <p>๕. การเขียน</p> <p>๕.๑ ฝึกการเขียนพยัญชนะไทย ง บ ป ช พร้อมทั้งอธิบายความแตกต่างของการเขียนพยัญชนะชุดนี้ และฝึกเขียนตัวเลขอารบิก ๓ ตัวเลขไทย ๓ พร้อมทั้งวาดภาพต่อเติมเป็นเรื่องราว</p>
๑๔	วันแม่แห่งชาติ (๑๒ สิงหาคม)	<p>๑. ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัวด้านชุมชนและสังคม</p> <p>๑.๑ บอกบทบาทของตนเองและเพื่อนในกลุ่ม และเปลี่ยนกลุ่มได้</p> <p>๑.๒ บอกพระราชกรณียกิจของพระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ ๙ และกิจกรรมในวันแม่แห่งชาติ</p> <p>๑.๓ บอกบทบาทและความสำคัญของคุณแม่ต่อตนเองและครอบครัว</p> <p>๑.๔ บอกข้อความปฏิบัติต่อคุณแม่</p> <p>๒. การคิดด้านคณิตศาสตร์</p> <p>๒.๑ การนับจำนวนเพื่อนในกลุ่มที่ทำกิจกรรมร่วมกัน และบอกจำนวนที่นับได้</p> <p>๓. การสร้างหรือพัฒนาการคิด และความเข้าใจและการใช้ภาษาด้านคำศัพท์</p> <p>๓.๑ อธิบายลักษณะสำคัญของวันแม่แห่งชาติ</p> <p>๓.๒ ถามคำถามเกี่ยวกับวันแม่แห่งชาติ ที่ตนเองไม่รู้จำหรือไม่แน่ใจ</p> <p>๓.๓ ออกแบบการ์ดหรือสิ่งของที่ระลึกที่จะมอบให้คุณแม่</p> <p>๔. การอ่าน</p> <p>๔.๑ อ่านชื่อวันแม่แห่งชาติ และดอกมะลิ สัญลักษณ์วันแม่แห่งชาติ โดย การอ่านเป็นคำ</p>

สัปดาห์ที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ
		<p>๕. การเขียน</p> <p>๕.๑ ฝึกการเขียนพยัญชนะไทย พ ฟ ผ ฝ พร้อมทั้งอธิบายความแตกต่างของการเขียนพยัญชนะชุดนี้ และฝึกเขียนตัวเลขอารบิก ๔ ตัวเลขไทย ๔ พร้อมทั้งวาดภาพต่อเติมเป็นเรื่องราว</p> <p>๕.๒ ฝึกเขียนชื่อคุณแม่และเขียนข้อความแสดงความรักและความขอบคุณต่อคุณแม่</p>
๑๕	วิทยาศาสตร์ สนุกคิด (วันวิทยาศาสตร์)	<p>๑. ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมนาฬิกาตัวด้านชุมชนและสังคม</p> <p>๑.๑ บอกบทบาทของตนเองและเพื่อนในกลุ่ม และเปลี่ยนกลุ่มได้</p> <p>๑.๒ บอกบทบาทและความสำคัญของบุคคลต่าง ๆ ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์</p> <p>๒. การคิดด้านคณิตศาสตร์</p> <p>๒.๑ การนับจำนวนเพื่อนในกลุ่มที่ทำกิจกรรมร่วมกัน และบอกจำนวนที่นับได้</p> <p>๒.๒ การนับจำนวนอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรมการทดลอง</p> <p>๒.๓ รวมผลคะแนนจากการทำกิจกรรม</p> <p>๓. การสร้างหรือพัฒนาการคิด และความเข้าใจและการใช้ภาษาด้านคำศัพท์</p> <p>๓.๑ บอกชื่อวันวิทยาศาสตร์ อาชีพที่เกี่ยวข้อง และอธิบายความสำคัญของวิทยาศาสตร์ได้</p> <p>๓.๒ ถามคำถามเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ที่ตนเองไม่รู้จักหรือไม่แน่ใจ</p> <p>๓.๓ ร่วมกิจกรรม แก้ปัญหาจากกิจกรรมและการทดลองและอธิบายวิธีการแก้ปัญหา</p> <p>๔. การอ่าน</p> <p>๔.๑ อ่านชื่อวันวิทยาศาสตร์ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลอง โดยการอ่านเป็นคำ</p> <p>๕. การเขียน</p> <p>๕.๑ ฝึกการเขียนพยัญชนะไทย ท น ม พร้อมทั้งอธิบายความแตกต่างของการเขียนพยัญชนะชุดนี้ และฝึกเขียนตัวเลขอารบิก ๕ ตัวเลขไทย ๕ พร้อมทั้งวาดภาพต่อเติมเป็นเรื่องราว</p>
๑๖	เมืองไทยของเรา	<p>๑. ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมนาฬิกาตัวด้านชุมชนและสังคม</p> <p>๑.๑ บอกบทบาทของตนเองและเพื่อนในกลุ่ม และเปลี่ยนกลุ่มได้</p> <p>๑.๒ บอกเอกลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นไทย ได้แก่ ภาษา เครื่องแต่งกาย อาหาร</p> <p>๑.๓ บอกบทบาทและความสำคัญของบุคคลสำคัญในเมืองไทยที่นักเรียนรู้จัก</p> <p>๒. การคิดด้านคณิตศาสตร์</p> <p>๒.๑ การนับจำนวนเพื่อนในกลุ่มที่ทำกิจกรรมร่วมกัน และบอกจำนวนที่นับได้</p> <p>๒.๒ การนับจำนวนจังหวัดในประเทศไทย จังหวัดที่นักเรียนรู้จัก ภาษา เครื่องแต่งกาย และอาหาร</p>

สัปดาห์ที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ
		<p>๓. การสร้างหรือพัฒนาการคิด และความเข้าใจและการใช้ภาษาด้านคำศัพท์</p> <p>๓.๑ อธิบายลักษณะที่สำคัญของเมืองไทยของเรา</p> <p>๓.๒ ถามคำถามเกี่ยวกับเมืองไทยของเรา ที่ตนเองไม่รู้จักหรือไม่แน่ใจ</p> <p>๓.๓ วาดภาพและบรรยายเกี่ยวกับเมืองไทยของเรา</p> <p>๔. การอ่าน</p> <p>๔.๑ อ่าน ประเทศไทย ภาษาไทย ชุดไทย อาหารไทย โดยการอ่านเป็นคำ</p> <p>๔.๒ อ่านข้อความสั้นๆ เกี่ยวกับเมืองไทยของเราจากสื่อต่าง ๆ</p> <p>๕. การเขียน</p> <p>๕.๑ ฝึกการเขียนพยัญชนะไทย ข ช ซ ฌ ฑ พร้อมทั้งอธิบายความแตกต่างของการเขียนพยัญชนะชุดนี้ และฝึกเขียนตัวเลขอารบิก ๕ ตัวเลขไทย ๕ พร้อมทั้งวาดภาพต่อเติมเป็นเรื่องราว</p>
๑๗	อาชีพต่าง ๆ	<p>๑. ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัวด้านชุมชนและสังคม</p> <p>๑.๑ การบอกบทบาทของตนเองและเพื่อนในกลุ่ม และเปลี่ยนกลุ่มได้</p> <p>๑.๒ บทบาทและความสำคัญของอาชีพต่าง ๆ</p> <p>๑.๓ ความสำคัญของการประกอบอาชีพที่สุจริต ถูกกฎหมาย และผลที่เกิดขึ้น</p> <p>๑.๔ ข้อควรปฏิบัติต่อคนที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ</p> <p>๒. การคิดด้านคณิตศาสตร์</p> <p>๒.๑ การนับจำนวนเพื่อนในกลุ่มที่ทำกิจกรรมร่วมกัน และบอกจำนวนที่นับได้</p> <p>๒.๒ การนับจำนวนอาชีพต่าง ๆ ที่นักเรียนรู้จัก</p> <p>๓. การสร้างหรือพัฒนาการคิด และความเข้าใจและการใช้ภาษาด้านคำศัพท์</p> <p>๓.๑ การอธิบายลักษณะของอาชีพต่าง ๆ</p> <p>๓.๒ การถามคำถามเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ที่ตนเองไม่รู้จักหรือไม่แน่ใจ</p> <p>๓.๓ การแสดงบทบาทสมมติอาชีพต่าง ๆ ที่สนใจ</p> <p>๔. การอ่าน</p> <p>๔.๑ การอ่านชื่ออาชีพต่าง ๆ โดยการอ่านเป็นคำ</p> <p>๕. การเขียน</p> <p>๕.๑ ฝึกการเขียนพยัญชนะไทย ด ค ต ฒ ณ พร้อมทั้งอธิบายความแตกต่างของการเขียนพยัญชนะชุดนี้ และฝึกเขียนตัวเลขอารบิก ๖ ตัวเลขไทย ๖ พร้อมทั้งวาดภาพต่อเติมเป็นเรื่องราว</p> <p>๕.๒ เขียนชื่ออาชีพที่นักเรียนสนใจ ๑ อาชีพ</p>
๑๘	เปิดตลาดกันเถอะ	<p>๑. ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัวด้านชุมชนและสังคม</p> <p>๑.๑ บอกบทบาทของตนเองและเพื่อนในกลุ่ม และเปลี่ยนกลุ่มได้</p> <p>๑.๒ บทบาทและความสำคัญของตลาด และคนที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ ในตลาด</p> <p>๑.๓ บอกข้อควรปฏิบัติในการไปตลาด และการประกอบอาชีพในตลาด</p>

สัปดาห์ที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ
		<p>๒. การคิดด้านคณิตศาสตร์</p> <p>๒.๑ การนับจำนวนเพื่อนในกลุ่มที่ทำกิจกรรมร่วมกัน และบอกจำนวนที่นับได้</p> <p>๒.๒ นับจำนวนอาชีพที่ทำงานในตลาด จำนวนร้านค้าในตลาด จำนวนสินค้าที่นำมาขาย อุปกรณ์ที่ต้องใช้</p> <p>๓. การสร้างหรือพัฒนาการคิด และความเข้าใจและการใช้ภาษาด้านคำศัพท์</p> <p>๓.๑ อธิบายลักษณะที่สำคัญของตลาด</p> <p>๓.๒ ถามคำถามเกี่ยวกับตลาด ที่ตนเองไม่รู้จำหรือไม่แน่ใจ</p> <p>๓.๓ ออกแบบแผนผังตลาด และอธิบายแผนผังตลาดที่ออกแบบไว้</p> <p>๓.๔ แสดงบทบาทสมมติการซื้อขายในตลาด</p> <p>๔. การอ่าน</p> <p>๔.๑ อ่านชื่อตลาด ชื่อสินค้าต่าง ๆ โดยการอ่านเป็นคำ</p> <p>๔.๒ อ่านป้ายชื่อร้านค้า และป้ายโฆษณาในตลาด</p> <p>๕. การเขียน</p> <p>๕.๑ ฝึกการเขียนพยัญชนะไทย ญ ฐ ฎ ฏ พร้อมทั้งอธิบายความแตกต่างของการเขียนพยัญชนะชุดนี้ และฝึกเขียนตัวเลขอารบิก ๗ ตัวเลขไทย ๗ พร้อมทั้งวาดภาพต่อเติมเป็นเรื่องราว</p> <p>๕.๒ ฝึกการเขียนป้ายชื่อร้านค้าของตนเองในตลาด</p>
๑๙	หนังสือเพื่อนรัก	<p>๑. ความเข้าใจเกี่ยวกับสังครอบตัวด้านชุมชนและสังคม</p> <p>๑.๑ บอกบทบาทของตนเองและเพื่อนในกลุ่ม และเปลี่ยนกลุ่มได้</p> <p>๑.๒ บทบาทและความสำคัญของหนังสือ และการอ่าน</p> <p>๑.๓ บอกข้อควรปฏิบัติในการอ่านหนังสือ การใช้ห้องสมุด</p> <p>๒. การคิดด้านคณิตศาสตร์</p> <p>๒.๑ การนับจำนวนเพื่อนในกลุ่มที่ทำกิจกรรมร่วมกัน และบอกจำนวนที่นับได้</p> <p>๒.๒ นับจำนวนหนังสือนิทานที่ชอบอ่าน</p> <p>๓. การสร้างหรือพัฒนาการคิด และความเข้าใจและการใช้ภาษาด้านคำศัพท์</p> <p>๓.๑ อธิบายลักษณะที่สำคัญของหนังสือ</p> <p>๓.๒ ถามคำถามเกี่ยวกับหนังสือ ที่ตนเองไม่รู้จำหรือไม่แน่ใจ</p> <p>๔. การอ่าน</p> <p>๔.๑ อ่านชื่อหนังสือนิทาน โดยการอ่านเป็นคำ</p> <p>๔.๒ อ่านนิทานประกอบภาพ แล้วเล่าเรื่องจากการอ่าน</p> <p>๕. การเขียน</p> <p>๕.๑ ฝึกการเขียนพยัญชนะไทย ส ศ ฉ ฮ พร้อมทั้งอธิบายความแตกต่างของการเขียนพยัญชนะชุดนี้ และฝึกเขียนตัวเลขอารบิก ๘ ตัวเลขไทย ๘ พร้อมทั้งวาดภาพต่อเติมเป็นเรื่องราว</p> <p>๕.๒ เขียนชื่อหนังสือนิทานที่ชอบอ่าน และเขียนประโยคสั้น ๆ ว่าชอบอ่านเพราะอะไร</p>

สัปดาห์ที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ
๒๐	หนูพร้อมเรียนเทอมต่อไป	<p>๑. ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัวด้านชุมชนและสังคม</p> <p>๑.๑ บอกบทบาทของตนเองและเพื่อนในกลุ่ม และเปลี่ยนกลุ่มได้</p> <p>๑.๒ บทบาทและความสำคัญของบุคคลต่าง ๆ ในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน</p> <p>๑.๓ บอกข้อควรปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น</p> <p>๒. การคิดด้านคณิตศาสตร์</p> <p>๒.๑ การนับจำนวนเพื่อนในกลุ่มที่ทำกิจกรรมร่วมกัน และบอกจำนวนที่นับได้</p> <p>๒.๒ นับจำนวนอาชีพต่าง ๆ ในชุมชน</p> <p>๒.๓ นับจำนวนพยัญชนะที่ฝึกเขียน นับและเขียนตัวเลขไทยและตัวเลขอารบิก</p> <p>๒.๔ คณิตคิดเร็ว บวกและลบจำนวนไม่เกิน ๑๐</p> <p>๓. การสร้างหรือพัฒนาการคิด และความเข้าใจและการใช้ภาษาด้านคำศัพท์</p> <p>๓.๑ อธิบายลักษณะที่สำคัญของสิ่งต่าง ๆ รอบตัวที่นักเรียนสนใจ อาชีพที่สนใจ หนังสือที่ชอบอ่าน</p> <p>๓.๒ ถามคำถามเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ที่ตนเองไม่รู้จำหรือไม่แน่ใจ</p> <p>๔. การอ่าน</p> <p>๔.๑ อ่านชื่อโรงเรียน ชื่อตนเอง ชื่อครู ชื่อเพื่อนที่นั่งข้าง ๆ กัน</p> <p>๔.๒ อ่านป้ายชื่อมุมต่าง ๆ ในห้องเรียน ข้อตกลงในห้องเรียน</p> <p>๔.๓ อ่านชื่อวัน ชื่อเดือน</p> <p>๕. การเขียน</p> <p>๕.๑ ฝึกเขียนตัวเลขอารบิก ๙ ตัวเลขไทย ๙ พร้อมทั้งวาดภาพต่อเติมเป็นเรื่องราว</p> <p>๕.๒ ฝึกเขียนพยัญชนะไทยตามคำบอก</p> <p>๕.๓ เขียนชื่อตนเอง ชื่อวัน ชื่อเดือน ชื่อโรงเรียน</p>

ภาคผนวก ค.

แนวคิดเชิงเหตุผลของข้อเสนอการ “ปลดล็อก” การวัดและประเมินผล ด้านคุณภาพผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ โดยใช้ข้อสอบกลางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการการวัดผลประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Formative Assessment) ของหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency Based Curriculum : CBC) เป็นการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียนที่เน้น “การประเมินความสามารถมากกว่าการวัดความรู้” หลักการนี้จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่เป็นข้อเสนอว่า ไม่ควรให้มีการทดสอบในลักษณะที่เป็นการตัดสินผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ ที่อาจส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาผู้เรียนในช่วงรอยต่อระหว่างระดับปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียนทุกสังกัดทั่วประเทศที่มีความแตกต่างกันในเชิงบริบทและปัจจัยพื้นฐาน

ปัจจุบันมีการจัดการทดสอบในเชิงนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ ได้แก่

๑. การทดสอบ “ความสามารถในการอ่านและการเขียน” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ ของสถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.

ดำเนินการทดสอบและรายงานผล ๔ ครั้ง ภาคเรียนที่ ๑ เดือนมิถุนายนและเดือนสิงหาคม และภาคเรียนที่ ๒ ประมาณเดือนพฤศจิกายนและมกราคม ทุกปีการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการอ่านการเขียนของนักเรียนซึ่งมีความสามารถสูงให้ดียิ่งขึ้น และแก้ไขปัญหาการอ่านและการเขียนของนักเรียนที่มีผลการประเมินระดับต่ำ ประกอบด้วย

๑.๑ การอ่าน หมายถึง ความสามารถในการอ่านของนักเรียน ดังนี้

๑) การอ่านออกเสียง หมายถึง การอ่านคำ ประโยค หรือข้อความสั้น ๆ ที่เป็นวงคำศัพท์ที่กำหนดในแต่ละระดับชั้นปี

๒) การอ่านตามหลักการใช้ภาษาไทย เป็นการวัดความสามารถในการใช้คำในประโยคได้ อย่างมีความหมายและถูกต้อง และการใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามหลักการใช้ภาษาไทย

๓) การอ่านรู้เรื่อง หมายถึง การอ่านคำ ประโยค ข้อความสั้น ๆ หรือเรื่องราวที่เป็นวงคำศัพท์ที่กำหนดในแต่ละระดับชั้นปี

๑.๒ การเขียน หมายถึง ความสามารถในการเขียนคำ ประโยค หรือเรื่องของนักเรียนดังนี้

๑) การเขียนคำ หมายถึง การเขียนคำที่เป็นวงคำศัพท์ที่กำหนดในแต่ละระดับชั้นปีโดยวิธีการเขียนคำตามคำบอก

๒) การเขียนประโยค/เรื่อง หมายถึง การเขียนประโยคง่าย ๆ การเขียนสรุปใจความสำคัญ การเขียนเรื่องตามจินตนาการ การเขียนย่อความ และการเขียนเรียงความ

๒. การประเมิน “ความสามารถด้านการอ่าน” ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยสำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.

ดำเนินการสอบในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ของโรงเรียนจากทุกสังกัด ในเดือนกุมภาพันธ์ ของทุกปี เพื่อช่วยให้ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ได้ทราบปัญหา จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาของผู้เรียนรายบุคคล รวมถึงสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียน ดังนี้

๒.๑ ด้านการอ่านรู้เรื่อง หมายถึง การอ่านคำ ประโยค หรือข้อความสั้น ๆ ที่เป็นคำในวงคำศัพท์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

๒.๒ ด้านการอ่านออกเสียง หมายถึง การอ่านคำ ประโยค หรือข้อความสั้น ๆ ที่เป็นคำในวงคำศัพท์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทดสอบโดยใช้ข้อทดสอบกลางชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒

แนวทางการทดสอบและวัตถุประสงค์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการที่เป็นหน่วยงานกำกับดูแล แม้ว่าในเชิงนโยบายได้ระบุไว้ชัดเจนว่าเป็นการทดสอบเพื่อนำมาผลใช้ในการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ ก็ตาม แต่ในระดับการปฏิบัติกลับส่งผลกระทบต่อผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และสถานศึกษา ดังนี้

๑. ด้านนักเรียน

๑.๑ นักเรียนถูกเร่งอ่านเขียนตั้งแต่ระดับปฐมวัย (ชั้นอนุบาลปีที่ ๑-๓) ทำให้เด็กปฐมวัยขาดโอกาสของการได้รับการพัฒนาส่งเสริมพัฒนาการ ๔ ด้านที่เหมาะสมกับวัยเด็ก รวมถึงในช่วงรอยต่อระหว่างชั้นอนุบาลปีที่ ๓ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ตามหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง ๒ ระดับการศึกษา ทั้งนี้เพราะครูและผู้บริหารสถานศึกษามีความกังวลต่อผลการประเมินนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ ที่ต้องรายงานผลการประเมินต่อผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ต้นปีการศึกษา และผลการประเมินนี้ถูกนำมาเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาผลผลิตที่สะท้อนประสิทธิภาพของสถานศึกษาและเขตพื้นที่จากผลการทดสอบ

๑.๒ นักเรียนขาดโอกาสในการเรียนรู้อย่างมีความสุข เนื่องจากมีความวิตกกังวลกับการทดสอบด้านการอ่านออกเขียนได้ตามเกณฑ์และข้อกำหนดจากแบบทดสอบกลางตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด และอาจไม่ได้รับการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมสมรรถนะสำคัญด้านอื่นๆ ที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาไปพร้อมกัน เป็นเพียงการฝึกทักษะด้านการอ่านการเขียนที่เข้มข้น นักเรียนที่ยังขาดความพร้อมจึงอาจอยู่ในภาวะเครียด

๑.๓ นักเรียนมีความแตกต่างกันในเชิงบริบทพื้นที่และวัฒนธรรมความเป็นอยู่ ได้แก่ กลุ่มนักเรียนตามแนวชายขอบที่ไม่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่และบุคคลในครอบครัวและชุมชนใช้ภาษาอื่นในการสื่อสาร ซึ่งจำเป็นต้องมีช่วงเวลาในการพัฒนาด้านภาษาไทยมากพอเพื่อให้สามารถใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ก่อน การให้นักเรียนเข้ารับทดสอบเพื่อการอ่านและการเขียนได้ตามเกณฑ์ ทำให้ส่งผลกระทบต่อเกิดความเหลื่อมล้ำของผลการทดสอบที่ไม่สามารถนำผลมาเทียบเคียงถึงคุณภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่และแต่ละสังกัดได้

๑.๔ นักเรียนควรได้รับการส่งเสริมสมรรถนะที่เน้นความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสมรรถนะด้านอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยปราศจากความวิตกกังวลที่ต้องถูกเร่งให้อ่านออกเขียนได้ในช่วงเวลาที่ยังขาดความพร้อมในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ และมีช่วงเวลาในการพัฒนาด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ และความสามารถในด้านอื่น ๆ มากพอก่อนได้รับการทดสอบคุณภาพระดับชาติ (NT) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

๑.๕ นักเรียนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพและสภาพปัญหาเป็นรายบุคคลและรายกรณีตามบริบทพื้นที่ โดยการปรับแนวทางการทดสอบมาเป็นการนำข้อทดสอบกลางมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการวัดผลประเมินผลนักเรียนตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่นักเรียนควรรู้และปฏิบัติได้ ของมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในระดับประถมศึกษาตอนต้น ด้านการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำไปดำเนินการตรวจสอบ ส่งเสริม พัฒนา นักเรียนให้มีสมรรถนะ ๑๐ สมรรถนะที่จำเป็นในองค์รวมตามที่หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้โดยปราศจากความกดดันถึงการรายงานผลการทดสอบที่เป็นข้อเท็จจริงต่อหน่วยงานต้นสังกัดที่คาดหวังต่อผลการปฏิบัติงานจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใช้กับสถานศึกษาทุกแห่งที่มีความแตกต่างกัน

๑.๖ นักเรียนรู้สึกล้มเหลว ขาดความภาคภูมิใจในตนเองตั้งแต่เข้าเริ่มเรียนในระบบการศึกษา ในกรณีที่การทดสอบยังไม่ผ่านเกณฑ์ ซึ่งมีสาเหตุจากหลายปัจจัยและเหตุผลที่แตกต่างจากการคาดหวังของผู้เกี่ยวข้อง

๒. ด้านครูและผู้บริหารสถานศึกษา

๒.๑ ความเหลื่อมล้ำด้านความพร้อมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครูและผู้บริหารสถานศึกษาทำงานภายใต้ความแตกต่างด้านบริบทของนักเรียนในแต่ละพื้นที่ เช่น กลุ่มเด็กสองภาษา เด็กด้อยโอกาส เด็กบนพื้นที่สูง เด็กในพื้นที่ชายแดนใต้ ฯลฯ ปัจจัยความพร้อมของเด็กที่แตกต่างกันนี้ ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพที่แตกต่างกันทำให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีช่วงเวลาในการพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถอย่างเร่งด่วน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีผลการทดสอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนดตามเป้าหมายที่หน่วยงานกำกับดูแลกำหนดให้เกิดประสิทธิผล

๒.๒ ความเหลื่อมล้ำด้านการขาดแคลนอัตรากำลังของครูและผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านนี้ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็นในสถานศึกษาต่าง ๆ ทุกภาคของประเทศ การทดสอบโดยใช้ข้อสอบกลางเพื่อตรวจสอบความพร้อมของนักเรียนจึงเป็นสาเหตุที่ครูจะต้องทำงานหนักเพียงลำพังกับภาระงานที่มีจำนวนมากจากการขาดอัตรากำลังครูเฉพาะทางและอัตราผู้บริหารสถานศึกษาที่ยังคงมีอยู่ทั่วประเทศ

๒.๓ การขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่ทำงานในโรงเรียนที่ห่างไกลและขาดแคลนจำนวนมากยังขาดแคลนสื่อ เทคโนโลยี และทรัพยากรในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การให้ช่วงเวลาในการทำงานที่เพียงพอในการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ ในสถานศึกษาเหล่านี้จึงมีความจำเป็น เพื่อลดความกดดันและให้เวลาผ่อนคลายแก่ครูและผู้บริหารสถานศึกษามีเวลาส่งเสริมพัฒนาเด็กได้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการเพียงพอ

๒.๔ การกำหนดเป้าหมายของนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัด ส่งผลกระทบต่อความกดดันให้ครู และผู้บริหารสถานศึกษาต้องเร่งพัฒนานักเรียนด้านการอ่านออกเขียนได้อย่างเข้มข้น ซึ่งส่งผลต่อการเปิด โอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้สมรรถนะที่สำคัญในด้านอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวันลดน้อยลง

๓. ผู้ปกครอง

๓.๑ ผู้ปกครองเกิดค่านิยมการเร่งอ่านเขียนในระดับปฐมวัย ทำให้สถานศึกษาจำนวนมาก ตอบสนองความต้องการเหล่านี้ รวมถึงการพิจารณาคุณภาพของสถานศึกษาจากผลการทดสอบข้อสอบกลาง และผลการทดสอบระดับชาติ ทำให้เกิดความต้องการในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีอัตราการ แข่งขันสูงที่มีความพร้อมในด้านทรัพยากรและปัจจัยในการจัดการศึกษา มากกว่าการให้ความสำคัญกับ การพัฒนาสมรรถนะของบุตรหลานอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามศักยภาพในระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา ตอนต้น

๓.๒ ผู้ปกครองขาดความเชื่อถือศรัทธาในการส่งบุตรหลานเรียนโรงเรียนใกล้บ้าน เนื่องจาก ผู้ปกครองอาจพบว่า สถานศึกษาเหล่านี้มีนักเรียนที่มีผลการประเมินระดับชาติต่ำโดยไม่ทราบสาเหตุที่แท้จริง ในด้านความเหลื่อมล้ำทางทรัพยากรและศักยภาพของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในการจัดการศึกษาทำให้ สถานศึกษาหลายแห่งต้องทำความเข้าใจและหาแนวทางในการทำความเข้าใจกับผู้ปกครองมากขึ้น

จากนโยบายการทดสอบด้วยข้อสอบกลางเพื่อตรวจสอบติดตามการอ่านออกเขียนได้ของกลุ่มนักเรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ และให้สถานศึกษารายงานผลต่อหน่วยงานต้นสังกัดทราบ ทำให้เกิด ความกดดันในทางปฏิบัติที่หน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลต้องการแสดงผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพสูง การกำหนดค่าเป้าหมายให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ ร้อยละ ๑๐๐ ตามนโยบายของสำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงอาจส่งผลกระทบต่อเด็กปฐมวัยและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านออกเขียนได้อย่างเข้มข้นตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๑ (อายุ ๓ ปี) เพื่อให้มี ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้เมื่อเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ซึ่งเป็น การทดสอบ ครั้งที่ ๑ ต่อเนื่องมาตลอดจนสิ้นปีในแต่ละปีการศึกษา

การ “ปลดล็อก” เพื่อปรับเป้าหมายการทดสอบโดยใช้ข้อสอบกลาง มาเป็นพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยปราศจากความกดดันของหน่วยงานที่กำกับดูแล เพื่อช่วยผ่อนคลายผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อนักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีข้อจำกัดในการพัฒนาผู้เรียนที่ยังขาดความพร้อมด้วยสาเหตุของปัจจัยหลายด้าน ได้มีช่วงเวลาที่เหมาะสมและยาวนานมากพอ เพื่อพัฒนานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ ที่มีศักยภาพแตกต่างกันได้พัฒนาสมรรถนะสำคัญ ๑๐ สมรรถนะจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนานักเรียนเป็นองค์รวมได้ บรรลุผลตามความคาดหวังของการปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริง

ภาคผนวก ง

รายการเอกสารและผลผลิต

ของคณะทำงานจัดทำกรอบสมรรถนะหลักผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในคณะกรรมการจัดการเรียนการสอน คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา

รายการเอกสารและผลผลิต	QR code
เล่มที่ ๑ รายงานผลการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
เล่มที่ ๒ ประมวลความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน จากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องผ่านทางไลน์ กอปศ. และการประชุมรับฟังความคิดเห็น	
เล่มที่ ๓ การกำหนดสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.๑-๓) : กระบวนการกำหนดสมรรถนะ และวรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะ	
เล่มที่ ๔ การวิเคราะห์ความสอดคล้องของสมรรถนะหลักผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับหลักการสำคัญ ๖ ประการ	
เล่มที่ ๕ กรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.๑-ป.๓)	
เล่มที่ ๖ แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
เล่มที่ ๗ คู่มือ การนำกรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.๑-ป.๓) ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน	

รายการเอกสารและผลผลิต	QR code
เล่มที่ ๘ ทรัพยากรการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนยุคใหม่	
เล่มที่ ๙ รายการผลงาน สื่อ สิ่งพิมพ์ ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่กรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
เล่มที่ ๑๐ รายงานพันธกิจด้านการปฏิรูปการศึกษา ผ่านหลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ (A Commission Report on Education Reform through Competency-Based Curriculum & Instruction)	
เล่มที่ ๑๑ บทสรุป รายงานพันธกิจด้านการปฏิรูปการศึกษา ผ่านหลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ (A Commission Report on Education Reform through Competency-Based Curriculum & Instruction)	
เล่มที่ ๑๒ เข้าใจสมรรถนะอย่างง่าย ๆ	

**สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
คณะกรรมการอิสระเพื่อการศึกษา**